

nmbs

Passie voor de reiziger

Jaarverslag 2017

Inhoud

1. Jaarverslag van de NMBS opgesteld met toepassing van artikel 95 en 96 van het Wetboek van Vennootschappen

1.1. Corporate Governance

1.2. Bezoldigingsverlag

2. Financiële staten

2.1. Toelichtingen

3. Activiteitssectoren

4. Verslag van het College van commissarissen

1. Jaarverslag van de NMBS opgesteld met toepassing van artikel 95 en 96 van het Wetboek van Vennootschappen

Jaarverslag van de NMBS opgesteld met toepassing van artikel 95 en 96 van het Wetboek van Vennootschappen

In overeenstemming met de artikels 95 en 96 van het Wetboek van Vennootschappen stelt de Raad van Bestuur haar jaarverslag op.

1. Evolutie van activiteiten en resultaten

Boekhoudkundig referentiestelsel

Sinds het boekjaar 2011, wordt de boekhouding van de NMBS (voordien NMBS Holding genaamd), conform artikel 89 van het beheerscontract afgesloten met de staat, gevoerd volgens de IFRS-normen, maar ook om te beantwoorden aan de verwachtingen van de investeerders.

De enkelvoudige jaarrekening wordt evenwel opgesteld volgens twee boekhoudkundige referentiestelsels (Belgische B-GAAP normen en IFRS-normen). De dualiteit van de referentiestelsels leidt tot verschillende cijfers, aangezien de boekhoudregels verschillen naargelang de gebruikte normen. Het netto-resultaat van 2017 volgens IFRS bedraagt € 88,1 miljoen, maar moet als volgt herwerkt worden, om het netto-resultaat volgens B-GAAP (€ 58,6 miljoen) weer te geven:

- financiële voorziening voor afgeleide instrumenten geboekt in B-GAAP (€ +14,8 miljoen);
- reële waarde wijzigingen met betrekking tot de overige financiële instrumenten niet geboekt in B-GAAP (€ -29,3 miljoen);
- meerwaarden op geherwaardeerde vaste activa in B-GAAP (€ +0,7 miljoen);
- actief voor uitgestelde belastingen geboekt in IFRS (€ -20,9 miljoen);
- andere aanpassingen IFRS (€ +5,3 miljoen).

Omdat dit jaarverslag toegevoegd wordt bij de rekening neergelegd bij de Nationale Bank van België, welke volgens de Belgische normen opgesteld wordt, werden de vermelde cijfers bepaald volgens dit boekhoudkundig referentiestelsel. Het zijn overigens deze rekeningen die het voorwerp uitmaken van het certificeringsverslag dat werd opgesteld door het College van Commissarissen.

De enkelvoudige rekeningen volgens IFRS zijn te raadplegen op de website van de onderneming (<http://www.belgianrail.be/nl/corporate/publicaties/jaarverslag.aspx>)

Resultatenrekening

Resultatenrekening (in mio €) - B-GAAP	2017	2016	Delta
Verkopen en diensten	2.478,6	2.411,3	67,3
Omzet	2.277,3	2.193,2	84,1
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering	-2,5	-4,0	1,5
Geproduceerde vaste activa	156,7	144,8	11,9
Andere bedrijfsopbrengsten	31,2	42,3	-11,1
Niet recurrente bedrijfsopbrengsten	15,9	35,0	-19,1
Kosten van verkopen en diensten	-2.443,2	-2.524,0	80,8
Handelsgoederen-, grond- en hulpstoffen	-96,9	-79,8	-17,1
Diensten en diverse goederen	-2.287,8	-2.240,2	-47,6
Bezoldigingen, sociale lasten, pensioenen	0,0	0,0	0,0
Andere bedrijfskosten	-6,5	-4,8	-1,7
Niet recurrente bedrijfskosten	-52,0	-199,3	147,3
EBITDA	35,4	-112,7	148,1
Afschrijvingen	-383,1	-371,6	-11,5
Waardeverminderingen	-13,6	-24,1	10,5
Voorzieningen	25,8	-79,3	105,1
EBIT	-335,5	-587,7	252,2
Financieel resultaat	394,1	338,0	56,1
EBT	58,6	-249,7	308,4
Belastingen	0,0	0,0	0,0
Resultaat	58,6	-249,7	308,4

Operationeel resultaat

Het operationeel resultaat voor afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen omvat zowel niet recurrente kosten en opbrengsten als kosten en opbrengsten cash of niet cash, ofwel:

	2017	2016	Delta
Operationeel resultaat cash	85,2	60,0	25,1
<i>Recurrent</i>	78,0	35,4	42,7
<i>Niet recurrent</i>	7,1	24,7	-17,6
Operationeel resultaat niet cash	-49,8	-172,7	123,0
EBITDA	35,4	-112,7	148,1

De verbetering van operationeel resultaat **cash recurrent** (€ +42,7 miljoen) is hoofdzakelijk het gevolg van:

- de stijging van de exploitatiesubsidies met € 57,9 miljoen waarvan € 24,2 miljoen ten gevolge van de indexatie; € 22,6 miljoen naar aanleiding van de aanpassing van de vaste dotatie ten gevolge van de infrastructuur vergoeding en € 17,6 miljoen netto-impact van de variatie van de reizigers-km op de variabele dotatie.
- de stijging van de omzet, bestellingen in uitvoering inclusief voor € 27,7 miljoen waarvan voornamelijk € +52,2 miljoen aan omzet nationaal verkeer; € -21,6 miljoen aan prestaties in het kader van investeringen voor derden.
- de stijging van diensten en diverse goederen met € 25,4 miljoen waarvan € 29,0 miljoen door de stijging van de infrastructuurvergoeding; € 10 miljoen wegens de (gedeeltelijke) stopzetting van de projecten NDS en DICE en een daling van de doorgerekende personeelskosten met € 11,8 miljoen.

Het operationeel resultaat **cash niet recurrent** bedraagt € 7,1 miljoen dit wordt voornamelijk verklaard door:

- € +8,5 miljoen voor het herstelplan (nominaal bedrag ontvangen van de fiscale administratie voor prestaties van oktober tot december 2012, ten gevolge van een beslissing in het voordeel van de NMBS);
- € -2,9 miljoen aan tussenkomst van de NS in het kader van het samenwerkingsakkoord ICZ Brussel-Amsterdam ten gevolge van de voorlopige uitspraak van de arbitrage.

Het operationeel resultaat **non cash** bedraagt € -49,8 miljoen en bestaat hoofdzakelijk uit:

- € -19,0 miljoen aan waardeverminderingen op immaterieel vast actief, waaronder de (gedeeltelijke) stopzetting van het DICE en NDS project;
- € -24,2 miljoen aan waardeverminderingen op materieel vast actief.

In 2016 bedroeg het operationeel resultaat non-cash € -172,7 en betrof ten belope van € -138,0 miljoen waardeverminderingen geboekt op terreinen, in het kader van het onderzoek naar de rechtmatigheid van het behoud van de herwaarderingsmeerwaarden.

Andere belangrijke elementen van het resultaat

Na inachtneming van de afschrijvingen (€ -383,1 miljoen), waardeverminderingen (€ -13,6 miljoen) en de voorzieningen (€ +25,8 miljoen), bedraagt het exploitatieresultaat (EBIT) € -335,5 miljoen in 2017.

De financiële resultaten van 2017 zijn positief ten belope van € 394,1 miljoen. Deze resultaten bestaan hoofdzakelijk uit:

- de netto afschrijvingen van de kapitaalsubsidies (€ 386,6 miljoen);
- de afschrijvingen op NPV eerder ontvangen tijdens alternatieve financieringsoperaties (€ 4,8 miljoen);
- de terugname van de financiële voorziening voor afgeleide instrumenten verbonden aan de financiële schuld (€ 14,8 miljoen);
- de netto kosten van de schuld gedragen door de NMBS (€ -40,4 miljoen);
- de dividenden van deelnemingen (€ 8 miljoen).

Het netto resultaat van het boekjaar is positief ten belope van € 58,6 miljoen.

Balans

Balans (in Mio €)	2017	2016	Δ	Δ %
Vaste Activa	8.402,3	8.342,6	59,7	0,7%
Immateriële vaste activa	216,7	256,7	-40,0	-15,6%
Materiële vaste activa	7.624,0	7.498,0	126,0	1,7%
Financiële vaste activa	561,6	587,9	-26,3	-4,5%
Vlottende Activa	3.551,7	3.558,7	-7,0	-0,2%
Vorderingen op meer dan één jaar	1.128,9	1.141,7	-12,8	-1,1%
Voorraden en bestellingen in uitvoering	313,3	316,0	-2,7	-0,9%
Vorderingen op ten hoogste één jaar	1.218,7	1.277,0	-58,3	-4,6%
Geldbeleggingen	520,5	582,0	-61,5	-10,6%
Liquide middelen	206,5	81,8	124,7	152,5%
Overlopende rekeningen	163,8	160,1	3,7	2,3%
Activa	11.954,0	11.901,3	52,7	0,4%
Eigen vermogen	6.536,5	6.206,2	330,3	5,3%
Kapitaal	249,0	249,0	0,0	0,0%
Herwaarderingsmeerwaarden	140,2	140,9	-0,7	-0,5%
Overgedragen verliezen	-562,7	-621,3	58,6	-9,4%
Kapitaalsubsidies	6.710,0	6.437,6	272,4	4,2%
Voorzieningen en uitgestelde belastingen	681,7	727,4	-45,7	-6,3%
Voorzieningen	681,7	727,4	-45,7	-6,3%
Schulden	4.735,8	4.967,6	-231,9	-4,7%
Schulden op meer dan één jaar	2.962,6	3.004,4	-41,8	-1,4%
Schulden op ten hoogste één jaar	1.405,7	1.596,1	-190,4	-11,9%
Overlopende rekeningen	367,5	367,2	0,3	0,1%
Passiva	11.954,0	11.901,3	52,7	0,4%

Het balanstotaal van de NMBS per 31 december 2017 bedraagt € 11.954,0 miljoen, een stijging met € 52,7 miljoen tegenover 31 december 2016 (€ 11.901,3 miljoen).

De balansstructuur blijft gekenmerkt door een belangrijk deel vaste activa (€ 8.402,3 miljoen), in hoofdzaak materiële vaste activa (€ 7.624,0 miljoen).

De materiële en immateriële vaste activa bedragen € 7.840,7 miljoen op 31 december 2017 en stijgen met 86,0 miljoen € ten opzichte van 31 december 2016, hoofdzakelijk als gevolg van de gerealiseerde investeringen (477,6 miljoen €) verminderd met de afschrijvingen (€-430,6 miljoen).

De nieuwe investeringen omvatten onder andere 223,0 miljoen € aan verwerving en renovatie van rollend materieel, 107,4 miljoen € aan onthaal van reizigers en 138,9 miljoen € aan bouw van werkplaatsen en 6,5 miljoen € voor de strijd tegen terrorisme.

De vaste activa werden voor 84.86% gefinancierd door de kapitaalsubsidies van de federale overheid, 0,72% door de andere publieke overheden en 14,42% door leningen.

De rest van de activa wordt gevormd door de vlottende activa (€ 3.551,7 miljoen) die onder andere voor € 1.128,9 miljoen bestaan uit vorderingen op meer dan één jaar, voor € 1.218,7 miljoen uit vorderingen op ten hoogste één jaar en voor € 727,0 miljoen uit geldbeleggingen en liquide middelen.

Binnen de vorderingen bevinden zich voor € 1.472,2 miljoen aan vorderingen op de Staat in het kader van de overname van de schuld op 1 januari 2005 (Back to Back), met betrekking tot exploitatie- en kapitaalsubsidies en vorderingen op de Staat en de gewesten in het raam van bijzondere overeenkomsten voor de financiering van investeringen en in het raam van het beheerscontract en voor € 309,2 miljoen aan geplaatste waarborgen in het kader van de CSA ("Credit Support Annex" verbonden aan financiële afdekkingsproducten).

De passiva worden hoofdzakelijk gevormd door € 6.536,5 miljoen eigen vermogen, € 681,7 miljoen voorzieningen voor risico's en kosten, € 2.962,6 miljoen schulden op meer dan een jaar en € 1.405,7 schulden op ten hoogste een jaar.

Evolutie van de schuld

Onder **netto financiële schuld** van de NMBS dient verstaan:

de bij financiële instellingen aangegane schuld (schuld die in de boekhouding wordt opgenomen);

- + de erfpachtovereenkomsten aan passiefzijde van de balans;
- + de thesaurieleningen (cashpooling) en de rentedragende schulden jegens dochterondernemingen en verwante ondernemingen;
- de geldbeleggingen bestemd voor de gedeeltelijke terugbetalingen van het nominaal bedrag van de bij financiële instellingen aangegane schuld;
- de met de Staat afgesloten "back to back"-verrichtingen in het raam van de schuldovername op 1 januari 2005 (KB van 30 december 2014);
- de thesaurievoorschotten (cashpooling) en de rentedragende vorderingen op dochterondernemingen en verwante ondernemingen;
- de liquide middelen en de geldbeleggingen bij financiële instellingen, wanneer ze niet beheerd worden voor rekening van derden (GEN-Fonds, ...).

Rekening houdend met het koninklijk besluit van 25 december 2016 en met de stand van vordering van de opmaak van het nieuw beheerscontract, werd de definitie van de economische schuld in 2016 aangepast. Zo dient onder **economische schuld** van de NMBS verstaan:

- de netto financiële schuld;
- + het saldo van de gewestelijke cofinancieringen;
- + het saldo van de volgens het beheerscontract voorziene kapitaalsubsidies;
- + het saldo van de handelsvorderingen en -schulden;
- + het saldo van de gestorte en ontvangen borgtochten m.b.t. de CSA-overeenkomsten;
- + de netto vordering m.b.t. de exploitatiesubsidies.

De netto financiële schuld bedraagt € 2.652,1 miljoen op 31 december 2017, dit is een daling met € 332,5 miljoen op 1 jaar tijd.

De economische schuld bedraagt echter € 2.483,1 miljoen op 31 december 2017 tegenover € 2.629,2 miljoen op 31 december 2016, ofwel een daling met € 146,1 miljoen.

Overeenkomstig de financiële politiek van de NMBS moet het gedeelte aan vaste rentevoet van de netto langetermijnschuld minimum 65% en maximum 75% van de totale netto langetermijnschuld bedragen, de percentages van de schuld aan vaste en variabele rentevoet bedragen respectievelijk 77,09% en 22,91%. Deze overschrijding van de maximum drempel aan vaste rentevoet werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur van 22 december 2017.

Inlichtingen omtrent deelnemingen

In overeenstemming met de wet van 26 januari 2018 wordt hieronder een exhaustieve opsomming gegeven van alle vennootschappen binnen dewelke NMBS rechtstreekse of onrechtstreekse participaties bezit, met vermelding van het houderschapspercentage.

Naam	Aandeel van de groep in de stemrechten in % 31/12/2017
A+ Logistics	100,00
B-Parking	100,00
De Leew e II	100,00
Eurostation	100,00
Publifer	100,00
SOBRU	100,00
Train World	100,00
YPTO	100,00
Railtour	95,44
Eurogare	75,00
Blue Mobility	51,83
BeNe Rail International	50,00
Hasselt stationsomgeving	50,00
K. EUR Development	50,00
Schelde-Landschapspark (SLP)	50,00
HR Rail	49,00
Ile de France Transport	48,98
THI Factory	40,00
THV EGT	33,33
Lineas Group	31,12
Thalys International	28,00
Terminal Athus	25,42
Belgian Mobility Card	25,00
Optimobil Belgium	24,01
ICRRL	14,99
Railteam	10,00
Transurb	10,00
Eurofima Joint-Stock Cie (droit suisse)	9,80
Hit Rail	8,00
Eurostar Intern. Ltd	5,00
THV Hassalink.be	5,00
BC Clearing	4,73
Eurail GIE	2,32

2. Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

De aanwezigheid van asbest is vastgesteld, na de datum van het afsluiten van de rekeningen, in verven op goederenwagons die de NMBS voor derde partijen onderhoudt.

De NMBS heeft beslist om verfstalen te nemen van alle goederenwagontypes (gebouwd voor 2000) die in haar werkplaatsen van Gentbrugge, Antwerpen en Monceau worden onderhouden.

De NMBS heeft beslist om bepaalde werkzaamheden stop te zetten in deze 3 werkplaatsen en bijkomende testen uit te voeren, alsook een grondige analyse om alle risico's vast te stellen, de nodige maatregelen te nemen en de gelinkte kosten te bepalen. Per 31 december 2017 werd geen provisie genomen gezien het bedrag van de verplichting nog niet op betrouwbare wijze kan worden geëvalueerd.

De NMBS zal overgaan tot een vernieuwing van de inventaris van zijn rollend materieel en zijn onroerend goed om alle niveaus van eventuele vervuiling vast te stellen.

3. Omstandigheden die een aanzienlijke invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van de maatschappij

Naast de omstandigheden die hierna beschreven worden onder het punt risico's verbonden aan het gebruik van financiële instrumenten, dient er opgemerkt te worden dat er op dit moment nog geen nieuw beheerscontract is afgesloten met de overheid.

De voorbereidingen om een nieuw beheerscontract op te stellen tussen de NMBS en de Overheid worden afgerond. Het beheerscontract zal naast de verplichtingen van de NMBS ook de toelagen vastleggen die NMBS zal ontvangen voor haar diensten van openbaar nut zowel inzake investeringen als inzake werkingsmiddelen, evenals het aanbod het commercieel beleid en beleid inzake de tarieven.

In afwachting werd het beheerscontract 2008-2012 verlengd en werden voorlopige regels die gelden als beheerscontract vastgelegd door het koninklijk besluit van 25 december 2016. Dit koninklijk besluit stelt voorlopig de dotatie vast die de NMBS zal ontvangen, voor de periode 2016 tot 2020, voor de opdrachten van openbare dienst zowel voor de investeringen als de exploitatie. Bovendien werden er, via het koninklijk besluit van 22 december 2016, subsidies toegekend aan de NMBS voor de periode 2016 tot 2020 om de kost van specifieke projecten te dekken met betrekking tot de strijd tegen het terrorisme en het radicalisme.

4. Activiteiten op het vlak van onderzoek en ontwikkeling

Er werden geen noemenswaardige activiteiten op het vlak van onderzoek en ontwikkeling gedaan in het jaar 2017.

5. Bijkantoren

De NMBS heeft geen bijkantoren.

6. Toepassing van de continuïteitsregels

De jaarrekening werd opgesteld volgens het continuïteitsbeginsel van de voornaamste activiteiten van de NMBS. De NMBS beschikt over de mogelijkheid om beroep te doen op een garantie van de Belgische Staat van maximum 1.138 miljoen EUR (de NMBS heeft geen beroep gedaan op deze Staatsgarantie en heeft momenteel niet de intentie om een beroep te doen op deze garantie).

Op 21 november 2017 heeft Moody's de lange termijn rating van de NMBS van A1 met vooruitzicht 'stabiel' en de korte termijn rating van P-1 bevestigd. Standard & Poor's heeft de lange termijn rating van A met het vooruitzicht 'stabiel' en de korte termijn rating van A-1 bevestigd op 30 november 2017.

Ten slotte heeft de Raad van Bestuur van 30 maart 2018 de financiële planning van 2018 goedgekeurd, waarin geen enkel financieringsprobleem aan het licht komt.

7. Reporting en controle

Na de hervorming werd een bijzondere aandacht besteed aan het ontwikkelen van budgettaire controlemiddelen en rapporteringsmiddelen met als doelstelling het risico op niet-naleving van de budgettaire doelstellingen te beperken en het geheel van de directies van de onderneming op één lijn te brengen met de gemeenschappelijke doelstellingen zowel in economisch en financieel als operationeel opzicht en de kwaliteit van klantendiensten.

De kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) ontwikkeld in dit kader zullen ook gebruikt worden om de prestatieverplichtingen, vervat in het beheerscontract, te rapporteren aan de Staat.

Maandelijks wordt door de dienst Thesaurie een activiteitenverslag van de financiële verrichtingen opgesteld voor het management van de Directie Financiën, de Boekhouding, de Interne Audit en het College van Commissarissen.

Elk trimester rapporteert de Directie Financiën over de financiële activiteiten in het kader van de presentatie van de financiële staten aan het Directiecomité, het Auditcomité en de Raad van Bestuur.

Bovendien is de Interne Audit belast met het controleren van de opvolging van de financiële politiek omschreven door de onderneming, wat betreft het thesaurie- en schuldbeheer, de beleggingspolitiek en het financieel risicobeheer.

Gezien de geldende interne reglementering inzake risicobeheersing en -beperking, is het duidelijk dat de bestaande contracten m.b.t. afgeleide producten slechts een marginale invloed kunnen uitoefenen op de prijs-, krediet-, liquiditeits- en kasstroomrisico's van de maatschappij.

Elk trimester worden deze risico's tegen hun marktwaarde geëvalueerd en worden de nodige voorzieningen aangelegd of teruggenomen.

Conform artikel 67 van het beheerscontract met de Staat, maakt de Directie Financiën op regelmatige basis een rapport voor het directoraat-generaal Duurzame Mobiliteit en Spoorbeleid en voor de minister van Mobiliteit met betrekking tot de besteding van financiële middelen van het GEN-Fonds.

8. Risico's en onzekerheden verbonden aan het gebruik van financiële instrumenten en aan de financiële situatie van de vennootschap

De NMBS voert een actief risicobeheer, om aldus liquiditeits-, wisselkoers-, interest- en kredietrisico's te beheersen. Daartoe heeft zij een financiële politiek vastgelegd, goedgekeurd door de Raad van Bestuur, waarin dit risicobeheer strikt gereguleerd is.

Om de financiële risico's te beheersen, kan beroep gedaan worden op afgeleide producten, m.n. swaps, forward rate agreements, opties, wisseltermijncontracten met een onderliggende interestvoet, inflatie, wisselkoersen, energieproducten (o.a. diesel en elektriciteit voor tractie) of een krediet.

Deze verrichtingen worden geboekt volgens de IAS-normen 32 en 39 voor de rekeningen gepubliceerd in 'full IFRS', en conform de Belgische boekhoudwetgeving voor de rekeningen gepubliceerd in Belgian Gaap.

Bij het afsluiten van indekkingstransacties moeten voorafgaandelijk 3 tegenpartijen worden geconsulteerd.

Trading-verrichtingen zijn uitgesloten.

Liquiditeitsrisico

Bij het aangaan van financieringen wordt rekening gehouden met de verwachte evolutie van de toekomstige cashflows, om zo de thesauriesaldi zo goed mogelijk te nivelleren en te reduceren.

Verder wordt het liquiditeitsrisico opgevangen door een spreiding van de vervalltermijnen van de schuld in de tijd. Zo mag maximaal 20 % van de netto lange termijnschuld in hetzelfde jaar vervallen, met een maximum van 10 % per trimester.

Wisselkoersrisico

Van elke aangegane schuld en elke belegging die als gevolg heeft dat het gecumuleerde wisselrisico van de NMBS een bedrag van €5 miljoen overschrijdt, moeten de cashflows onmiddellijk en volledig naar euro worden omgezet.

Op de ingedekte positie kan een vlottende of een vaste interestvoet betaalbaar zijn.

Renterisico

De werkmethoden om de liquiditeitsrisico's te beperken, gelden ook om het renterisico op te vangen.

Er wordt gestreefd naar een aandeel van de vastrentende schuld in de netto lange termijnschuld van 65% tot 75%. Dit percentage kan worden aangepast naargelang de marktomstandigheden, mits vastgelegde procedures worden gevolgd.

De door de NMBS afgesloten prefinancieringen voor het GEN-materieel en voor de aankoop van type 18-locomotieven, die het voorwerp hebben uitgemaakt van indekkingen, worden niet opgenomen in de berekening van de ratio.

Kredietrisico

Beleggingen moeten een leningskarakter hebben en mogen niet in risicodragend kapitaal gebeuren. Ze zijn strikt gebonden aan minimumratings van de tegenpartijen, afhankelijk van de looptijd van de belegging.

Ook zijn maximumbedragen per tegenpartij vastgelegd. Deze limieten gelden niet met betrekking tot beleggingsinstrumenten uitgegeven of gewaarborgd door de Belgische Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waals Gewest, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, noch voor US Treasuries of beleggingen bij Eurofima.

Deze limieten gelden evenmin voor de contractueel verplichte beleggingen in het kader van leasingtransacties bij de tegenpartij van de leasing of de moedermaatschappij van de tegenpartij. Deze beleggingen mogen oplopen tot het uitstaand bedrag van de leasingverplichtingen.

Wat betreft afgeleide producten, moet het kredietrisico ten opzichte van de tegenpartijen gespreid worden en systematisch ingedekt worden door het afsluiten van CSA's (Credit Support Annex). Bij dergelijke overeenkomsten wordt op regelmatige basis berekend welk bedrag, hetzij de NMBS, hetzij de tegenpartij, netto zou moeten betalen wanneer men alle uitstaande afgeleide producten afgesloten met deze tegenpartij, onmiddellijk zou beëindigen.

Door middel van CSA's wordt het risico beperkt tot een maximumbedrag dat varieert in functie van de rating van elke partij. Een aanhoudende verlaging van de rating van de NMBS zou als gevolg hebben dat belangrijke bedragen tegenover de tegenpartijen in bewaring zouden moeten gegeven worden conform de bepalingen van de afgesloten CSA's.

Met tegenpartijen die een 'negatieve credit watch' gekregen hebben, mogen geen nieuwe overeenkomsten afgesloten worden gedurende die periode van 'negatieve credit watch'.

De verplichting om een CSA af te sluiten geldt niet voor Eurofima.

Gewestelijke prefinancieringen en cofinancieringen

Het samenwerkingsakkoord tussen de Staat, het Vlaamse Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot het meerjarig investeringsplan voor 2001-2012 van de (toenmalig unitaire) NMBS voorzag in de mogelijkheid tot:

- de prefinanciering van infrastructuurprojecten van gewestelijk belang waarbij de geprefinancierde bedragen worden terugbetaald door de federale staat en rentelasten gedragen worden door het betrokken Gewest;
- de cofinanciering van werken betreffende grote spoorinvesteringen waarbij de kosten van de prefinanciering (kapitaal en interesten) integraal worden terugbetaald door het betrokken Gewest.

Op dit ogenblik bestaan de volgende prefinancieringen in hoofde van de NMBS:

- de bouw van een parking te Louvain-la-Neuve (overeenkomst van 2 juni 2009) via een prefinancieringsovereenkomst met de NMBS (in gebruik genomen in 2017).

en de volgende cofinancieringen:

- aanleg van een verbindingsweg en aanhorigheden met het oog op de herontwikkeling van de stationsomgeving en de herinrichting van de openbare ruimte te Mechelen (overeenkomst van 19 december 2008) via een financieringsovereenkomst met de NMBS;
- de integratie van een busstation in het nieuw te bouwen station te Bergen (overeenkomst van 1 maart 2010) en de integratie van een busstation in het bestaande station van Namen (overeenkomst van 4 september 2012) via financieringsovereenkomsten met de NMBS.

Van de oorspronkelijk voorziene prefinancieringsprojecten is enkel voor de bouw van een nieuw station bij de luchthaven te Gosselies nog geen overeenkomst ondertekend.

Op 14 december 2010 werd een samenwerkingsovereenkomst met het Vlaams Gewest en De Lijn afgesloten voor de realisatie van een stelplaats voor trams voor De Lijn in Oostende. Op het einde van de werken (31.05.2016) werd de stelplaats ter beschikking gesteld aan De Lijn voor een periode van 15 jaar via een financiële lease.

Transacties met verbonden partijen die niet tegen marktvoorwaarden uitgevoerd worden

In toepassing van het Koninklijk Besluit van 10 augustus 2009 moet de NMBS bijkomende informatie meedelen over omvangrijke transacties met verbonden partijen die niet tegen marktvoorwaarden werden uitgevoerd. Het gaat hier om vennootschappen die aan meer dan één criterium van artikel 16, §1, 1e lid van het Wetboek van Vennootschappen voldoen.

Er werden geen belangrijke transacties uitgevoerd met andere dochterondernemingen of onder-dochterondernemingen waarvan de NMBS niet, direct of indirect, de volledige eigenaar is.

Uit voorzichtigheid dient verduidelijkt te worden dat er geen enkele belangrijke transactie werd uitgevoerd, onder andere voorwaarden dan die op de markt, met bedrijven waarvan de Staat, die voor 99,97 % aandeelhouder is van de NMBS, niet direct of indirect volledig de eigenaar van was. Er werden ook geen andere belangrijke transacties uitgevoerd tegen andere voorwaarden dan die op de markt met de leden van de beheersorganen, de directie en de aan hen verbonden personen.

De NMBS bevestigt in overeenstemming met art 96, 9° van het wetboek op vennootschappen de onafhankelijk en deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit van ten minste één lid van haar auditcomité.

1.1. Corporate Governance

Corporate Governance

Inleiding

De statuten van de NMBS worden sterk beïnvloed door haar juridisch statuut van Naamloze Vennootschap van publiek recht. Dat statuut maakt dat de NMBS in de eerste plaats onderworpen is aan de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven. Voor de niet door die wet geregelde materies is ze onderworpen aan het Wetboek van Vennootschappen.

Corporate Governance, een belangrijke uitdaging in de wereld van vandaag, vereist de grootste aandacht en maximaal transparante regels. Als overheidsbedrijf onderschrijft de NMBS volmondig dit streven naar responsabilisering en naar een doeltreffender beheer en een betere controle van haar activiteiten. In het kader van haar opdrachten van openbare dienst heeft de NMBS een rechtstreekse maatschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van haar referentie-aandeelhouder, de Staat, en van haar klanten, de burgers die de trein nemen.

Corporate governance verklaring

Wat de corporate governance regels betreft, richt de NMBS zich naar de referentiecode opgelegd bij koninklijk besluit van 6 juni 2010 (Belgisch Staatsblad van 28 juni 2010, blz. 39622 en volgende), behoudens andersluidende bepalingen van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven.

Om haar opdrachten goed te kunnen vervullen, wordt de NMBS niet alleen ondersteund door haar Raad van Bestuur, maar ook door drie gespecialiseerde comités, het Auditcomité, het Benoemings- en Bezoldigingscomité en het GEN-oriëntatiecomité, alsook door het Directiecomité en een aantal andere overlegcomités of -commissies zoals:

- het Sturingscomité
- de Nationale Paritaire Commissie
- het Strategisch Bedrijfscomité
- het Oriënteringscomité

Daarenboven zijn er ook nog de controleorganen zoals de Regeringscommissaris of het College van Commissarissen.

Een meer gedetailleerde beschrijving van de beheerstructuur en van de werkingsregels van de beheersorganen is opgenomen in het Corporate Governance Charter. Dit is beschikbaar op de website van de NMBS (www.nmbs.be).

Afwijking van de Belgische corporate governance code 2009

De NMBS richt zich naar de principes en bepalingen van de Belgische corporate governance code 2009, met uitzondering van de bepalingen 4.1, 4.2, 4.6 en 4.7.

De bepalingen 4.1 en 4.2 stellen dat de Raad van Bestuur benoemingsprocedures en selectiecriteria opstelt voor de bestuurders en dat de voorzitter of een andere niet-uitvoerende bestuurder het benoemingsproces leidt. Maar artikel 162 bis §2 van de wet van 1991 bepaalt dat de Koning de bestuurders benoemt in functie van de complementariteit van hun competenties en dit, met uitzondering van de twee bestuurders die voldoen aan de

criteria die worden opgesomd in artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen en die benoemd worden door de algemene vergadering. De benoeming van deze twee bestuurders kan slecht plaatsvinden na afloop van de lopende mandaten.

Bepaling 4.6 stelt dat de mandaten van de bestuurders niet meer dan vier jaar mogen bedragen, terwijl overeenkomstig artikel 162 bis §3 van de wet van 1991, de mandaten van de bestuurders van de NMBS een duur van 6 jaar hebben.

Bepaling 4.7 stelt dat de voorzitter benoemd wordt door de Raad; artikel 162 bis §5 daarentegen bepaalt dat de voorzitter benoemd wordt door de Koning.

1. Raad van Bestuur

Samenstelling

De samenstelling van de Raad van Bestuur en de benoeming van de bestuurders worden geregeld door artikel 162 bis van de wet van 21 maart 1991 en het koninklijk besluit van 25 december 2016.

In 2017 was de Raad van Bestuur als volgt samengesteld:

Voorzitter:	Jean-Claude FONTINOY
Gedelegeerd Bestuurder:	Jo CORNU (tot 6 maart 2017) Sophie DUTORDOIR (vanaf 7 maart 2017)
Bestuurders:	Filip BOELAERT, Jean-Jacques CLOQUET, Valentine DELWART, Marc DESCHEEMAECKER, Martine DUREZ, Yves GOLDSTEIN, Kris LAUWERS, Valérie LEBURTON (tot 9 november 2017), Isabelle JEURISSEN (vanaf 24 november 2017), Renaud LORAND, Saskia SCHATTEMAN, Dirk STERCKX en Bart VAN CAMP.

Het mandaat van de bestuurders loopt sinds 14 oktober 2013, met uitzondering van het mandaat van de 3 bestuurders die de Gewesten vertegenwoordigen en van de heer VAN CAMP, dat loopt sinds 1 januari 2017. Het mandaat van de gedelegeerd bestuurder loopt sinds 7 maart 2017. Deze mandaten gelden voor een termijn van 6 jaar.

Belangrijkste functies die door de niet-uitvoerende bestuurders buiten de NMBS worden uitgeoefend:

- de heer FONTINOY: Voorzitter van HR Rail en van de Nationale Paritaire Commissie, expert op het Kabinet van de Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken, bestuurder van vennootschappen;
- de heer BOELAERT: Secretaris-generaal van het Vlaams Departement “Mobiliteit en Openbare werken”;
- de heer CLOQUET: CEO Brussels South Charleroi Airport;
- mevr. DELWART: Algemeen secretaris van de MR;

- de heer DESCHEEMAECKER: Voorzitter van De Lijn en van Brussels Airport en bestuurder van vennootschappen;
- mevr. DUREZ, bestuurder van vennootschappen;
- de heer GOLDSTEIN, Opdrachtgelastigde bij de Maatschappij voor Stedelijke Inrichting;
- mevr. JEURISSEN, Lid van het Directiecomité van de Société Wallonne des Eaux;
- de heer LAUWERS: Adjunct-directeur-generaal van de MIVB;
- mevr. LEBURTON: Directeur-generaal van de Société Wallonne des Aéroports tot oktober en daarna juriste bij de SPW;
- de heer LORAND: Voorzitter van BELGOCONTROL;
- mevr. SCHATTEMAN: CEO VAR;
- de heer STERCKX, bestuurder van vennootschappen;
- de heer VAN CAMP, Kabinetschef van de Vlaamse Minister van Mobiliteit.

Werking - Frequentie van de vergaderingen

Artikel 10 van de statuten bepaalt dat de Raad zo dikwijls vergadert als het belang van de Maatschappij het vereist en ten minste viermaal per jaar.

In het jaar 2017 is de Raad 12 keer bijeengekomen. Mevr. LEBURTON en de heren BOELAERT, CLOQUET en LORAND hebben niet deelgenomen aan 1 vergadering; de heren GOLDSTEIN, STERCKX en VAN CAMP hebben niet deelgenomen aan 2 vergaderingen. De andere bestuurders waren aanwezig op alle vergaderingen. Het gemiddeld aanwezigheidspercentage bedraagt 93,6 %.

In uitzonderlijke gevallen, wanneer de dringende noodzakelijkheid en het belang van de vennootschap zulks vereisen (behalve in de door de wet uitgesloten gevallen), kunnen de besluiten van de Raad van Bestuur worden genomen bij eenparig schriftelijk akkoord van de bestuurders.

Deze procedure werd in 2017 niet toegepast.

Bevoegdheden

De Raad van Bestuur is bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn tot verwezenlijking van het doel van het overheidsbedrijf. Hij houdt toezicht op het beleid van het Directiecomité. Het Directiecomité doet op geregelde tijdstippen verslag aan de Raad.

In 2017 heeft de Raad van Bestuur beslissingen genomen over en de opvolging verzekerd van een aantal belangrijke dossiers:

- de financiële toestand van de NMBS en de stabilisering van de schuld;
- het ondernemingsplan 2018-2022;
- het meerjareninvesteringsplan 2018-2022;
- de stiptheid en de veiligheid van het treinverkeer;
- de geïntegreerde abonnementen City Pass voor Gent, Antwerpen, Charleroi en Luik;
- de rationalisering en de governance van de dochterondernemingen (o.a. verkoop van Transurb);
- het dossier Publifer;
- het masterplan voor de directiegebouwen;
- de stationsprojecten.

Strijdig belang van vermogensrechtelijke aard

In 2017 moest de procedure zoals voorgeschreven door artikel 523 van het Wetboek van Vennootschappen in geen enkel geval toegepast worden.

2. Auditcomité

Het bestaan van het Auditcomité is vastgelegd in artikel 161 ter van de wet van 21 maart 1991.

Samenstelling

Tot 1 juni 2017

Voorzitter: Dirk STERCKX
Leden: Valentine DELWART, Kris LAUWERS, Renaud LORAND

Vanaf 1 juni 2017

Voorzitter: Marc DESCHEEMAECKER
Leden: Valentine DELWART, Dirk STERCKX, Renaud LORAND

Werking - Frequentie van de vergaderingen

Het Auditcomité komt op geregelde tijdstippen bijeen. De voorzitter van het Comité kan bijzondere vergaderingen bijeenroepen om het Comité zijn opdracht naar behoren te laten uitvoeren.

In het jaar 2017 is het Auditcomité 11 keer bijeengekomen. De heren LORAND en STERCKX hebben niet deelgenomen aan 1 vergadering; de andere leden waren aanwezig op alle vergaderingen. Het gemiddeld aanwezigheidspercentage bedraagt 95,5 %.

Bevoegdheden

Het Auditcomité voert de taken uit die de Raad van Bestuur eraan toevertrouwt. Bovendien heeft het de opdracht om de Raad van Bestuur bij te staan via het onderzoek van financiële informatie, met name de jaarrekeningen, het jaarverslag en de tussentijdse verslagen. Het Auditcomité staat ook in voor de betrouwbaarheid en de integriteit van de financiële verslagen inzake risicobeheer.

3. Benoemings- en Bezoldigingscomité

Het bestaan van het Benoemings- en Bezoldigingscomité is vastgelegd in artikel 161 ter van de wet van 21 maart 1991.

Samenstelling

Voorzitter: Jean-Claude FONTINOY
Leden: Jo CORNU (tot 6 maart 2017), Sophie DUTORDOIR (vanaf 7 maart 2017), Jean-Jacques CLOQUET, Marc DESCHEEMAECKER

Werking - Frequentie van de vergaderingen

Het Comité vergadert zo dikwijls als het belang van de Maatschappij dat vereist.

In 2017 is het Benoemings- en Bezoldigingscomité 9 keer bijeengekomen. De heer CLOQUET heeft niet deelgenomen aan 1 vergadering. De andere leden waren aanwezig op alle vergaderingen. Het gemiddeld aanwezigheidspercentage bedraagt 96,3 %.

Bevoegdheden

Het Comité brengt een advies uit over de kandidaturen die door de gedelegeerd bestuurder worden voorgesteld met het oog op de benoeming van de leden van het Directiecomité.

Het doet voorstellen aan de Raad over de bezoldiging en de voordelen die worden toegekend aan de leden van het Directiecomité en aan de hogere kaderleden en volgt deze kwesties op de voet.

Het voert eveneens de taken uit die de Raad van Bestuur eraan toevertrouwt.

4. GEN-oriëntatiecomité

Dit Comité werd opgericht bij de wet van 19 april 2014 tot wijziging van de wet van 21 maart 1991 wat de oprichting van het GEN-oriëntatiecomité betreft (art. 161 sexies tot 161 octies).

Samenstelling

Voorzitter: Jo CORNU (tot 6 maart 2017), Sophie DUTORDOIR (vanaf 7 maart 2017)
Leden: Filip BOELAERT, Valentine DELWART, Martine DUREZ, Yves GOLDSTEIN en Kris LAUWERS

Werking - Frequentie van de vergaderingen

In 2017 is het GEN-oriëntatiecomité 2 keer bijeengekomen. Mevr. DELWART heeft niet deelgenomen aan 1 vergadering. De andere leden waren aanwezig op alle vergaderingen. Het gemiddeld aanwezigheidspercentage bedraagt 91,7 %.

Bevoegdheden

Het GEN-oriëntatiecomité stelt een voorstel voor een vijfjarenplan betreffende de exploitatie van het GEN op, dat ter goedkeuring aan de Raad van Bestuur dient voorgelegd. Het brengt jaarlijks verslag uit over de uitvoering van het vijfjarenplan en formuleert over die uitvoering aanbevelingen.

Op eigen initiatief of op verzoek van de Raad van Bestuur verleent het voorafgaand advies over de beslissingsvoorstellen inzake de exploitatie van het GEN.

5. Directiecomité

Samenstelling

De samenstelling van het Directiecomité wordt geregeld door artikel 162 quater van de wet van 21 maart 1991.

In 2017 was het Directiecomité als volgt samengesteld:

Voorzitter:	Jo CORNU (tot 6 maart 2017) Sophie DUTORDOIR (vanaf 7 maart 2017)
Algemeen directeurs:	Patrice COUCHARD (Stations) (vanaf 1 oktober 2017) Bart DE GROOTE (Marketing & Sales) Richard GAYETOT (Technics) Olivier HENIN (Finance) Koen KERCKAERT (Transport)

Werking - Frequentie van de vergaderingen

Het Directiecomité vergadert in principe elke week, gewoonlijk op dinsdag.

In 2017 is het Directiecomité 49 keer bijeengekomen.

Bevoegdheden

Het Directiecomité is belast met het dagelijks bestuur en de vertegenwoordiging wat dat bestuur aangaat, alsmede met de uitvoering van de beslissingen van de Raad van Bestuur. De leden van het Directiecomité vormen een college. Ze kunnen de taken onder elkaar verdelen.

6. Regeringscommissaris

Artikel 162 nonies van de wet van 21 maart 1991 bepaalt: "De NMBS staat onder de controlebevoegdheid van de Minister onder wie de spoorwegen ressorteren. Deze controle gebeurt door bemiddeling van een Regeringscommissaris, die wordt benoemd en ontslagen door de Koning op voordracht van de betrokken Minister."

De commissaris wordt uitgenodigd op alle vergaderingen van de Raad van Bestuur en het Directiecomité en heeft er raadgevende stem. Hij neemt tevens met raadgevende stem deel aan de vergaderingen van het Auditcomité.

Mevr. Françoise DEMEUSE werd bij koninklijk besluit van 26 februari 2015 tot Regeringscommissaris bij de NMBS benoemd met ingang van 18 maart 2015.

7. College van Commissarissen

Artikel 25 §1 van de wet van 21 maart 1991 bepaalt: "De controle op de financiële toestand, op de jaarrekening en op de regelmatigheid, vanuit het oogpunt van de wet en van het organiek statuut, van de verrichtingen weer te geven in de jaarrekening, wordt in elk autonoom overheidsbedrijf opgedragen aan een College van Commissarissen dat vier leden telt. De leden van het College voeren de titel van commissaris."

Het College bestaat uit vier leden, waarvan twee door het Rekenhof onder zijn leden benoemd worden en de twee andere door de Algemene Vergadering benoemd worden onder de leden van het Instituut van Bedrijfsrevisoren.

De Algemene Vergadering van de NMBS van 31 mei 2017 heeft haar akkoord betuigd met de aanduiding, voor de maatschappelijke boekjaren 2017 tot 2019, van KPMG en BDO voor de externe controle van de statutaire en geconsolideerde jaarrekeningen van de NMBS, en heeft hun bezoldiging goedgekeurd.

De leden van het College van Commissarissen voor de controle van de statutaire rekeningen zijn:

Voorzitter:	KPMG, vertegenwoordigd door Erik CLINCK
Leden:	Michel de FAYS, Rudy MOENS en BDO, vertegenwoordigd door Felix FANK

De Commissarissen-revisoren voor de controle van de geconsolideerde rekeningen zijn:

Erik CLINCK in naam van KPMG en Felix FANK in naam van BDO.

1.2. Bezoldigingsverslag

Bezoldigingsverslag

1. Bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur

Artikel 162 quinquies §2 van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven bepaalt dat de Algemene Vergadering de bezoldiging vaststelt van de leden van de Raad van Bestuur.

De Algemene Vergadering van 31 mei 2006 heeft de hieronder uiteengezette principes vastgelegd om de bezoldigingen van de bestuurders te bepalen, de gedelegeerd bestuurder uitgezonderd, die als lid van de Raad van Bestuur en van de Comités geen bezoldiging of zitpenningen ontvangt.

De berekening van de bezoldiging van de bestuurders is niet gewijzigd in 2017.

De bruto bezoldiging van de voorzitter bestaat uit een vast jaarlijks gedeelte van € 39.200 en een variabel gedeelte dat bestaat uit de zitpenningen voor de vergaderingen. Deze zitpenningen bedragen:

- € 500 per Raad;
- € 400 per vergadering van Comité waarvan hij lid is.

Bovendien geniet hij een jaarlijkse vergoeding van € 2.400 voor werkingskosten en hij heeft de beschikking over een bedrijfswagen.

De bruto bezoldiging van de andere bestuurders bestaat uit een vast jaarlijks gedeelte van € 13.600 en een variabel gedeelte dat bestaat uit de zitpenningen. Deze zitpenningen bedragen:

- € 500 per Raad;
- € 400 per vergadering van Comité waarvan zij lid zijn.

Bovendien ontvangen ze een jaarlijkse vergoeding van € 1.200 voor werkingskosten.

De aanwezigheid op de vergaderingen is een noodzakelijke vereiste voor het ontvangen van de zitpenning.

De bestuurders ontvangen geen bezoldiging die gebaseerd is op de resultaten, zoals premies of winstdelingsplannen op lange termijn; ze ontvangen evenmin voordelen in natura noch voordelen verbonden aan pensioenplannen.

Er worden geen wijzigingen overwogen van de bezoldigingen van de niet-uitvoerende leden van de Raad van Bestuur.

<i>Bruto bezoldiging van de bestuurders in 2017 (excl. vergoeding voor werkingskosten)</i>		<i>Aanwezigheid op de vergaderingen</i>			
		RvB	BEZ	Audit	CoRER
		/12	/9	/11	/2
J-C. FONTINOY	€ 48.800	12	9		
M. DESCHEEMAECER	€ 26.000	12	9	7/7	
JJ. CLOQUET	€ 22.300	11	8		
V. DELWART	€ 24.400	12		11	1
K. LAUWERS	€ 22.000	12		4/4	2
R. LORAND	€ 23.100	11		10	
V. LEBURTON	€ 15.833,30	9/10			
I. JEURISSEN	€ 3.266,70	2/2			
S. SCHATTEMAN	€ 19.600	12			
D. STERCKX	€ 22.600	10		10	
F. BOELAERT	€ 19.900	11			2
M. DUREZ	€ 20.400	12			2
Y. GOLDSTEIN	€ 19.400	10			2
B. VAN CAMP	€ 18.600	10			

De heer FONTINOY oefent bovendien de mandaten uit van voorzitter van de Raad van Bestuur van HR Rail en van voorzitter van de Raad van Bestuur van Eurogare, waarvoor hij een bruto bezoldiging van respectievelijk € 2400 (zitpenning van € 500 per RB en € 400 per BEZ) en € 600 (zitpenning van € 300 per vergadering) heeft geïnd.

2. Bezoldiging van de leden van het Directiecomité

De procedure die gevolgd werd voor het vaststellen van de bezoldiging van de leden van het Directiecomité is conform met artikel 161 ter, §4, 2e lid van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven:

“De Raad van Bestuur bepaalt, op voorstel van het Benoemings- en Bezoldigingscomité, de bezoldiging en de voordelen die worden toegekend aan de leden van het Directiecomité en aan de hogere kaderleden. De Raad volgt deze kwesties op de voet.”

De bezoldiging van de gedelegeerd bestuurder en van de algemeen directeurs houdt rekening met de door de Regering genomen beslissing over de toplonen in de overheidsbedrijven.

Bezoldiging van de gedelegeerd bestuurder

De bezoldiging, bestaande uit een vast gedeelte en een variabel gedeelte, alsook de aan de functie verbonden voorwaarden zijn vastgelegd in een met de Raad van Bestuur onderhandelde bijzondere overeenkomst.

Het bruto bedrag van de vaste bezoldiging bedraagt 230 000 € per jaar en wordt uitbetaald in twaalf maandelijkse schijven van 19.166,67 €. Dit bedrag wordt geïndexeerd (gezondheidsindex november 2013).

De variabele bezoldiging bedraagt maximum € 60 000 bruto per jaar (gezondheidsindex november 2013). Het precieze bedrag wordt door de Raad van Bestuur bepaald op basis van de doelstellingen die de Raad specificeert. De Raad van Bestuur evalueert de doelstellingen éénmaal per jaar.

In het boekjaar 2017 bedraagt de aan de heer CORNU, gedelegeerd bestuurder tot in maart 2017, toegekende globale bruto bezoldiging:

- Vast gedeelte 2017: € 59 615,82

- Variabel gedeelte 2017 (gezien het einde van het contract): € 15 551,94

Er zijn geen voordelen in natura en geen groepsverzekering noch hospitalisatieverzekering.

In het boekjaar 2017 bedraagt de aan de mevr. DUTORDOIR, gedelegeerd bestuurder vanaf maart 2017, toegekende globale bruto bezoldiging:

- Vast gedeelte 2017: € 198 719,40

Er zijn geen voordelen in natura en geen groepsverzekering noch hospitalisatieverzekering.

Bezoldiging van de algemeen directeurs

Het bezoldigingssysteem omvat:

1. een vast gedeelte, bepaald in een met de Raad van Bestuur onderhandelde bijzondere overeenkomst;
2. een variabel gedeelte: bepaald volgens een beoordelingscoëfficiënt van 0 tot 3. Een keer per jaar maakt de gedelegeerd bestuurder een evaluatie, welke wordt voorgelegd aan het Benoemings- en Bezoldigingscomité. Overeenkomstig de beslissingen van de Raad van Bestuur van 25 april 2014 en van 28 april 2017, op voorstel van het Benoemings- en Bezoldigingscomité, is de evaluatie voor 50 % gebaseerd op de volgende gemeenschappelijke criteria: recurrente EBITDA cash (15 %), stiptheid zonder neutralisatie en minuten vertraging ten laste van NMBS (20 %) en klantentevredenheid (15 %), en voor de andere 50 % op de verwezenlijking van de vooraf door de gedelegeerd bestuurder vastgestelde individuele doelstellingen.

Het bezoldigingssysteem bevat geen bepalingen over een terugvorderingsrecht van de variabele bezoldiging ten gunste van de onderneming, indien deze werd toegekend op basis van onjuiste financiële gegevens.

Het variabel gedeelte vertegenwoordigt gemiddeld ongeveer 25 % van de bezoldiging.

Het vakantiegeld, de jaarpremie en de eventuele andere toelagen en vergoedingen worden bepaald volgens de geldende reglementaire bepalingen. De contractuelen genieten een groepsverzekering en een hospitalisatieverzekering.

De algemeen directeurs ontvangen geen bezoldiging in de vorm van aandelen, aandelenopties of andere rechten om aandelen te verwerven.

In het boekjaar 2017 bedraagt de aan de algemeen directeurs toegekende globale bruto bezoldiging:

- Vast gedeelte 2017: € 821 832,89
- Variabel gedeelte voor het jaar 2016: € 198 072,24
- Andere bestanddelen van de bezoldiging:
 - Voordeel in natura (auto, telefoon): € 17 620,46
 - Groepsverzekering, arbeidsongevallenverzekering en hospitalisatieverzekering: € 73 867,13

Vertrekregelingen van de leden van het Directiecomité

In geval van vroegtijdige beëindiging van haar overeenkomst om een andere reden dan grove tekortkoming heeft mevr. DUTORDOIR recht op een vergoeding van 12 maanden van het vast gedeelte van haar bezoldiging.

In geval van vroegtijdige beëindiging van hun overeenkomst om een andere reden dan grove tekortkoming hebben de heren COUCHARD, DE GROOTE en HENIN recht op een vergoeding gelijk aan 12 maanden van de totale bezoldiging.

Voor de heren KERCKAERT en GAYETOT is voorzien dat in geval van ontslag in de loop van hun mandaat of indien dit mandaat niet hernieuwd wordt, ze teruggeplaatst worden in de graad van directeur en bezoldigd worden volgens de aan die graad verbonden geldelijke voorwaarden.

3. Mandaten in de dochtervennootschappen en vennootschappen met deelneming

De Raad van 25 februari 2005 heeft beslist dat de personeelsleden van de NMBS-Groep die een mandaat van bestuurder uitoefenen in een dochteronderneming, hiervoor geen bezoldiging ontvangen. Dit werd recentelijk bevestigd in het Governance Charter van de dochterondernemingen dat in mei 2015 door de Raad van Bestuur werd goedgekeurd.

2. Financiële staten

2.1. Toelichtingen

ALGEMENE INFORMATIE

Activiteiten

De voornaamste activiteiten van de NMBS zijn de activiteiten van openbare dienst zoals beschreven door het Koninklijk Besluit van 11 december 2013:

- het binnenlands vervoer van reizigers met treinen van de gewone dienst, alsook het aandoen van binnenlandse bestemmingen door hogesnelheidstreinen;
- het grensoverschrijdend vervoer van reizigers;
- de verwerving, het onderhoud, het beheer en de financiering van rollend spoorwegmaterieel bestemd voor de uitvoering van de taken bedoeld in de punten hierboven;
- de prestaties die de spoorwegonderneming moet leveren voor de behoeften van de Natie;
- het verwerven, het ontwerp, de bouw, de vernieuwing, het onderhoud en het beheer van de stations, de onbemande stopplaatsen en hun aanhorigheden;
- de instandhouding van het historisch patrimonium betreffende de spoorwegexploitatie;
- de veiligheids- en bewakingsactiviteiten op het gebied van de spoorwegen;
- de andere opdrachten van openbare dienst waarmee zij belast is door of krachtens de wet.

Juridisch statuut

De NMBS NV is een naamloze vennootschap van publiek recht waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is in de Frankrijkstraat 56, 1060 Brussel. Ze is ingeschreven onder het ondernemingsnummer 0203.430.576. De statuten van de NMBS werden op 20 december 2013 gewijzigd en goedgekeurd door het Koninklijk Besluit van 4 april 2014. De laatste wijziging van de gecoördineerde statuten werd op 4 juni 2015 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Jaarrekening

De individuele jaarrekening per 31 december 2017, opgemaakt volgens het IFRS-referentiekader, werd op 30 maart 2018 door de Raad van Bestuur vastgelegd. De cijfers in het onderhavige document zijn uitgedrukt in euro (EUR) 2 decimales, behoudens expliciete andersluidende vermelding.

Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur van de NMBS is als volgt samengesteld:

Fontinoy Jean-Claude
Cornu Jo
Dutordoir Sophie
Boelaert Filip

Voorzitter van de Raad van Bestuur
Gedelegeerd Bestuurder tot 6 maart 2017
Gedelegeerd Bestuurder vanaf 7 maart 2017
Bestuurder

Cloquet Jean-Jacques
Delwart Valentine
Descheemaecker Marc
Durez Martine
Goldstein Yves
Lauwers Kris
Leburton Valérie
Jeurissen Isabelle
Lorand Renaud
Schattelman Saskia
Sterckx Dirk
Van Camp Bart

Bestuurder
Bestuurder
Bestuurders
Bestuurder
Bestuurder
Bestuurder
Bestuurder tot 9 november 2017
Bestuurder vanaf 24 november 2017
Bestuurder
Bestuurder
Bestuurder
Bestuurder

Commissarissen

Leden van het College van Commissarissen:

KPMG, vertegenwoordigd door Erik Clinck
BDO bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door Felix Fank
Het Rekenhof, vertegenwoordigd door Michel de Fays en Rudi Moens

I. BALANS

ACTIVA

		Per 31 december	
		2017	2016
<u>Toelichting</u>			
Vaste Activa			
Immateriële activa	4	216.544.399,15	256.568.223,86
Materiële vaste activa	5	7.163.916.756,36	7.057.977.084,23
<i>A. Terreinen</i>		<i>779.622.706,41</i>	<i>782.187.898,59</i>
<i>B. Gebouwen</i>		<i>954.629.124,24</i>	<i>925.933.024,03</i>
<i>C. Rollend spoorwagematerieel</i>		<i>3.810.191.909,26</i>	<i>3.937.978.918,72</i>
<i>D. Installaties en diverse uitrustingen</i>		<i>222.502.671,26</i>	<i>200.293.119,40</i>
<i>E. Materiële vaste activa in aanbouw</i>		<i>1.396.970.345,19</i>	<i>1.211.584.123,49</i>
Vastgoedbeleggingen	6	429.124.359,79	403.331.250,62
Investerings in dochterondernemingen	7	158.625.016,32	163.540.411,42
Investerings in joint ventures en geassocieerde deelnemingen	8	332.606.547,01	325.118.012,01
Handelsvorderingen en overige debiteuren	9	749.093.164,66	799.095.232,73
Afgeleide financiële instrumenten	11	254.304.610,26	299.344.642,18
Overige financiële activa	12	667.465.968,90	666.083.268,68
Uitgestelde belastingvorderingen	20	20.942.917,37	0,00
Subtotaal van de vaste activa		9.992.623.739,82	9.971.058.125,73
Vlottende Activa			
Voorraden	13	211.346.622,38	211.382.042,98
Handelsvorderingen en overige debiteuren	9	1.359.502.289,14	1.416.564.097,93
Afgeleide financiële instrumenten	11	260.629,50	196.419,58
Overige financiële activa	12	9.730.480,41	32.020.241,15
Geldmiddelen en kasequivalenten	14	387.871.884,03	307.081.133,70
Subtotaal van de vlottende activa		1.968.711.905,46	1.967.243.935,34
Vaste activa aangehouden voor verkoop			
Vaste activa aangehouden voor verkoop	15	27.744.978,75	36.787.015,74
TOTAAL ACTIVA		11.989.080.624,03	11.975.089.076,81

EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN

		Per 31 december	
		2017	2016
<u>Toelichting</u>			
Eigen vermogen			
Kapitaal	16	249.022.345,57	249.022.345,57
Reserves		-486.817.731,02	-574.884.224,33
Totaal eigen vermogen		-237.795.385,45	-325.861.878,76
Langlopende verplichtingen			
Schulden uit personeelsbeloningen	17	326.031.907,59	330.134.802,44
Voorzieningen	18	156.096.521,77	183.609.992,19
Financiële schulden	19	2.821.800.603,95	2.883.498.465,33
Afgeleide financiële instrumenten	11	396.158.368,07	453.524.953,00
Handelsschulden	21	20.339.882,84	9.326.052,12
Subsidies	23	6.340.272.273,66	6.071.226.882,70
Overige schulden	24	137.742.094,59	204.508.442,80
Subtotaal langlopende verplichtingen		10.198.441.652,47	10.135.829.590,58
Kortlopende verplichtingen			
Schulden uit personeelsbeloningen	17	123.444.735,57	121.202.901,19
Voorzieningen	18	90.142.971,16	84.946.419,32
Financiële schulden	19	671.346.198,19	824.388.031,21
Afgeleide financiële instrumenten	11	10.425.729,66	12.573.763,49
Belastingsschulden op het resultaat van het boekjaar		0,00	184.651,75
Handelsschulden	21	403.340.069,29	392.103.101,40
Sociale schulden	22	85.936.111,34	85.205.000,16
Subsidies	23	369.736.480,50	366.382.853,76
Overige schulden	24	274.062.061,30	278.134.642,71
Subtotaal kortlopende verplichtingen		2.028.434.357,01	2.165.121.364,99
Verplichtingen in verband met vaste activa aangehouden voor verkoop			
Verplichtingen in verband met vaste activa aangehouden voor verkoop	15	0,00	0,00
Totaal van de verplichtingen		12.226.876.009,48	12.300.950.955,57
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		11.989.080.624,03	11.975.089.076,81

II. OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

		2017	2016
VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Bedrijfsinkomsten vóór kapitaalsubsidies			
Omzet	25	1.091.202.099,14	1.058.466.838,97 *
Exploitatiesubsidies	23	1.188.181.050,50	1.130.259.144,31
Zelf geproduceerde activa		156.686.019,89	144.755.546,86
Overige bedrijfsinkomsten	25	41.546.653,72	78.326.822,09 *
Totaal bedrijfsinkomsten vóór kapitaalsubsidies		2.477.615.823,25	2.411.808.352,23
Bedrijfskosten vóór afschrijvingen en bijzondere waardevermindering			
Aankopen van grondstoffen en handelsgoederen		-96.899.259,53	-79.800.476,72
Diensten en diverse goederen	25	-1.158.942.028,40	-1.205.213.352,15
Personeelskosten	26	-1.098.435.520,22	-1.078.302.477,57
Overige bedrijfskosten	25	-20.904.762,07	-44.336.319,71
Totaal bedrijfskosten vóór afschrijvingen en bijzondere waardevermindering		-2.375.181.570,22	-2.407.652.626,15
Bedrijfsresultaat vóór kapitaalsubsidies, afschrijvingen en bijzondere waardevermindering		102.434.253,03	4.155.726,08
Kapitaalsubsidies	23	381.074.527,61	351.161.691,81
Afschrijvingen en bijzondere waardevermindering op immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop	4, 5, 6 & 15	-430.633.260,89	-565.992.776,23
Bijzondere waardevermindering op investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	7 & 8	795.056,88	1.052.590,47
Bedrijfsresultaat		53.670.576,63	-209.622.767,87
Financiële opbrengsten	27	127.508.527,48	95.947.974,24
Financiële kosten	27	-118.399.171,09	-139.012.752,72
Financieel resultaat - netto		9.109.356,39	-43.064.778,48
Netto-resultaat uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten vóór belastingen		62.779.933,02	-252.687.546,35
(Kosten)/inkomsten van belastingen op het netto-resultaat	28	19.516.515,64	-5.158,13
Netto-resultaat uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten		82.296.448,66	-252.692.704,48
NETTO-RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR		82.296.448,66	-252.692.704,48
Niet-gerealiseerde resultaten			
Die nooit zullen opgenomen worden in het netto-resultaat			
Actuariële verschillen op verplichtingen na uitdiensttreding	17	4.346.032,77	-25.174.662,86
Belastingen in hoofde van niet-gerealiseerde resultaten	28	1.424.011,88	
Subtotaal van de niet-gerealiseerde resultaten die nooit zullen opgenomen worden in het netto-resultaat		5.770.044,65	-25.174.662,86
Die later zouden kunnen opgenomen worden in het netto-resultaat			
Voor verkoop beschikbare financiële activa			
Belastingen in hoofde van niet-gerealiseerde resultaten			
Subtotaal van de niet-gerealiseerde resultaten die later zouden kunnen opgenomen worden in het netto-resultaat		0,00	0,00
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten voor het boekjaar		5.770.044,65	-25.174.662,86
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN		88.066.493,31	-277.867.367,34

* Voor de vergelijkbaarheid van de cijfers werden de cijfers per 31 december 2016 aangepast voor 487.790,46 EUR als gevolg van de wijziging van rubriek van een rekening onder de rubriek "omzet" naar "Andere bedrijfsopbrengsten".

III. MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN

	Kapitaal	Reserves	Totaal eigen vermogen
Per 1 januari 2016	249.022.345,57	-301.096.692,96	-52.074.347,39
Netto-resultaat 2016		-252.692.704,48	-252.692.704,48
Niet-gerealiseerde resultaten 2016	0,00	-25.174.662,86	-25.174.662,86
<i>Actuariële verschillen op verplichtingen na uitdiensttreding</i>		-25.174.662,86	-25.174.662,86
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	0,00	-277.867.367,34	-277.867.367,34
Reserves na fusie met Foncière Rue de France		4.079.835,97	4.079.835,97
Per 31 december 2016	249.022.345,57	-574.884.224,33	-325.861.878,76
Per 1 januari 2017	249.022.345,57	-574.884.224,33	-325.861.878,76
Netto-resultaat 2017		82.296.448,66	82.296.448,66
Niet-gerealiseerde resultaten 2017	0,00	5.770.044,65	5.770.044,65
<i>Actuariële verschillen op verplichtingen na uitdiensttreding</i>		4.346.032,77	4.346.032,77
<i>Belastingen in hoofde van niet-gerealiseerde resultaten</i>		1.424.011,88	1.424.011,88
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	0,00	88.066.493,31	88.066.493,31
Per 31 december 2017	249.022.345,57	-486.817.731,02	-237.795.385,45

IV. KASSTROOMOVERZICHTEN

	2017	2016
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Netto-resultaat van het boekjaar	82.296.448,66	-252.687.546,35
Aanpassingen voor :		
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen, activa aangehouden voor verkoop en overschotten	430.472.700,28	565.089.047,74
Bijzondere waardeverminderingverliezen op investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	-795.056,88	-1.052.590,47
Bijzondere waardeverminderingverliezen op activa aangehouden voor verkoop	0,00	0,00
Waardeverminderingen op voorraden, handelsvorderingen en overige debiteuren	12.573.605,81	28.879.307,50
Waarderverminderingverliezen op overige financiële activa	0,00	1.131,09
Wijziging reële waarde afgeleide financiële instrumenten	-18.009.136,62	-7.064.781,01
Wijziging reële waarde en bijzondere waardeverminderingverliezen op andere financiële activa en financiële schulden	-11.335.867,02	4.925.578,36
(Meerwaarden) / minderwaarden op de realisatie van materiële en immateriële vaste activa, vastgoedbeleggingen en activa aangehouden voor verkoop	-6.648.082,11	-17.316.673,34
Minderwaarden op de Fusie Foncière Rue de France en South Station en aankoop bedrijfstak	0,00	8.676.206,84
(Meerwaarde) op overdracht van bedrijf	0,00	-3.420.000,00
(Meerwaarden) / minderwaarden op de realisatie van financiële activa	-21,54	0,00
(Meerwaarden) / minderwaarden op de realisatie van dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen	0,00	0,00
Netto inresultaatname van de commissies op transacties van alternatieve Voorzieningen	-4.550.021,20	-6.890.412,62
Personeelsbeloningen	-22.316.918,58	60.947.959,14
Inresultaatname van kapitaalsubsidies	2.484.972,30	-28.357.819,65
Rentebaten en -lasten, netto	-381.465.085,93	-351.161.691,81
Negatieve interesten	23.134.354,34	35.995.660,50
Belastingen op het resultaat	-578.004,79	
Omrekeningsverschillen	-19.516.515,64	5.158,13
	2.471.651,84	45.348,02
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	88.219.022,92	36.613.882,07
Netto wijziging in de behoefte aan bedrijfskapitaal :		
Vorraden	-13.257.349,92	-31.523.615,34
Handelsvorderingen en overige debiteuren	14.108.153,84	-63.170.080,47
Handelsschulden, sociale schulden en overige schulden	-46.676.483,98	-149.427.168,97
Fusie Foncière Rue de France en South Station	0,00	1.963.830,69
Kasstroom uit operationele activiteiten vóór belastingen	-45.825.680,06	-242.157.034,09
Ontvangen belastingen	0,00	0,00
Betaalde belastingen	-187.041,60	-5.158,13
NETTO KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	42.206.301,26	-205.548.310,15

	2017	2016
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Verwerving van materiële en immateriële vaste activa en vastgoedbeleggingen en activa aangehouden voor verkoop	-476.514.839,93	-506.501.048,86
Verwerving van financiële activa	-78.140.085,91	-36.667.458,16
Verwerving van investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen	-7.541.634,57	-282.900,00
Aankoop bedrijfstak	0,00	-847.000,00
Ontvangsten uit realisatie van onderneming	0,00	0,00
Ontvangen kapitaalsubsidies	728.354.463,17	617.912.358,06
Ontvangsten uit realisatie van materiële en immateriële vaste activa, vastgoedbeleggingen en activa aangehouden voor verkoop	24.383.995,73	32.468.559,18
Ontvangsten uit realisatie van overige financiële activa	32.059.497,05	53.862.598,46
Ontvangsten uit realisatie van dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen	0,00	0,00
Ontvangsten uit vorderingen uit financiële leases	4.540.140,99	6.051.901,49
Ontvangen interesten	71.861.534,86	64.352.980,58
Ontvangen dividenden	8.033.305,70	5.482.795,64
NETTO KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	307.036.377,09	235.832.786,39
NETTO KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Toename van financiële schulden	19.1 449.546.850,50	383.407.859,06
Aflossing van financiële schulden (inclusief financiële leases)	19.1 -614.124.372,75	-393.041.996,14
Netto aflossingen/betalingen op afgeleide financiële instrumenten	11.2 -1.687.945,50	-19.708.785,43
Betaalde interesten	11,19,24 -97.054.453,26	-107.369.122,89
NETTO KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN	-263.319.921,01	-136.712.045,40
(AFNAME) / TOENAME VAN GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN BANKVOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT	85.922.757,34	-106.427.569,16
GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN BANKVOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT BEGIN BOEKJAAR (toelichting 14)	307.081.133,70	413.508.702,86
(Afname) / toename van geldmiddelen, kasequivalenten en voorschotten in rekening-courant	85.922.757,34	-106.427.569,16
Omrekeningsverschillen	-20.047,84	0,00
Fusie SPV LLN	-5.111.959,17	0,00
GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN BANKVOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT EINDE BOEKJAAR (toelichting 14)	387.871.884,03	307.081.133,70

V. Toelichtingen

Toelichting 1 - Samenvatting van de belangrijkste waarderingsregels	41
Toelichting 2 - Beheer van de middelen en financiële risico's	60
Toelichting 3 - Significante inschattingen en beoordelingen	85
Toelichting 4 - Immateriële activa	88
Toelichting 5 - Materiële vaste activa	90
Toelichting 6 - Vastgoedbeleggingen	94
Toelichting 7 - Investerings in dochterondernemingen	97
Toelichting 8 - Investerings in joint ventures en geassocieerde ondernemingen	99
Toelichting 9 - Handelsvorderingen en overige debiteuren	102
Toelichting 10 - Onderhanden projecten in opdracht van derden	104
Toelichting 11 - Afgeleide financiële instrumenten	106
Toelichting 12 - Overige financiële activa	109
Toelichting 13 - Voorraden	111
Toelichting 14 - Geldmiddelen en kasequivalenten	112
Toelichting 15 - Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	113
Toelichting 16 - Kapitaal	115
Toelichting 17 - Personeelsbeloningen	116
Toelichting 18 - Voorzieningen	122
Toelichting 19 - Financiële schulden	124
Toelichting 20 - Uitgestelde belastingvorderingen / schulden	129
Toelichting 21 - Handelsschulden	131
Toelichting 22 - Sociale schulden	131
Toelichting 23 - Subsidies	132
Toelichting 24 - Overige schulden	134
Toelichting 25 - Bedrijfsinkomsten en bedrijfskosten	136
Toelichting 26 - Personeelskosten	139
Toelichting 27 - Financiële opbrengsten en financiële kosten	140
Toelichting 28 - Kosten van belastingen op de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	142
Toelichting 29 - Voorwaardelijke activa en verplichtingen	143
Toelichting 30 - Bijkomende informatie over de financiële instrumenten	144
Toelichting 31 - Transacties van alternatieve financiering	147
Toelichting 32 - Rechten en verplichtingen	149

Toelichting 33 - Informatie betreffende verbonden partijen	150
Toelichting 34 - Honoraria van de commissaris	155
Toelichting 35 - Gebeurtenissen na balansdatum	155

Toelichting 1 - Samenvatting van de belangrijkste waarderingsregels

1.1 Presentatiebasis

De individuele financiële staten van de NMBS per 31 december 2017 werden opgesteld in overeenstemming met "IFRS" (International Financial Reporting Standard) zoals deze goedgekeurd werden door de Europese Unie en de op deze datum gepubliceerde standaarden van de International Accounting Standards Board (IASB) en interpretaties van het IFRIC (International Financial Reporting Interpretations Committee).

Deze financiële staten werden opgesteld volgens de volgende waarderingsregels waarbij:

- bepaalde financiële activa en passiva opgenomen worden tegen hun reële waarde: financiële derivaten, voor verkoop beschikbare financiële activa, financiële activa tegen reële waarde via het netto-resultaat en financiële verplichtingen tegen reële waarde via het netto-resultaat;
- bepaalde elementen van het patrimonium opgenomen worden op basis van hun contante waarde: langlopende schulden en vorderingen waarbij er geen of een niet-marktconforme interest aangerekend wordt evenals langlopende voorzieningen. De gebruikte verdisconteringsvoet is gebaseerd op de IRS-curve in functie van de onderliggende looptijd, met uitzondering van de schulden als gevolg van de toepassing van IAS 19 voor dewelke de toegepaste verdisconteringsvoet gebaseerd is op het marktrendement op de afsluitingsdatum van ondernemingsobligaties van eerste categorie, overeenkomstig hun looptijd;
- andere balanselementen opgenomen tegen hun historische kostprijs met uitzondering van bepaalde voordien opgenomen herwaarderingen in de Belgische jaarrekening dewelke behouden zijn gebleven in de IFRS jaarrekening, evenals bepaalde materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en deelnemingen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde ondernemingen waarbij de NMBS gekozen heeft voor de toepassing van de waardering tegen reële waarde op het moment van de overgang naar IFRS (1 januari 2014) en het gebruik van deze reële waarde als veronderstelde kost op deze overgangsdatum.

De volgende nieuwe standaarden, wijzigingen aan standaarden en interpretaties zijn voor het eerst verplicht van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2016 maar zijn nog niet goedgekeurd door de Europese Unie:

- Wijzigingen aan de standaard IFRS 14 'Wettelijke uitgestelde rekeningen' laat toe dat entiteiten die voor het eerst IFRS toepassen hun waarderingsregels onder hun vorige algemeen aanvaarde boekhoudkundige principes kunnen blijven toepassen wat betreft de boeking van prijsreguleringen. Deze norm is niet van toepassing binnen de onderneming.
- Wijzigingen aan de standaard IFRS 10 'De geconsolideerde jaarrekening' en IAS 28 'Investerings in geassocieerde deelnemingen en belangen in joint ventures' waarvan de datum van inwerkingstreding nog moet worden bepaald.

De volgende nieuwe standaarden, wijzigingen aan standaarden en interpretaties zijn voor het eerst verplicht van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2017 maar zijn nog niet goedgekeurd door de Europese Unie:

- Wijzigingen aan de standaard IAS 12 'Winstbelastingen' betreffende de erkenning van uitgestelde belastingen voor niet-gerealiseerde verliezen en de vereenvoudiging van de boekhoudkundige verwerking van uitgestelde belastingvorderingen voortvloeiend uit financiële instrumenten gewaardeerd aan reële waarde. Deze wijzigingen hebben geen impact op de uitgestelde belastingvordering van de onderneming.
- Wijzigingen aan IAS 7, 'Kasstroomoverzicht'. De wijzigingen introduceren een bijkomende toelichting dat lezers van de jaarrekening zal aanzetten tot het evalueren van veranderingen in verplichtingen afkomstig van financieringsactiviteiten. Deze bijkomende informatie werd opgenomen in onze financiële staten 2017 en we verwijzen naar de betreffende toelichting (toelichting 11. Afgeleide financiële instrumenten en toelichting 19. Financiële schulden).
- Jaarlijkse verbeteringen van de IFRS normen (cyclus 2014-2016) die kleine wijzigingen aanbrengen aan bepaalde normen waaronder IFRS 12. "Toelichting van belangen in andere entiteiten" aangaande de verduidelijking van het toepassingsgebied van de norm (*"De bepalingen van IFRS 12 zijn eveneens van toepassing op belangen aangehouden door een dochteronderneming, een maatschap, een geassocieerde onderneming, een gestructureerde niet-geconsolideerde onderneming geclassificeerd conform IFRS 5"*). Deze verbetering is reeds goedgekeurd door de Europese Unie.

Overige jaarlijkse kleine wijzigingen in cyclus 2014-2016 zijn van toepassing op de perioden beginnen vanaf 1 januari 2018 en betreffen IFRS 1 'Eerste toepassing van de IFRS standaarden' en IFRS 28 'Investerings in geassocieerde deelnemingen en belangen in joint ventures'. Deze slaan niet op de individuele financiële staten van de onderneming.

De nieuwe standaarden en wijzigingen aan standaarden, gepubliceerd door de IASB en goedgekeurd door de Europese Unie zijn nog niet verplicht van toepassing zijn voor het boekjaar startend op 1 januari 2017:

- Wijzigingen aan de standaard IAS 40 'Vastgoedbeleggingen' (effectief vanaf 1 januari 2018) Vastgoedbeleggingen (effectief vanaf 1 januari 2018): De wijziging verduidelijkt er een wijziging dient te zijn in het gebruik van een vastgoedbelegging alvorens deze kunnen opgenomen worden of geherclassificeerd kunnen worden. Er dient een toetsing uitgevoerd te worden om te kunnen oordelen of het gewijzigde gebruik beantwoordt aan de definitie van een vastgoedbelegging. Deze wijzigingen wijzigen de actuele behandeling van de vastgoedbeleggingen van de onderneming niet.
- Wijzigingen aan IFRS 2: Op aandelen gebaseerde betalingen (effectief vanaf 1 januari 2018): De wijziging verduidelijkt de waarderingmethode voor in geldmiddelen afgewikkelde, op aandelen gebaseerde betalingstransacties en de boekhoudkundige verwerking van aanpassingen van de betalingstransactie van in geldmiddelen afgewikkelde naar in eigen vermogensinstrumenten op aandelen gebaseerde betalingstransacties. De wijzigingen zijn niet van toepassing binnen de onderneming.

- Interpretatie IFRIC 22 'Transacties uitgedrukt in vreemde munten en vooruitbetalingen' die de boekhoudkundige verwerking verduidelijkt in het geval van één of meerdere vooruitbetalingen of –ontvangsten. Deze interpretatie is momenteel niet van toepassing binnen de onderneming.
- Wijzigingen aan IFRS 9, 'Voorafbetalingsmogelijkheden met negatieve compensatie' (effectief vanaf 1 januari 2019). Amendement dat bedrijven toelaat bepaalde vooraf betaalbare financiële activa met zogenaamde negatieve compensatie te waarderen aan geamortiseerde kostprijs of tegen reële waarde via niet gerealiseerde resultaten, in plaats van aan reële waarde door winst of verlies, omdat deze anders de SPPI-test niet zouden doorstaan. Daarbovenop licht dit amendement een aspect van de boekhoudkundige behandeling van een wijziging aan een financieel passief toe.
- Wijzigingen aan IAS 28, 'Lange termijn belangen in geassocieerde entiteiten en joint ventures' (effectief 1 januari 2019).
- Wijzigingen aan IFRIC 23, 'Onzekerheid over de behandeling van inkomstbelastingen' (effectief vanaf 1 januari 2019). Deze interpretatie verduidelijkt de boekhoudkundige behandeling van onzekerheden met betrekking tot inkomstenbelastingen.
- Jaarlijkse verbeteringen aan de volgende IFRS normen (cyclus 2015-2017) van toepassing vanaf 1 januari 2019: IFRS 3 'Bedrijfscombinaties', IFRS 11 'Gezamenlijke overeenkomsten', IAS 23 'Borrowing Costs', de amendementen verduidelijken dat als één van de leningen blijft openstaan nadat het hiermee betrokken actief klaar is voor zijn vooropgesteld gebruik of verkoop, deze leningen zal behoren tot de fondsen die een entiteit normaal leent wanneer de kapitalisatierentevoet op algemene leningen berekend wordt en IAS 12 'Income Taxes', de amendementen verduidelijken dat alle gevolgen van dividenden op de inkomstenbelastingen dienen erkend te worden in de winst- en verliesrekening, ongeacht hoe deze belasting ontstaat.

De volgende nieuwe standaarden en wijzigingen aan standaarden, gepubliceerd door de IASB en goedgekeurd door de Europese Unie zijn nog niet verplicht van toepassing zijn voor het boekjaar startend op 1 januari 2017.

- IFRS 16 'Leaseovereenkomsten'. Deze standaard vervangt de standaard IAS 17 en introduceert de belangrijke veranderingen van leaseovereenkomsten voor de leasingnemer. Deze standaard behandelt de opname, waardering en informatieverschaffing van leaseovereenkomsten. Ze omvat een uniek boekingsmodel voor de leasingnemer. Voor de leasinggevers blijft de boekhoudkundige verwerking in het algemeen ongewijzigd. De datum van inwerkingtreding is voorzien voor 1 januari 2019. De analyse van de potentiële impact op de rekeningen van de NMBS is momenteel aan de gang.
- IFRS 9 'Financiële instrumenten'. De standaard behandelt de classificatie, waardering en het niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen, evenals algemene afdekkingstransacties. De datum van inwerkingtreding is voorzien voor 1 januari 2018. De analyse van de potentiële impact op de rekeningen van de NMBS is momenteel aan de gang.

- IFRS 15 'Opbrengsten uit contracten aangegaan met klanten' die de verbetering van de financiële verslaggeving van opbrengsten mogelijk maakt en die verplicht van toepassing zal zijn vanaf 1 januari 2018. De analyse van de potentiële impact op de rekeningen van de NMBS is momenteel aan de gang, maar gebaseerd op een eerste analyse heeft deze norm geen impact aangezien de NMBS zijn opbrengsten reeds boekt.

1.2 Transacties in vreemde valuta

De transacties in vreemde valuta worden aanvankelijk opgenomen in de functionele valuta, gebruikmakend van de wisselkoers op het moment van de transacties. Zowel de gerealiseerde als niet-gerealiseerde winsten en verliezen uit wisselkoersverschillen op monetaire activa en passiva worden op de balansdatum in het netto-resultaat opgenomen.

1.3 Immateriële activa

Een immaterieel actief wordt opgenomen in de balans indien de volgende voorwaarden zijn vervuld:

1. het actief is identificeerbaar, dit betekent dat het ofwel afscheidbaar is (indien het individueel verkocht, verplaatst of verhuurd kan worden), ofwel voortvloeit uit contractuele of juridische rechten;
2. het is waarschijnlijk dat het actief economische voordelen zal genereren voor de Vennootschap;
3. de Vennootschap heeft zeggenschap over het actief;
4. de kostprijs van het actief kan betrouwbaar bepaald worden.

De immateriële activa worden gewaardeerd volgens het kostprijsmodel, zijnde aan initiële kostprijs verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en de eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen.

De initiële kostprijs van de immateriële activa:

- die **afzonderlijk verworven** zijn omvat kosten die direct toerekenbaar zijn aan de transactie (aankoopprijs na aftrek van handelskortingen en andere kortingen), met uitsluiting van de indirecte kosten;
- die **intern gegenereerd** worden is gelijk aan de som van de uitgaven gedaan vanaf het moment dat de activa voor het eerst voldoen aan de opnamecriteria zoals voorzien in IAS 38, namelijk vanaf het moment dat de Vennootschap kan aantonen (1) dat het project technisch uitvoerbaar is, (2) dat er een intentie is om het actief te gebruiken of te verkopen, (3) hoe het actief toekomstige economische voordelen genereert, (4) dat er adequate middelen bestaan om het project te voltooien en (5) dat de uitgaven betrouwbaar gewaardeerd kunnen worden. Deze uitgaven omvatten de directe kosten evenals de werkingskosten van de operationele diensten (uitgezonderd de afschrijvingen van gesubsidieerde activa). In de berekening van het uurtarief wordt rekening gehouden met alle kosten van kortetermijnpersoneelsbeloningen, met uitzondering van de opleidingskosten en de

kosten met betrekking tot de veiligheid, evenals met alle kosten van andere langetermijnpersoneelsbeloningen, vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen (voor zover ze betrekking hebben op personeel dat nog deeltijds in dienst is).

Wat de intern gegenereerde software betreft, worden enkel de ontwikkelingskosten geactiveerd. De onderzoekskosten worden onmiddellijk opgenomen in het nettoresultaat. De ontwikkelingskosten omvatten enkel: (a) het ontwerp (functionele en technische blueprint), (b) het programmeren en configureren, (c) het ontwikkelen van interfaces, (d) technische documentatie voor intern gebruik, (e) de integratie van de hardware en (f) het testen.

Bovendien worden de latere uitgaven na de initiële opname opgenomen in het nettoresultaat, behalve indien men kan aantonen dat er nieuwe belangrijke economische voordelen uit voortvloeien.

De waarde van het actief omvat bovendien financieringskosten indien de immateriële activa pas na één jaar klaar zijn voor gebruik of verkoop. Het activeringspercentage is ofwel gelijk aan dat van een specifieke lening, ofwel gelijk aan het gewogen gemiddelde van de financieringskosten die van toepassing zijn op de uitstaande leningen van de Vennootschap, met uitsluiting van de leningen die specifiek aangegaan zijn.

Immateriële activa worden lineair afgeschreven over hun waarschijnlijke gebruiksduur. Het af te schrijven bedrag omvat de kost, waarbij de restwaarde aan nul wordt gelijkgesteld. De weerhouden gebruiksduren zijn:

Categorieën	Waarschijnlijke gebruiksduur
Ontwikkelingskosten ERP	10 jaar
Ontwikkelingskosten overige software	5 jaar
Websites	3 jaar
Software verworven van derden	5 jaar

De afschrijving vangt aan vanaf het ogenblik dat het actief beschikbaar is voor gebruik.

De gebruiksduur en de afschrijvingsmethode van immateriële activa met een beperkte gebruiksduur worden jaarlijks op de balansdatum herzien. De wijzigingen in de geschatte gebruiksduur of in de verwachte consumptie van de toekomstige economische voordelen gegenereerd door het actief worden in rekening gebracht bij het wijzigen van de gebruiksduur of de afschrijvingsmethode, naargelang het geval, en worden behandeld als schattingswijzigingen.

De immateriële activa die nog niet klaar zijn voor gebruik worden jaarlijks ten laatste op de balansdatum onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen.

1.4 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd volgens het kostprijsmodel, zijnde aan initiële kostprijs verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en de eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen. De initiële kostprijs omvat:

- de kosten die direct toerekenbaar zijn aan de aankooptransactie na aftrek van handelskortingen en andere kortingen;
- de rechtstreeks toerekenbare kosten om het actief op de locatie en in de staat te krijgen die noodzakelijk is om te functioneren op de door de Vennootschap beoogde wijze;
- de initiële schatting van de kosten van ontmanteling en verwijdering van het actief of het herstel van het terrein waar het actief zich bevindt (verplichting die de Vennootschap oploopt hetzij bij de aankoop hetzij bij de vervaardiging).

De kostprijs omvat dus niet de studiekosten en de kosten van haalbaarheidsstudies opgelopen in het kader van de vervaardiging van materiële vaste activa (stations, sites, enz.), de kosten van de directie en algemene administratie evenals de salariskosten en andere werkingskosten die niet kunnen toegerekend worden aan een investeringsactiviteit.

De initiële kostprijs van de materiële vaste activa die intern gegenereerd worden is gelijk aan de som van de uitgaven gedaan vanaf het moment dat de activa voor het eerst voldoen aan de opnamecriteria zoals voorzien in IAS 16, namelijk indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de Vennootschap zullen vloeien en indien de kost van het actief betrouwbaar kan bepaald worden. Deze uitgaven omvatten de directe kosten evenals de werkingskosten van de operationele diensten (uitgezonderd de afschrijvingen van gesubsidieerde activa). In de berekening van het uurtarief wordt rekening gehouden met alle kosten van kortetermijnpersoneelsbeloningen, met uitzondering van de opleidingskosten en de kosten met betrekking tot de veiligheid, evenals met alle kosten van andere langetermijnpersoneelsbeloningen, vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen (voor zover ze betrekking hebben op personeel dat nog deeltijds in dienst is). Bovendien worden de latere uitgaven na de initiële opname opgenomen in het netto-resultaat, behalve indien men kan aantonen dat er nieuwe belangrijke economische voordelen uit voortvloeien.

De kosten van onderhoud en herstellingen die de waarde van de materiële vaste activa enkel handhaven, en deze niet verhogen, worden opgenomen in het netto-resultaat. De kosten van groot onderhoud en grote herstellingen die de toekomstige economische voordelen die het actief genereert verhogen, worden echter geïdentificeerd als een afzonderlijk onderdeel van de kostprijs. De kostprijs van de materiële vaste activa wordt gesplitst over substantiële componenten. Deze substantiële componenten, die vervangen worden met regelmatige tussenpozen en die bijgevolg een gebruiksduur hebben verschillend van die van het hoofdactief, worden afgeschreven over hun specifieke gebruiksduur. In het geval van een vervanging wordt het actief niet langer opgenomen in de balans en wordt het nieuwe actief afgeschreven over zijn eigen gebruiksduur.

De waarde van het actief omvat bovendien financieringskosten indien de materiële vaste activa pas na één jaar klaar zijn voor gebruik of verkoop. Het activeringspercentage is ofwel gelijk aan dat van een specifieke lening, ofwel gelijk aan het gewogen gemiddelde van de

financieringskosten die van toepassing zijn op de uitstaande leningen van de Vennootschap, met uitsluiting van de leningen die specifiek aangegaan zijn.

De materiële vaste activa worden volledig afgeschreven over hun waarschijnlijke gebruiksduur, volgens de lineaire afschrijvingsmethode. Het af te schrijven bedrag is meestal gelijk aan de kostprijs. De weerhouden gebruiksduren zijn de volgende:

Materiële vaste activa	Waarschijnlijke gebruiksduur
Terreinen	Niet van toepassing
Administratieve gebouwen	60 jaar
Componenten van administratieve gebouwen	10 tot 30 jaar
Industriële gebouwen	50 jaar
Componenten van industriële gebouwen	15 tot 20 jaar
Woningen	50 jaar
Componenten van woningen	15 tot 20 jaar
Stations	100 jaar
Componenten van stations	10 tot 40 jaar
Parkings	100 jaar
Componenten van parkings	10 tot 20 jaar
Sporen en hun bijhorende componenten	25 tot 100 jaar
Kunstwerken en hun bijhorende componenten	20 tot 120 jaar
Overwegen en hun bijhorende componenten	10 tot 25 jaar
Spoorweginfrastructuur – signalisatie	7 tot 35 jaar
Diverse spoorweginfrastructuur	7 tot 50 jaar
Rollend spoorwegmaterieel, exclusief wagens	25 tot 60 jaar
Component “Mid-life” van het rollend spoorwegmateriaal	15 tot 30 jaar
Wagens	30 jaar
Revisie van wagens	9 jaar
Installaties en diverse uitrustingen	4 tot 30 jaar
Meubilair	10 jaar
ICT	4 tot 10 jaar
Wegvoertuigen	2 tot 10 jaar
Verbeteringswerken	Kortste duurtijd tussen: duur van het contract en gebruiksduur van de component

De gebruiksduur en de afschrijvingsmethode van materiële vaste activa worden jaarlijks op de balansdatum herzien. De wijzigingen in de geschatte gebruiksduur of in de verwachte consumptie van de toekomstige economische voordelen gegenereerd door het actief worden in rekening gebracht bij het wijzigen van de gebruiksduur of de afschrijvingsmethode, naargelang het geval, en worden behandeld als schattingswijzigingen.

De concessies in de stations worden opgenomen onder de materiële vaste activa.

1.5 Leaseovereenkomsten

1.5.1 Transacties van alternatieve financiering

Verscheidene financieringsstructuren ("sale and leaseback"-transacties, "sale and rentback"-transacties, "lease and leaseback"-transacties, "rent and rentback"-transacties of "concession and concessionback"-transacties) worden door de Vennootschap hoofdzakelijk voor de aankoop van rollend materieel opgezet. Deze transacties worden opgenomen op basis van hun economische substantie volgens de bepalingen van SIC 27. De materiële vaste activa blijven opgenomen in de jaarrekening van de Vennootschap. De investeringsrekeningen en de betalingsverplichtingen ten opzichte van de geldschietters worden opgenomen in de balans, met uitzondering van de investeringsrekeningen aangaande met een overheid met een superieure kredietwaardigheid, met een organisme met een superieure kredietwaardigheid, of met de tegenpartij van de transacties. De verkregen commissies in het kader van deze transacties worden gespreid over de duur van deze transacties.

1.5.2 Leaseovereenkomsten waarvoor de Vennootschap leasingnemer is

Een leaseovereenkomst wordt geboekt als zijnde een financiële lease als de Vennootschap nagenoeg alle risico's en voordelen die aan de eigendom verbonden zijn verkrijgt. De Vennootschap neemt deze financiële leases op de actiefzijde en de passiefzijde op tegen bedragen die bij de aanvang van de lease gelijk zijn aan de reële waarde van het geleasede actief of, indien deze lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. De leaseschulden worden opgenomen onder de 'Financiële schulden'.

Elke leasebetaling wordt deels opgenomen als financieringskost en deels als aflossing van de schuld. De financieringskost wordt gespreid over de verschillende periodes van de leaseovereenkomst zodanig dat dit resulteert in een constante periodieke rente over het resterende saldo van de schuld met betrekking tot elke periode. De materiële vaste activa die het voorwerp uitmaken van een financiële lease worden afgeschreven over de leaseperiode of over de gebruiksduur indien deze laatste korter is.

Een leaseovereenkomst wordt geboekt als zijnde een operationele lease indien niet nagenoeg alle risico's en voordelen die aan de eigendom verbonden zijn verkregen worden door de leasingnemer. De leasebetalingen met betrekking tot een operationele lease worden lineair opgenomen als kosten in het netto-resultaat gedurende de leaseperiode.

1.5.3 Leaseovereenkomsten waarvoor de Vennootschap leasinggever is

Financiële leases worden in hoofde van de leasinggever geboekt als een overdracht gepaard met een financiering. Het actief wordt uitgeboekt uit de balans (met meer- of minderwaarde geboekt in het netto-resultaat) en er wordt een vordering, die de te ontvangen kasstromen die de terugbetaling van het kapitaal en de intresten vertegenwoordigen, opgenomen. De leasevorderingen worden opgenomen onder de 'Handelsvorderingen en overige debiteuren'.

Activa die het voorwerp zijn van een operationele lease worden in de balans opgenomen als materiële vaste activa. Ze worden afgeschreven op basis van hun waarschijnlijke gebruiksduur. De huurgelden worden lineair opgenomen over de looptijd van het contract.

1.6 Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is een onroerend goed (terrein of gebouw) dat wordt aangehouden (door de eigenaar of leasingnemer op grond van een financiële lease) om huuropbrengsten of een waardestijging te realiseren, en niet voor:

- gebruik in de productie of de levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke doeleinden; of
- verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering.

IAS 40 is enkel van toepassing op de vastgoedbeleggingen voor gemengd gebruik in het geval dat:

- het deel aangehouden met het oog op het realiseren van huuropbrengsten of waardestijgingen en het deel aangehouden voor eigen gebruik afzonderlijk verkoopbaar zijn;
- het deel aangehouden voor eigen gebruik minder dan 5% van het geheel bedraagt.

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd volgens het kostprijsmodel. Alle waarderingsregels met betrekking tot de materiële vaste activa zijn dus eveneens van toepassing op de vastgoedbeleggingen.

1.7 Investerings in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen

De dochterondernemingen waarover de Vennootschap zeggenschap uitoefent, de entiteiten waarover de Vennootschap samen met één of meerdere andere partijen gezamenlijke zeggenschap uitoefent krachtens een onderlinge contractuele afspraak, evenals de geassocieerde deelnemingen waarover de Vennootschap een invloed van betekenis uitoefent zonder zeggenschap uit te oefenen, worden opgenomen volgens de kostprijsmethode, min eventuele bijzondere waardeverminderingverliezen.

Een bijzonder waardeverminderingverlies op de investeringen in vennootschappen waarover de Vennootschap zeggenschap uitoefent, joint ventures en geassocieerde deelnemingen wordt geboekt van zodra de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde. Deze investeringen worden onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingverliezen indien er een objectieve indicatie bestaat dat het belang mogelijk een bijzonder waardeverminderingverlies heeft ondergaan.

Voor de niet significante deelnemingen is de weerhouden realiseerbare waarde uitsluitend gebaseerd op het aandeel aangehouden door de onderneming in het eigen vermogen van het vorige boekjaar.

Er is geen test op bijzondere waardeverminderingverliezen indien de voornaamste activiteit van de dochteronderneming bestaat uit vastgoedtransacties die ze bijna uitsluitend voor vennootschappen van de NMBS-Groep uitvoert.

1.8 Bijzondere waardeverminderingsverliezen

Een bijzonder waardeverminderingsverlies op immateriële activa en op materiële vaste activa wordt opgenomen zodra de boekwaarde van een actief hoger is dan zijn realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van een actief is de hoogste waarde van:

1. de reële waarde minus verkoopskosten (zijnde het bedrag dat de Vennootschap zou ontvangen bij verkoop van het actief); en
2. de bedrijfswaarde (zijnde het bedrag dat de Vennootschap zou genereren door het actief verder te gebruiken).

Wanneer mogelijk wordt deze test uitgevoerd op het niveau van elk individueel actief. Indien dit actief echter geen onafhankelijke instroom van kasmiddelen genereert, dient de test uitgevoerd te worden op het niveau van de kasstroomgenererende eenheid ("cash generating unit" of "CGU") waartoe het actief behoort (CGU = de kleinste identificeerbare groep activa die een instroom van kasmiddelen genereert die onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa of kasstroomgenererende eenheden).

Als er een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt vastgesteld, wordt dit toegerekend aan de vaste activa van de CGU naar rato van hun boekwaarde, maar dit enkel voor zover de verkoopwaarde van die activa lager is dan hun boekwaarde. Een bijzonder waardeverminderingsverlies op vaste activa wordt teruggenomen indien de omstandigheden dit rechtvaardigen.

Het is mogelijk op een individueel actief een bijzonder waardeverminderingsverlies op te nemen indien er met betrekking tot dit individueel actief een indicatie van bijzonder waardeverminderingsverlies is (bijvoorbeeld ten gevolge van een beschadiging), ongeacht of het actief al dan niet (volledig of gedeeltelijk) gesubsidieerd is.

Er kunnen geen bijzondere waardeverminderingsverliezen opgenomen worden met betrekking tot activa die deel uitmaken van een volledig gesubsidieerde CGU. Indien er bijzondere waardeverminderingsverliezen worden vastgesteld met betrekking tot CGU's die gedeeltelijk gesubsidieerd zijn, dienen deze proportioneel aan alle activa (en de daaraan verbonden kapitaalsubsidies) te worden toegewezen.

1.9 Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of tegen de opbrengstwaarde indien deze lager is.

De kostprijs van vervangbare voorraden wordt bepaald door de methode van de gewogen gemiddelde prijs toe te passen. De voorraden die van minder belang zijn en waarvan de waarde en samenstelling stabiel blijven gedurende de periode, worden opgenomen in de balans tegen een vaste waarde.

De kostprijs van de voorraden omvat de aanschaffingsprijs alsook alle kosten die nodig zijn om de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat te brengen. De kostprijs van geproduceerde voorraden omvat de directe en indirecte productiekosten, met uitzondering van de financieringskosten en de overheadkosten die niet bijdragen tot het brengen van de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat.

Een waardevermindering wordt opgenomen indien de opbrengstwaarde van een element van de voorraad op de balansdatum lager is dan de boekwaarde.

1.10 Handelsvorderingen en overige debiteuren

De vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen nominale waarde en na de initiële opname tegen geamortiseerde kostprijs, namelijk de contante waarde van de te ontvangen kasstromen (behalve indien de impact van de verdiscontering niet significant is).

De vorderingen worden individueel gewaardeerd. Waardeverminderingen worden opgenomen indien de kasinning, volledig of deels, dubieus of onzeker is.

De voorafbetalingen, sommen betaald als waarborg en verworven opbrengsten, met uitzondering van deze verbonden aan afgeleide financiële instrumenten of overige financiële activa, worden tevens onder deze rubriek opgenomen.

1.11 Afgeleide financiële instrumenten

De Vennootschap maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten (renteswaps, deviezenswaps, termijncontracten, opties,...) om mogelijke ongewenste evoluties van de rentevoeten, wisselkoersen, inflatie of energieprijzen af te dekken. De Vennootschap maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden.

Afgeleide financiële instrumenten worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële kostprijs en opgenomen in de balans als een actief of een verplichting. Toerekenbare transactiekosten worden als last in het netto-resultaat opgenomen wanneer zij worden opgemaakt. Na de eerste opname worden afgeleide financiële instrumenten tegen reële waarde gewaardeerd op iedere balansdatum. De wijzigingen in de reële waarde worden opgenomen in het netto-resultaat. De afgeleide financiële instrumenten worden ingedeeld als langlopend of kortlopend op basis van hun finale vervaldag.

De reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten wordt bepaald op basis van waarderingstechnieken zoals de waarderingsmodellen weerhouden voor opties of door gebruik te maken van de methode van de verdisconteerde kasstromen. De reële waarden die enkel rekening houden met de veronderstellingen gebaseerd op marktgegevens, zoals gedefinieerd in de paragrafen 81 en 82 van IFRS 13, vastgesteld op de balansdatum behoren tot niveau 2 van de waarderingshiërarchie. De reële waarden die deels gebaseerd zijn op niet-waarneembare gegevens behoren tot niveau 3 van de waarderingshiërarchie.

De Vennootschap heeft beslist geen gebruik te maken van de boekhoudkundige verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting).

1.12 Overige financiële activa

Overige financiële activa omvatten investeringen in aandelen van ondernemingen waarover de Vennootschap noch zeggenschap, noch een invloed van betekenis uitoefent, vastrentende effecten, deposito's en bepaalde vorderingen op de Staat.

De overige financiële activa worden initieel aan de reële waarde gewaardeerd van datgene dat werd uitgegeven om ze te verwerven en dit, met uitzondering voor de financiële activa die tegen reële waarde worden verwerkt in de resultatenrekening, met inbegrip van de transactiekosten.

De overige financiële activa worden vervolgens ondergebracht in verschillende categorieën, die elk een eigen waarderingsbeginsel kennen:

1. Financiële activa die tegen reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat omvatten (a) financiële activa die worden aangehouden voor handelsdoeleinden en (b) de activa waarvoor de Vennootschap heeft beslist ze op vrijwillige basis te classificeren onder deze rubriek op het moment van de initiële boekhoudkundige verwerking.
2. Financiële activa genoteerd op een actieve markt die worden aangehouden tot einde looptijd met vaste te innen bedragen op vastgelegde datums en waarvan de Vennootschap de intentie heeft deze aan te houden tot einde looptijd. Deze activa worden gewaardeerd aan hun geamortiseerde kostprijs.
3. Leningen en vorderingen zijn financiële activa met vaste of bepaalde ontvangsten die niet zijn genoteerd op een actieve markt. Leningen en vorderingen worden in de balans geboekt aan verdisconteerde kost volgens de effectieve-rentemethode.
4. De financiële activa 'beschikbaar voor verkoop' zijn een residuele categorie die alle financiële activa omvat die niet in één van de vorige categorieën werden ondergebracht. Het betreft hier activa waarvan de Vennootschap de intentie noch de mogelijkheid heeft deze tot einde looptijd aan te houden. Deze activa worden gewaardeerd tegen de reële waarde. De eventuele waardeveranderingen worden hierbij in de niet-gerealiseerde resultaten geboekt, totdat deze activa een bijzonder waardeverminderversverlies hebben ondergaan of verkocht worden. Bij de verkoop worden de eerdere winsten of verliezen, die in de niet-gerealiseerde resultaten werden geboekt, overgeboekt naar het netto-resultaat.

De overige financiële activa worden ingedeeld als langlopend met uitzondering van deze die vervallen binnen 12 maand en ingedeeld worden als kortlopend.

De reële waarde van de aandelen wordt bepaald in functie van financiële criteria die het meest aansluiten bij de eigen situatie van elke onderneming. Algemeen aanvaarde criteria zijn de marktwaarde of het aandeel in het eigen vermogen en de uitzichten op rentabiliteit bij gebrek aan beschikbare marktwaarde. De reële waarde van de aandelen behoort tot niveau 3 van de waarderingshiërarchie zoals gedefinieerd in IFRS 13. De reële waarde van beleggingen wordt geëvalueerd aan de hand van marktgegevens, rentecurves en creditspreads van elke uitgever van aandelen. De reële waarden van de beleggingen behoren tot niveau 1 en 2 van de waarderingshiërarchie zoals gedefinieerd in IFRS 13.

Een financieel actief dat niet opgenomen wordt tegen reële waarde via het netto-resultaat wordt op elke balansdatum getest om te bepalen of er een objectieve indicatie bestaat die wijst op een bijzonder waardeverminderversverlies. Een bijzonder waardeverminderversverlies wordt opgenomen indien er een objectieve indicatie bestaat die erop wijst dat een ongunstige gebeurtenis heeft plaatsgevonden na de initiële opname van

het actief, en dat deze gebeurtenis een negatieve impact heeft op de geschatte toekomstige kasstromen van het actief.

De genormaliseerde aan- en verkoop van financiële activa wordt verwerkt op de datum van betaling.

1.13 Geldmiddelen en kasequivalenten

Deze rubriek omvat de kas, banktegoeden, te incasseren vervallen waarden, kortlopende beleggingen (met een initiële looptijd van ten hoogste 3 maanden), uiterst liquide kortetermijnbeleggingen die eenvoudig omzetbaar zijn in een gekend geldbedrag en die nauwelijks onderhevig zijn aan waardeveranderingen, evenals de bankvoorschotten in rekening-courant. Deze laatste worden opgenomen onder de financiële schulden op de passiefzijde van de balans.

De geldmiddelen en kasequivalenten worden in de balans opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs.

1.14 Vaste activa aangehouden voor verkoop

Een vast actief (of een groep activa) wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop indien de boekwaarde ervan hoofdzakelijk zal worden gerealiseerd in een verkooptransactie en niet door het voortgezette gebruik. Dit betekent dat het actief onmiddellijk beschikbaar is voor verkoop in zijn huidige staat en dat de verkoop zeer waarschijnlijk is (officiële beslissing tot verkoop, actieve zoektocht naar een koper, verkoop hoogstwaarschijnlijk binnen de 12 maanden).

De vaste activa aangehouden voor verkoop worden niet langer afgeschreven, maar zijn desgevallend het voorwerp van een bijzonder waardeverminderingsverlies om de boekwaarde ervan terug te brengen tot de lagere realisatiewaarde.

1.15 Beëindigde bedrijfsactiviteiten

Een beëindigde bedrijfsactiviteit is een activiteit die ofwel voldoet aan de criteria om geclassificeerd te worden als aangehouden voor verkoop, ofwel afgestoten is, en die daarnaast voldoet aan de volgende criteria:

- de kasstromen van deze activiteit kunnen onderscheiden worden op operationeel vlak enerzijds, en voor de financiële verslaggeving anderzijds;
- deze activiteit is belangrijk op operationeel of geografisch gebied;
- ze maakt deel uit van één enkel gecoördineerd plan tot verkoop of werd aangekocht met de bedoeling te worden verkocht.

1.16 Kapitaal

De gewone aandelen worden geclassificeerd onder de rubriek « Kapitaal ». Het kapitaal bestaat uit twee categorieën:

- geplaatst kapitaal, bestaande uit de bedragen waartoe de aandeelhouders zich verbonden hebben om deze te volstorten;
- niet-opgevraagd kapitaal, bestaande uit het gedeelte van het geplaatst kapitaal dat door het beheersorgaan van de Vennootschap nog niet opgevraagd werd.

1.17 Verplichtingen voor personeelsbeloningen

1.17.1 Kortetermijnpersoneelsbeloningen

De kortetermijnpersoneelsbeloningen zijn personeelsbeloningen die naar verwachting volledig vereffend zullen zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde diensten presteerden. De kortetermijnpersoneelsbeloningen worden in kosten opgenomen naar rato van de door de personeelsleden gepresteerde diensten.

1.17.2 Vergoedingen na uitdiensttreding

De vergoedingen na uitdiensttreding zijn personeelsbeloningen (andere dan ontslagvergoedingen en kortetermijnpersoneelsbeloningen) die verschuldigd zijn na de voltooiing van het dienstverband.

De vergoedingen na uitdiensttreding kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën:

- toegezegde-bijdragenregelingen: het zijn regelingen waarbij de Vennootschap bijdragen afdraagt aan een aparte entiteit, en de Vennootschap geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om bijkomende bijdragen te betalen. Deze bijdragen worden opgenomen in kosten over de periodes waarin de diensten verricht worden door de personeelsleden. Indien er bijdragen op voorhand betaald werden (nog niet gestort werden), worden deze opgenomen op de actiefzijde (respectievelijk passiefzijde) van de balans;
- toegezegd-pensioenregelingen: dit zijn alle regelingen die geen toegezegde-bijdragenregelingen zijn.

De vergoedingen na uitdiensttreding die behoren tot de categorie toegezegd-pensioenregelingen worden gewaardeerd volgens een actuariële waarderingsmethode. Ze worden opgenomen (verminderd met de eventuele activa in de regeling, namelijk de tegoeden die eventueel reeds gevormd werden om deze vergoedingen te betalen) voor zover de Vennootschap een verplichting heeft de kosten te dragen die voortvloeien uit de prestaties verricht door de personeelsleden. Deze verplichting kan voortvloeien uit een wet, uit een contract of uit de verworven rechten door een gedragslijn in het verleden (feitelijke verplichting). De weerhouden actuariële waarderingsmethode is de methode van de geprojecteerde kredieteenheden.

De verdisconteringsvoet die gebruikt wordt is gebaseerd op het marktrendement op de berekeningsdatum van ondernemingsobligaties van eerste categorie, met een vergelijkbare looptijd als die van de verbintenissen. De overige actuariële hypothesen (sterftecijfer, toekomstige niveaus van lonen, inflatie, enz.) geven de beste schattingen van de Vennootschap weer.

Aangezien er gebruik gemaakt wordt van actuariële hypothesen om deze verbintenissen te waarderen, ontstaan er onvermijdelijk actuariële winsten en verliezen, die resulteren uit wijzigingen in de actuariële hypothesen van het ene boekjaar naar het volgende, alsook uit verschillen tussen de gebruikte actuariële hypothesen en de werkelijkheid. De Vennootschap heeft geopteerd voor de volledige opname van de actuariële winsten en verliezen met betrekking tot de vergoedingen na uitdiensttreding in de niet-gerealiseerde resultaten.

1.17.3 Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

De andere langetermijnpersoneelsbeloningen zijn personeelsbeloningen die niet volledig betaalbaar zijn binnen twaalf maanden na het einde van de periode waarin de werknemers de gerelateerde diensten verrichten.

Het bedrag dat opgenomen wordt in de balans is gelijk aan de contante waarde van de verplichting, desgevallend verminderd met de marktwaarde van de fondsbeleggingen op de balansdatum. De berekeningen worden gedaan volgens de methode van de geprojecteerde kredieteenheden. De actuariële winsten en verliezen worden opgenomen in het netto-resultaat.

1.17.4 Ontslagvergoedingen

De ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die betaalbaar zijn omwille van een beslissing van de Vennootschap om het arbeidscontract van één of meerdere personeelsleden op te zeggen voor de normale pensioendatum, of omwille van een beslissing van een personeelslid om vrijwillig de Vennootschap te verlaten in ruil voor vergoedingen.

Een schuld, gewaardeerd op actuariële basis, wordt opgenomen voor deze vergoedingen voor zover de Vennootschap een manifeste verbintenis heeft. De schuld wordt verdisconteerd indien de vergoedingen betaalbaar zijn na twaalf maanden.

Voor al deze personeelsbeloningen (met uitzondering van de kortetermijnpersoneelsbeloningen) vertegenwoordigt de rentekost het tijdsverloop. Deze wordt opgenomen onder de financiële kosten.

1.18 Voorzieningen

Een voorziening wordt enkel opgenomen indien:

1. de Vennootschap een bestaande verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk) heeft om uitgaven te maken ten gevolge van een gebeurtenis uit het verleden;
2. het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen vereist zal zijn; **en**
3. het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Indien de impact significant kan zijn (voornamelijk voor voorzieningen op lange termijn), dient de voorziening verdisconteerd te worden. Het effect van de tijdswaarde van geld op de voorziening wordt opgenomen in de financiële kosten. De verdisconteringsvoet is de IRS-voet volgens de looptijd van de toekomstige kasstromen.

Een voorziening voor verplichtingen met betrekking tot het milieu (bodemsanering, enz.) wordt enkel opgenomen indien de Vennootschap een feitelijke of juridische verplichting heeft.

Indien de Vennootschap een verlieslatend contract heeft, wordt er een voorziening aangelegd. Voordat een voorziening voor verlieslatende contracten opgenomen wordt, neemt de Vennootschap de eventuele bijzondere waardevermindervingsverliezen op ten aanzien van de activa die gebruikt worden bij de uitvoering van het betreffende contract.

Voorzieningen voor toekomstige exploitatieverliezen zijn verboden.

Een voorziening voor reorganisatiekosten wordt enkel opgenomen indien aangetoond kan worden dat de Vennootschap een feitelijke verplichting heeft om te reorganiseren en dit ten laatste op de balansdatum. Deze verplichting dient aangetoond te worden door:

- het bestaan van een gedetailleerd formeel plan waarin de belangrijkste kenmerken van de reorganisatie geïdentificeerd worden; **en**
- het begin van de uitvoering van het plan of de mededeling van de belangrijkste kenmerken van het plan aan de betrokken personen.

1.19 Financiële schulden

De financiële schulden omvatten bankleningen, uitgegeven obligatieleningen, schulden uit financiële leases, financiële schulden aangegaan bij andere dan financiële instellingen en bankvoorschotten in rekening-courant.

De schulden worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde verminderd met, voor de andere financiële schulden dan die welke tegen de reële waarde worden gewaardeerd via het netto-resultaat, de uitgiftekosten verbonden aan de schulden. De financiële schulden worden vervolgens ondergebracht in één van de volgende categorieën, die elk een eigen waarderingsbeginsel kennen:

1. De financiële schulden die tegen reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat omvatten de financiële schulden waarvoor de Vennootschap op vrijwillige basis heeft beslist ze te classificeren onder deze rubriek op het moment van de initiële boekhoudkundige verwerking.
2. De andere financiële schulden zijn een residuele categorie. Na initiële opname worden deze gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode, met afschrijving van uitgiftepremies of disagio via het netto-resultaat

De financiële schulden worden ingedeeld als langlopend met uitzondering van deze die opeisbaar zijn binnen 12 maand en ingedeeld worden als kortlopend.

De reële waarde van financiële schulden gewaardeerd tegen de reële waarde wordt bepaald door gebruik te maken van waarderings technieken zoals de waarderingsmodellen die van toepassing zijn voor opties of door het gebruik van de methode van de verdisconteerde kasstromen. De modellen nemen hypothesen in aanmerking die gebaseerd zijn op marktgegevens vastgesteld op balansdatum en op gegevens die niet waarneembaar zijn op de markten. Het gebruik van gegevens die niet waarneembaar zijn op de markten maakt dat de reële waarde van de financiële schulden behoort tot niveau 3 van de waarderingshiërarchie zoals gedefinieerd in IFRS 13.

1.20 Winstbelastingen – Uitgestelde belastingvorderingen/verplichtingen

De winstbelastingen omvatten zowel de actuele als de uitgestelde belastingen. De actuele belasting bestaat uit de te betalen (te recupereren) belastingen op het belastbaar resultaat van het afgelopen boekjaar, evenals elke aanpassing aan de betaalde (te recupereren) belastingen met betrekking tot voorafgaande boekjaren. Het bedrag wordt in de praktijk meestal berekend aan de hand van de belastingsvoet op de balansdatum.

De uitgestelde belasting op de tijdelijke verschillen tussen de fiscale boekwaarde van een actief of passief en de boekwaarde in de IFRS-jaarrekening, wordt berekend volgens de balansmethode "*liability method*". De uitgestelde belasting wordt gewaardeerd op basis van de verwachte belastingsvoet bij realisatie van het actief of afwikkeling van het passief. In de praktijk wordt meestal de belastingvoet toegepast die van kracht is op de balansdatum.

Niettemin zijn er geen uitgestelde belastingen op de initiële opname van activa en passiva (uitgezonderd de verwerving van dochterondernemingen) die geen invloed hebben op de boekhoudkundige winst noch de fiscale winst; en

Uitgestelde belastingvorderingen worden enkel opgenomen in zoverre het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de bestaande verrekenbare tijdelijke verschillen kunnen worden verrekend in toekomstige rapporteringsperioden, bijvoorbeeld diegene die resulteren uit recupereerbare fiscale verliezen. Dit criterium wordt op elke balansdatum getoetst.

1.21 Handelsschulden

De handelsschulden worden initieel gewaardeerd tegen de nominale waarde, en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs, namelijk tegen de contante waarde van de toekomstige kasstromen (behalve indien de impact van de verdiscontering niet significant is).

1.22 Sociale schulden

De sociale schulden worden initieel gewaardeerd tegen de nominale waarde, en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs, namelijk tegen de contante waarde van de toekomstige kasstromen (behalve indien de impact van de verdiscontering niet significant is).

1.23 Subsidies

De exploitatiesubsidies worden opgenomen in de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten onder de rubriek van de bedrijfsinkomsten vóór de kapitaalsubsidies.

De kapitaalsubsidies, verworven in het kader van investeringen in immateriële en materiële vaste activa, worden opgenomen op de passiefzijde van de balans en worden erkend in de bedrijfsinkomsten (rubriek kapitaalsubsidies) a rato van de afschrijvingen op de activa waarvoor ze verkregen werden. In geval van verkoop van een gesubsidieerd actief, zullen de hieraan verbonden subsidies geannuleerd worden via het bedrijfsresultaat en vervolgens opnieuw geboekt worden als niet toegewezen subsidies eveneens via het bedrijfsresultaat.

Daarenboven zal een interest berekend worden ten behoeve van de investeringen van de niet toegewezen subsidies en de niet toegewezen voorschotten aan dochterondernemingen.

De financiële subsidies verworven in het kader van leningen worden opgenomen onder de over te dragen opbrengsten en worden in mindering van de financiële kosten gebracht.

1.24 Overige schulden

De overige schulden worden initieel gewaardeerd tegen de nominale waarde, en na initiële opname tegen geamortiseerde kostprijs, namelijk tegen de contante waarde van de te betalen toekomstige kasstromen (behalve indien de impact van de verdiscontering niet significant is).

De dividenden die de Vennootschap moet uitkeren aan haar aandeelhouders worden opgenomen onder de 'Overige schulden' in de loop van de periode waarin ze goedgekeurd werden. De sommen ontvangen als waarborg en de over te dragen opbrengsten, ofwel het gedeelte van de opbrengsten vooraf geïnd tijdens het boekjaar of tijdens vorige boekjaren, maar met betrekking tot een volgend boekjaar, met uitzondering van deze verbonden aan afgeleide financiële instrumenten of financiële schulden worden eveneens opgenomen onder de 'Overige schulden'.

1.25 Bedrijfsinkomsten en bedrijfskosten

De opbrengsten voortvloeiend uit het verrichten van diensten worden opgenomen in het netto-resultaat naar rato van de reeds verrichte diensten.

De opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden in het netto-resultaat opgenomen wanneer de aan de eigendom van het goed verbonden risico's en voordelen overgedragen worden van de verkoper naar de koper.

De van de Staat ontvangen exploitatietoelagen ter compensatie van de uitvoering van de opdrachten van openbare dienst worden opgenomen in de omzet in de periode waarin de prestaties werden uitgevoerd. De opbrengsten uit de verhuur van vastgoedbeleggingen en concessies in de stations, worden eveneens opgenomen in de omzet.

De opbrengsten en kosten uit hoofde van onderhanden projecten voor derden dienen respectievelijk als opbrengsten en kosten te worden opgenomen naar rato van de stand van vordering van de werken en de geraamde uiteindelijke marge. In het geval van een verwachte negatieve marge, dient een last opgenomen te worden ten belope van de totale verwachte verliezen. De stand van vordering van de werken wordt bepaald op basis van de tot dat moment in het kader van de uitgevoerde werken gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte totale kosten van het contract.

De kosten verbonden aan het verrichten van diensten of de verkoop van goederen worden in de bedrijfskosten opgenomen.

1.26 Financiële opbrengsten en financiële kosten

De financiële opbrengsten omvatten de interestopbrengsten op geïnvesteerde gelden (inclusief de 'voor verkoop beschikbare' financiële activa) en afgeleide financiële instrumenten, winsten of financiële activa en verplichtingen gewaardeerd aan de reële waarde, terugnames van bijzondere waardevermindervingsverliezen, de winsten uit wisselkoersverschillen, de ontvangen dividenden en overige financiële opbrengsten.

De financiële kosten omvatten de interestkosten op financiële verplichtingen (inclusief afgeleide financiële instrumenten en de schulden verbonden aan personeelsbeloningen), verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde, bijzondere waardevermindervingsverliezen, de verliezen uit wisselkoersverschillen en overige financiële kosten.

De opbrengsten voortvloeiend uit interesten worden opgenomen in het netto-resultaat indien ze verworven zijn, gebruikmakend van de effectieve-rentemethode. De dividenden worden opgenomen in het netto-resultaat vanaf het moment dat de Vennootschap het recht verwerft de betalingen te innen.

De financieringskosten die niet onmiddellijk toewijsbaar zijn aan de aanschaffing, vervaardiging of productie van een in aanmerking komend actief worden opgenomen in het netto-resultaat gebruikmakend van de effectieve-rentemethode. De winsten en verliezen uit wisselkoersverschillen worden opgenomen op netto-basis.

1.27 Kasstroomoverzichten

De kasstromen verbonden aan de operationele activiteiten worden volgens de indirecte methode getoond, waarbij het netto-resultaat wordt aangepast voor het effect van transacties zonder kasstroombeweging, de bewegingen met betrekking tot het bedrijfskapitaal en de elementen van opbrengsten of kosten verbonden aan de kasstromen met betrekking tot investerings- en financieringsactiviteiten.

Toelichting 2 - Beheer van de middelen en financiële risico's

2.1 Beheer van de middelen

De politiek van de Vennootschap op het vlak van het beheer van de middelen bestaat erin om een financiële structuur te verzekeren die voldoende is voor het behoud van een goede rating bij de internationale ratingagentschappen en die haar toelaat om een kwaliteitsvolle service aan haar cliënteel te blijven leveren. Daartoe heeft de Vennootschap zich tot doel gesteld om haar schuldpositie te verminderen met oog op het realiseren van een optimale kapitaalstructuur die een strategische financiële flexibiliteit waarborgt voor haar toekomstige groei. Met het oog hierop volgt de Vennootschap van nabij het niveau van haar netto-schuldpositie en haar economische schuld.

Onder netto-schuldpositie verstaat de Vennootschap:

- 1) saldo van de nominale waarde van de schulden en vorderingen (inclusief de afgeleide financiële instrumenten) bij een financiële instelling of verhandeld op de kapitaalmarkten en de beschikbare kasmiddelen;
- 2) minus het saldo van de "Back-to-Back" transacties zoals beschreven in het Koninklijk Besluit van 30 december 2004 – Bijlage 4 bij het Belgisch Staatsblad van 31 december 2004.

De netto-schuldpositie per 31 december 2017 en 2016 is als volgt:

<i>Netto-schuldpositie</i>		31/12/2017	31/12/2016
Balansrubriek	<u>Toelichting</u>		
Afgeleide financiële instrumenten	11	41.262.573,46	-524.022,71
Overige financiële activa	2.1	602.726.292,51	571.132.952,42
Subtotaal van de vaste activa		643.988.865,97	570.608.929,71
Afgeleide financiële instrumenten	11	0,00	0,00
Overige financiële activa	2.1	9.373.802,23	30.004.599,79
Geldmiddelen en kasequivalenten	2.1	207.063.950,54	82.954.603,02
Subtotaal van de vlottende activa		216.437.752,77	112.959.202,81
Totaal activa		860.426.618,74	683.568.132,52
Financiële schulden	19	2.769.548.900,75	2.819.549.185,92
Afgeleide financiële instrumenten	11	84.353.249,20	38.171.755,31
Subtotaal langlopende verplichtingen		2.853.902.149,95	2.857.720.941,23
Financiële schulden	19	658.677.077,00	810.431.534,68
Afgeleide financiële instrumenten	11	-83.408,53	0,00
Subtotaal kortlopende verplichtingen		658.593.668,47	810.431.534,68
Totaal verplichtingen		3.512.495.818,42	3.668.152.475,91
Netto-schuldpositie		2.652.069.199,68	2.984.584.343,39
Wijzigingen in de netto-schuldpositie		-332.515.143,71	

Economische schuld

De netto-schuldpositie geeft echter niet altijd een correct economisch beeld van de schuld van de Vennootschap. Om tot een correct economisch beeld van de financiële schuld te komen worden een aantal elementen toegevoegd aan de netto-schuldpositie. Het betreft hier:

- de niet aangewende voorschotten (cofinancieringen) en investeringssubsidies (FOD) waarvoor de Vennootschap zich geëngageerd heeft om deze in de nabije toekomst aan te wenden minus de vorderingen (cofinancieringen) in het geval de Vennootschap reeds meer heeft uitgegeven dan zij als voorschotten heeft ontvangen;
- de courante handelsschulden die de Vennootschap verplicht is te betalen minus de courante handelsvorderingen die de Vennootschap denkt te ontvangen;
- de waarborgen betaald of ontvangen door de Vennootschap in het kader van CSA-overeenkomsten; en
- de netto vorderingen betreffende de exploitatiesubsidies (FOD) waarvoor de Belgische Staat zich geëngageerd heeft maar die de Vennootschap nog niet ontvangen heeft.

De onderstaande tabel geeft de reconciliatie van de netto-schuldpositie met de economische schuld per 31 december 2017 en 2016 weer:

<i>Economische schuld</i>	2017	2016
Netto-schuldpositie	2.652.069.199,68	2.984.584.343,39
Regionale cofinancieringen	-13.910.301,12	-37.947.215,94
Niet aangewende ontvangen investeringstoelagen FOD	389.299.666,24	131.477.170,88
Netto saldo handelsschulden en -vorderingen	237.774.105,73	229.808.286,73
Netto saldo verworven exploitatiesubsidies FOD	-499.280.003,74	-394.142.412,81
Netto saldo waarborgen (CSA)	-282.839.368,00	-284.539.106,00
Totaal van de economische correcties	-168.955.900,89	-355.343.277,14
Economische schuld	2.483.113.298,79	2.629.241.066,25

Economische schuld onder eigen verantwoordelijkheid

Om de impact van de eigen prestaties van de Vennootschap op de schuld correct te kunnen beoordelen is het nodig om abstractie te maken van de evolutie van de schulden die het gevolg zijn van de beslissingen van de Staat (federale overheid). In uitvoering van deze beslissingen heeft de Vennootschap een aantal investeringen geprefinancierd waarbij een gespreide terugbetaling in de tijd verzekerd wordt door de Staat. De onderstaande tabel geeft de reconciliatie van de economische schuld met de economische schuld onder eigen verantwoordelijkheid per 31 december 2017 en 2016 weer:

<i>Economische schuld onder eigen verantwoordelijkheid</i>	2017	2016
Economische schuld	2.483.113.298,79	2.629.241.066,25
GEN Materieel	384.780.577,47	399.422.659,47
Saldo Tekort TGV	52.773.367,22	54.684.473,69
Gew estelijke prefinancieringen	23.932.000,00	26.398.036,58
Beslissing Ministerraad oktober 2008	110.145.346,56	114.479.673,60
Beslissing Ministerraad december 2011	88.507.728,76	92.733.942,82
Overige	3.283.344,36	2.139.594,08
Totaal van de te neutraliseren elementen	663.422.364,37	689.858.380,24
Economische schuld onder eigen verantwoordelijkheid	1.819.690.934,42	1.939.382.686,01

Reconciliatie van de netto-schuldpositie met de balansposten

De bedragen opgenomen in de berekening van de netto-schuldpositie zijn de nominale bedragen ('hoofdsom') van de financiële instrumenten en dus exclusief reële waarde aanpassingen en gelopen interesten. De onderstaande tabellen laten toe de reconciliatie te maken tussen de verschillende balansrubrieken en de bedragen weerhouden voor de berekening van de netto-schuldpositie.

- Overige financiële activa:

Overige financiële activa		31/12/2017					TOTAAL
		IFRS 7					
		Netto-schuldpositie			Andere		
		Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening van derden	Andere	
Vaste activa	Toelichting						
Vorderingen		347.247.999,95	3.552.873,50	8.554.976,42	0,00	0,00	359.355.849,87
Back-to-back		255.478.292,56	0,00	741.316,47	0,00	0,00	256.219.609,03
Voor verkoop beschikbare activa	12	0,00	0,00	0,00	0,00	51.890.510,00	51.890.510,00
Subtotaal van de vaste activa		602.726.292,51	3.552.873,50	9.296.292,89	0,00	51.890.510,00	667.465.968,90
Vlottende activa							
Vorderingen		9.373.802,23	0,00	363.669,88	0,00	0,00	9.737.472,11
Back-to-back		0,00	0,00	-6.991,70	0,00	0,00	-6.991,70
Voor verkoop beschikbare activa	12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subtotaal van de vlottende activa		9.373.802,23	0,00	356.678,18	0,00	0,00	9.730.480,41
Totaal overige financiële activa		612.100.094,74	3.552.873,50	9.652.971,07	0,00	51.890.510,00	677.196.449,31

Overige financiële activa		31/12/2016					TOTAAL
		IFRS 7					
		Netto-schuldpositie			Andere		
		Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening van derden	Andere	
Vaste activa	Toelichting						
Vorderingen		340.009.875,12	4.882.092,01	7.877.016,18	0,00	30.214.879,01	382.983.862,32
Back-to-back		231.123.077,30	0,00	704.426,88	0,00	0,00	231.827.504,18
Voor verkoop beschikbare activa	12	0,00	0,00	0,00	0,00	51.271.902,18	51.271.902,18
Subtotaal van de vaste activa		571.132.952,42	4.882.092,01	8.581.443,06	0,00	81.486.781,19	666.083.268,68
Vlottende activa							
Vorderingen		30.004.599,79	0,00	1.512.650,28	0,00	508.629,76	32.025.879,83
Back-to-back		0,00	0,00	-5.638,68	0,00	0,00	-5.638,68
Voor verkoop beschikbare activa	12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subtotaal van de vlottende activa		30.004.599,79	0,00	1.507.011,60	0,00	508.629,76	32.020.241,15
Totaal overige financiële activa		601.137.552,21	4.882.092,01	10.088.454,66	0,00	81.995.410,95	698.103.509,83

De vorderingen, opgenomen in de netto-schuldpositie, omvatten de financiële beleggingen verricht door de Vennootschap in het kader van de transacties van alternatieve financiering. Deze werden aangegaan, hetzij op vraag van de investeerder, hetzij in het kader van het beheer van de financiële kasstromen. Deze activa compenseren, in economische betekenis, de financiële schulden aangegaan in het kader van deze operaties.

De lijn “back-to-back” omvat het uitstaande saldo van de vorderingen op de Staat ontstaan uit de overname van de schuld op 1 januari 2005.

– Geldmiddelen en kasequivalenten:

Geldmiddelen en kasequivalenten		31/12/2017					TOTAAL
		IFRS 7					
		Netto-schuldpositie			Andere		
	Nominaal	Reële w waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening van derden	Andere		
Thesauriebewijzen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Termijnrekeningen	0,00	0,00	41,13	180.743.277,62	0,00	180.743.318,75	
Zichtrekeningen	199.044.059,19	0,00	0,00	9,08	0,00	199.044.068,27	
Contanten en cheques	8.019.891,35	0,00	0,00	0,00	64.605,66	8.084.497,01	
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	207.063.950,54	0,00	41,13	180.743.286,70	64.605,66	387.871.884,03	

Geldmiddelen en kasequivalenten		31/12/2016					TOTAAL
		IFRS 7					
		Netto-schuldpositie			Andere		
		Nominaal	Reële w waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening van derden	Andere	
Thesauriebew ijzen		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termijnrekeningen		737.902,50	0,00	2.487,94	224.061.602,00	0,00	224.801.992,44
Zichtrekeningen		77.293.210,64	0,00	0,00	117,64	0,00	77.293.328,28
Contanten en cheques		4.923.489,88	0,00	0,00	0,00	62.323,10	4.985.812,98
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten		82.954.603,02	0,00	2.487,94	224.061.719,64	62.323,10	307.081.133,70

De kolom ‘Fondsen beheert voor rekening van derden’ omvat de beleggingen geïnvesteerd in het kader van het GEN Fonds voor rekening van de Belgische Staat. Het GEN Fonds werd opgericht door de Belgische Staat in 2001 met als objectief de financiering van de werken voor de aanleg van het ‘Gewestelijk Expresnet’ (GEN). Het beheer van de financiële middelen, beschikbaar in het GEN Fonds, werd door de Belgische Staat toevertrouwd aan

de Vennootschap (cfr. beheerscontract van de voormalige NMBS Holding voor de jaren 2005-2008). Het geheel van de middelen wordt door de Vennootschap beschouwd als een schuld ten opzichte van publieke overheden (opgenomen onder de rubriek 'Overige schulden'). In uitvoering van de wet houdende diverse fiscale en financiële bepalingen van 21 december 2013 (artikels 113 tot en met 121) worden de beschikbare gelden van het GEN Fonds aangehouden op een rekening bij een door de Staat aangewezen instelling, rechtstreeks belegd bij de Schatkist of belegd in financiële instrumenten uitgegeven door de Federale Staat.

Het detail van de afgeleide financiële instrumenten en de financiële schulden wordt gegeven in toelichtingen 11 en 19.

2.2 Beheer van de financiële risico's

Financiële instrumenten zijn overeenkomsten die leiden tot een financieel actief bij één partij en een financiële verplichting bij een andere partij. Hieronder vallen zowel de traditionele financiële instrumenten (vorderingen, schulden en effecten) als afgeleide financiële instrumenten opgenomen in de financiële staten maar ook vorderingen en verplichtingen, voornamelijk met betrekking tot alternatieve financieringen, die buiten de balans zijn opgenomen.

Financiële instrumenten brengen in beginsel risico's mee. Bij de Vennootschap gaat het voornamelijk om het marktrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico. Het risicobeleid van de Vennootschap heeft als doel risico's waarmee de Vennootschap zich geconfronteerd ziet in kaart te brengen en te analyseren, passende risicolimieten en risicocontroles te bepalen en de naleving van de limieten te bewaken. De Raad van Bestuur van de Vennootschap wordt op regelmatige tijdstippen geïnformeerd over de verschillende risico's en ontvangt een overzicht van alle financiële instrumenten. Beleid en systemen voor financieel risicobeheer worden regelmatig geëvalueerd en, waar nodig, aangepast aan de veranderingen in de marktomstandigheden en de activiteiten van de Vennootschap.

De Raad van Bestuur van de Vennootschap heeft de principes voor het beheer van de financiële risico's ('financiële politiek') gedefinieerd. Deze principes vallen uiteen in drie delen: het beheer van de schuldpositie, het beheer van de kasmiddelen en het beheer van de afgeleide financiële instrumenten. De toepassing en de rapportering over deze principes wordt verzekerd door de dienst Thesaurie van de Vennootschap, terwijl de controle op de toepassing verzekerd wordt door de Interne Audit van de Vennootschap. Dezelfde principes zijn eveneens van toepassing op de middelen die beheerd worden voor rekening van derden (GEN Fonds) en op de instrumenten die buiten de balans opgenomen zijn. Het doorvoeren van verrichtingen met het vooruitzicht ze op korte termijn om te keren met winst is niet toegestaan.

Beheer van de schuldpositie

De schuldpositie omvat het geheel van de financiële schulden en activa, andere dan de afgeleide instrumenten en de kasmiddelen, opgenomen in de netto-schuldpositie van de Vennootschap. De Vennootschap doet hierbij beroep op de uitgifte van bankleningen, obligatieleningen en alternatieve financieringen, en de verwerving van termijndeposito's en vastrentende effecten op verschillende termijnen en in verschillende munten.

Het beheer van de schuldpositie, rekening houdende met de impact van de afgeleide financiële instrumenten, vereist dat:

- In de mate van het mogelijke, de netto-schuldaflissingen afgestemd worden op de verwachte evolutie van de toekomstige kasstromen met als doel het zo goed als mogelijk beperken van de kassaldi.
- De langlopende netto-schuldpositie van de Vennootschap voor 65% tot 75% wordt aangegaan met instrumenten aan een vaste rentevoet en voor 25% tot 35% met instrumenten aan een variabele rentevoet. Elke overschrijding van deze maximale drempelwaarden moet goedgekeurd worden door de beheersorganen.
- De gewogen gemiddelde resterende looptijd van de langlopende netto-schuldpositie van de Vennootschap minimum 5 jaar bedraagt.
- De vervaltermijnen van de netto-schuldpositie worden gespreid in de tijd in functie van het liquiditeits- en interestrisico.
- Elke aangegane schuld of belegging waaraan een wisselkoersrisico verbonden is, onmiddellijk en volledig omgezet wordt naar EUR, om zowel het wisselkoersrisico op de hoofdsom als op de interesten te elimineren.
- De kasstromen van elke aangegane schuld of belegging uitsluitend samengesteld zijn uit betalingen van de hoofdsom en rente op de uitstaande hoofdsom. Beleggingen in risicodragend kapitaal zijn niet toegestaan.
- Plaatsingslimieten worden gerespecteerd voor de aangegane beleggingen.

Beheer van de kasmiddelen

Het beheer van de kasmiddelen omvat het gecentraliseerd thesauriebeheer (de kasstromen op minder dan één jaar) van de Vennootschap en haar dochterondernemingen. De vergoeding van leningen en ontleningen op korte termijn ten gunste van of ten laste van entiteiten die tot de perimeter van de consolidatie behoren, gebeurt aan marktconforme voorwaarden ('at arm's length').

Voornaamste punten van het beheer van de kasmiddelen:

- Alle structureel overtollige kasmiddelen dienen in de mate van het mogelijk aangewend te worden om de netto-schuldpositie te verminderen.
- Het structureel tekort aan kasmiddelen dient geconsolideerd te worden door langlopende leningen.
- De kasoverschotten dienen aan marktconforme voorwaarden ("at arm's length") bij voorkeur belegd te worden bij dochterondernemingen met kastekorten.
- Plaatsingslimieten dienen gerespecteerd te worden indien er tijdelijk overtollige kasmiddelen zijn nadat middelen zijn toegewezen aan de dochterondernemingen of nadat middelen aangewend werden voor leasingtransacties.
- Elke significante kaspositie waaraan een wisselkoersrisico verbonden is, moet onmiddellijk en volledig omgezet worden naar EUR om het wisselkoersrisico te elimineren zowel op de hoofdsom als op de interesten.
- Om de resterende kastekorten te financieren, doet de Vennootschap een beroep op kredietlijnen (geconfirmeerde, niet-geconfirmeerde en zogenaamde "evergreen"

kredietlijnen) en geeft ze thesauriebewijzen in EUR of soortgelijke instrumenten op korte termijn uit.

Beheer van afgeleide financiële instrumenten

De Vennootschap gebruikt de volgende afgeleide financiële instrumenten voor het beheer van haar risico's: swaps, opties en wisseltermijncontracten met als onderliggend element interestvoeten, wisselkoersen, inflatie, energieproducten of een krediet.

Voornaamste punten van het beheer van de afgeleide producten:

- Iedere verrichting op afgeleide financiële instrumenten moet op gelijk welk ogenblik kunnen gesteld worden tegenover een bestaande financiële schuld, belegging, commercieel contract of vordering op de Belgische Staat en/of de Gewesten in het kader van een prefinanciering.
- Het kredietrisico op de tegenpartijen moet systematisch afgedekt worden door het afsluiten van CSA's ("Credit Support Annex")

Instrumenten die niet beantwoorden aan de definitie van financieel instrument

De analyses in deze toelichting beperken zich tot de instrumenten die beantwoorden aan de definitie van financieel instrument: *"Activa (zoals vooruitbetaalde lasten) waarvan een toekomstig economisch voordeel bestaat uit de ontvangst van goederen of afname van diensten, en niet zozeer het recht om geldmiddelen of een ander financieel actief te ontvangen zijn geen financiële activa" (IAS 32 – TL 11) "Verplichtingen of activa die niet uit een contract voortvloeien, zoals winstbelastingen die ontstaan als gevolg van door overheden opgelegde wettelijke vereisten, zijn geen financiële verplichtingen of financiële activa" (IAS 32 – TL 12).* De totalen hernomen per de rubriek in de tabellen komen dus niet noodzakelijk overeen met de totalen van de balansrubrieken.

De onderstaande tabellen geven de reconciliatie tussen de totalen van de verschillende balansrubrieken en de saldi van de instrumenten weerhouden in de verschillende analyses.

	IFRS 7	31/12/2017 Niet IFRS 7	Totaal
Financiële activa			
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.865.020.477,93	243.574.975,87	2.108.595.453,80
Afgeleide financiële instrumenten	254.565.239,76	0,00	254.565.239,76
Overige financiële activa	677.196.449,31	0,00	677.196.449,31
Geldmiddelen en kasequivalenten	387.871.884,03	0,00	387.871.884,03
Totaal financiële activa	3.184.654.051,03	243.574.975,87	3.428.229.026,90
Financiële verplichtingen			
Financiële schulden	3.493.146.802,14	0,00	3.493.146.802,14
Afgeleide financiële instrumenten	406.584.097,73	0,00	406.584.097,73
Handelsschulden	397.766.453,51	25.913.498,62	423.679.952,13
Overige schulden	261.615.540,71	150.188.615,18	411.804.155,89
Totaal financiële verplichtingen	4.559.112.894,09	176.102.113,80	4.735.215.007,89

	31/12/2016		
	IFRS 7	Niet IFRS 7	Totaal
Financiële activa			
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.989.945.362,52	225.713.968,14	2.215.659.330,66
Afgeleide financiële instrumenten	299.541.061,76	0,00	299.541.061,76
Overige financiële activa	698.103.509,83	0,00	698.103.509,83
Geldmiddelen en kasequivalenten	307.081.133,70	0,00	307.081.133,70
Totaal financiële activa	3.294.671.067,81	225.713.968,14	3.520.385.035,95
Financiële verplichtingen			
Financiële schulden	3.707.886.496,54	0,00	3.707.886.496,54
Afgeleide financiële instrumenten	466.098.716,49	0,00	466.098.716,49
Handelsschulden	383.776.851,91	17.652.301,61	401.429.153,52
Overige schulden	336.321.658,13	146.321.427,38	482.643.085,51
Totaal financiële verplichtingen	4.894.083.723,07	163.973.728,99	5.058.057.452,06

2.2.1 Marktrisico: wisselkoersrisico's

De wisselkoersrisico's waaraan de Vennootschap onderhevig is vinden hun oorsprong hoofdzakelijk in de financieringsactiviteiten in deviezen, en meer bepaald in de transacties van alternatieve financiering.

Elke significante schuldtransactie, zelfs op korte termijn, waaraan een wisselkoersrisico verbonden is, moet onmiddellijk en volledig omgezet worden naar EUR (hoofdsom en interesten) door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten. De omzetting in EUR is niet verplicht indien de terugbetaling van de kasstromen uit de schuld verzekerd worden door een instroom van kasmiddelen in vreemde deviezen. De afgedekte positie kan gepaard gaan met een vaste of variabele interestvoet. De passiva en activa verbonden aan alternatieve financieringen zijn in een aantal gevallen in USD, maar de Vennootschap is niet blootgesteld aan de hieraan verbonden wisselkoersrisico's.

a. Financiële instrumenten per munteenheid

	31/12/2017			Totaal
	EUR	USD	Andere	
Financiële activa				
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.864.807.204,70	0,00	213.273,23	1.865.020.477,93
Afgeleide financiële instrumenten	142.665.426,34	111.899.813,42	0,00	254.565.239,76
Overige financiële activa	446.678.325,42	230.518.123,89	0,00	677.196.449,31
Geldmiddelen en kasequivalenten	387.678.027,09	142.207,36	51.649,58	387.871.884,03
Totaal financiële activa	2.841.828.983,55	342.560.144,67	264.922,81	3.184.654.051,03
Financiële verplichtingen				
Financiële schulden	3.203.813.271,88	289.333.530,26	0,00	3.493.146.802,14
Afgeleide financiële instrumenten	372.273.517,71	34.310.580,02	0,00	406.584.097,73
Handelsschulden	397.513.592,13	22.062,35	230.799,03	397.766.453,51
Overige schulden	261.615.540,71	0,00	0,00	261.615.540,71
Totaal financiële verplichtingen	4.235.215.922,43	323.666.172,63	230.799,03	4.559.112.894,09
Afdekkingsverschil		18.893.972,04	34.123,78	

	31/12/2016			Totaal
	EUR	USD	Andere	
Financiële activa				
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.989.945.362,52	0,00	0,00	1.989.945.362,52
Afgeleide financiële instrumenten	168.058.880,10	131.379.885,51	102.296,15	299.541.061,76
Overige financiële activa	445.833.193,12	252.270.316,71	0,00	698.103.509,83
Geldmiddelen en kasequivalenten	306.198.251,77	27.090,50	855.791,43	307.081.133,70
Totaal financiële activa	2.910.035.687,51	383.677.292,72	958.087,58	3.294.671.067,81
Financiële verplichtingen				
Financiële schulden	3.379.499.015,19	328.387.481,35	0,00	3.707.886.496,54
Afgeleide financiële instrumenten	432.045.739,31	33.950.681,03	102.296,15	466.098.716,49
Handelsschulden	383.690.036,38	60.624,10	26.191,43	383.776.851,91
Overige schulden	336.321.658,13	0,00	0,00	336.321.658,13
Totaal financiële verplichtingen	4.531.556.449,01	362.398.786,48	128.487,58	4.894.083.723,07
Afdekkingsverschil		21.278.506,24	829.600,00	

Het hierboven getoonde detail toont de blootstelling in deviezen van de financiële activa en passiva van de Vennootschap. Behalve de euro vormt de Amerikaanse Dollar het belangrijkste devies voor de Vennootschap. De blootstelling in USD vloeit voort uit de alternatieve financieringstransacties. Het hieraan verbonden wisselkoersrisico werd afgedekt met swap-overeenkomsten zoals getoond in punt b hierna. Het getoonde afdekkingsverschil in USD is het gevolg van een verschil in waarderingsmethode van de derivaten (reële waarde) en de ermee afgedekte financiële activa en schulden (geamortiseerde kostprijs).

b. Wisselkoersderivaten

	31/12/2017		31/12/2016	
	Totale marktwaarde	Totale nominale waarde	Totale marktwaarde	Totale nominale waarde
Aangekochte deviezen				
USD	115.563.816,67	73.102.433,30	135.482.106,70	80.841.847,95
Overige	0,00	0,00	102.296,15	1.744.948,83
Aangekochte deviezen - Totaal	115.563.816,67	73.102.433,30	135.584.402,85	82.586.796,78
Verkochte deviezen				
USD	37.974.583,27	34.568.165,60	38.052.902,19	33.244.781,78
Overige	0,00	0,00	102.296,15	1.744.948,83
Verkochte deviezen - Totaal	37.974.583,27	34.568.165,60	38.155.198,34	34.989.730,61
Opties				
USD	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige	0,00	0,00	0,00	0,00
Opties - Totaal	0,00	0,00	0,00	0,00

De wisselkoersderivaten afgesloten door de Vennootschap zijn swap-overeenkomsten die hoofdzakelijk werden afgesloten in het raam van de schulden en vorderingen met betrekking tot alternatieve financieringstransacties. Deze overeenkomsten werden afgesloten met het oog op het beheer van de kasstromen in deviezen. De Vennootschap heeft evenwel de keuze gemaakt om geen "hedge accounting" toe te passen in de zin van IAS 39 en de afgeleide financiële instrumenten worden bijgevolg niet als afdekkingsinstrument erkend. De afgeleide financiële instrumenten worden erkend tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat. De aangekochte en verkochte deviezen in de lijn 'Overige' (2016) verwijzen naar een transactie in SGD afgesloten ten bate van een dochteronderneming. Eind 2017 houdt de Vennootschap geen afgeleide financiële instrumenten meer aan ten bate van dochterondernemingen.

c. Gevoeligheidsanalyse

IFRS 7 vereist een gevoeligheidsanalyse om de impact te illustreren van theoretische variaties in de wisselkoersen op het netto-resultaat en het eigen vermogen. De gevoeligheidsanalyse werd uitgevoerd door de Vennootschap op het einde van de verslagperiode. Voor wat betreft het wisselkoersrisico gaat de gevoeligheidsanalyse de impact op de IFRS jaarrekening na van een wijziging met +/- 10% van de slotkoers voor de wisselkoersen van de USD (of andere significante munten) tegenover de EUR.

Variatie wisselkoersen	Impact op het netto-resultaat	Impact op de niet-gerealiseerde resultaten
2017		
USD + 10%	2.099.330,23	0,00
USD - 10%	-1.717.633,82	0,00
2016		
USD + 10%	2.364.278,47	0,00
USD - 10%	-1.934.409,66	0,00

2.2.2 Marktrisico: Interestvoetrisico

a. Interestvoetrisico

De Vennootschap wordt geconfronteerd met 3 types interestrisico. Een eerste houdt verband met het effect van wijzigingen in de variabele rentevoet op de *kasstromen*. Dit risico wordt constant gemonitord voor de netto-schuldpositie waarbij, al dan niet via het gebruik van interestswaps, wordt getracht dit te laten evolueren binnen de goedgekeurde risicolimieten. Het Directiecomité van de Vennootschap kan voorzien in afwijkingen van deze limieten indien deze verantwoord worden door specifieke (markt)omstandigheden. Een tweede type houdt verband met het effect van wijzigingen in de actualisatierentevoeten op de *reële waarde*. Aangezien de Vennootschap steeds de intentie heeft om haar vorderingen en schulden af te wikkelen op de voorziene vervaldagen, wordt hier geen specifieke afdekking voor voorzien. De wijzigingen in de actualisatierentevoeten kunnen een significante impact hebben op de allocatie van het resultaat voor een bepaalde periode maar hebben geen invloed op het resultaat over de volledige duurtijd van de transactie. Een derde type risico is het *herfinancieringsrisico*. Via een spreiding van de vervaldagen van de vastrentende financieringen in de tijd tracht de Vennootschap haar blootstelling aan plotse wijzigingen in de marktvoorwaarden te beperken.

Per 31 december 2017 was gemiddeld 49,50% (2016: 53,81%) van de rentedragende netto financiële verplichtingen (voor impact van de afgeleide financiële instrumenten) aangegaan tegen variabele rentevoet en 50,50% (2016: 46,19%) door middel van vaste rentevoeten. Indien rekening wordt gehouden met de afgesloten afgeleide financiële instrumenten wordt de ratio variabel-vast per 31 december 2017 14,68%/85,32% (2016: 17,18%/82,82%).

	Boekwaarde 31/12/2017	Boekwaarde 31/12/2016
Vaste interestvoet		
Financiële activa	1.135.158.132,72	1.178.348.891,28
Handelsvorderingen en overige debiteuren	798.949.375,59	800.083.375,17
Overige financiële activa	336.208.757,13	378.265.516,11
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,00	0,00
Financiële verplichtingen	-2.013.546.472,33	-2.053.307.276,78
Financiële schulden	-2.011.441.636,19	-2.034.608.411,34
Handelsschulden	0,00	0,00
Overige schulden	-2.104.836,14	-18.698.865,44
Afgeleide financiële instrumenten	-636.545.353,97	-753.223.557,62
Renteswaps	-669.511.782,02	-805.123.007,29
Deviezenswaps	32.966.428,05	51.899.449,67
Totaal vaste interestvoet	-1.514.933.693,58	-1.628.181.943,12
Vlottende interestvoet		
Financiële activa	668.621.322,32	743.799.481,99
Handelsvorderingen en overige debiteuren	309.363.000,87	337.341.475,36
Overige financiële activa	178.515.002,70	181.656.014,19
Geldmiddelen en kasequivalenten	180.743.318,75	224.801.992,44
Financiële verplichtingen	-1.529.624.593,41	-1.763.275.222,06
Financiële schulden	-1.322.480.905,82	-1.494.836.431,44
Handelsschulden	0,00	0,00
Overige schulden	-207.143.687,59	-268.438.790,62
Afgeleide financiële instrumenten	600.274.763,82	681.665.513,19
Renteswaps	648.823.560,29	735.464.107,88
Deviezenswaps	-48.548.796,47	-53.798.594,69
Totaal variabele interestvoet	-260.728.507,27	-337.810.226,88
Totaal	-1.775.662.200,85	-1.965.992.170,00

In gevolge de overname van de schuld door Belgische Staat op 1 januari 2005 werden er swapovereenkomsten afgesloten met de Belgische Staat. De gekapitaliseerde interesten en de verworven opbrengsten onder deze swapovereenkomsten worden samen met de "Back-to-Back" vorderingen geboekt in de rubriek 'Overige financiële activa'. Omwille van de consistentie wordt de impact van deze swapovereenkomsten eveneens opgenomen onder de afgeleide financiële instrumenten in bovenstaande tabel.

De voornaamste blootstellingen aan interestvoetrisico voor de Vennootschap zijn het gevolg van financieringen in EUR en USD. De gevoeligheid aan renterisico's wordt bepaald aan de hand van een theoretische parallelle verschuiving van de rentecurve met 100 basis punten.

b. Gevoeligheidsanalyse voor de kasstromen

Een stijging met 100 basis punten van de variabele interestvoeten (afgeleide financiële instrumenten inbegrepen) zou aanleiding gegeven hebben tot een stijging met 857.318,38 EUR (2016: 311.566,80 EUR) van de netto interesten betaald door de Vennootschap in 2017.

c. Gevoeligheidsanalyse van de reële waarde

De evolutie van de interestvoeten op de markt beïnvloedt zowel de reële waarde van de niet-afgeleide financiële instrumenten, die de Vennootschap heeft aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat, als de afgeleide instrumenten. De gevoeligheidsanalyse van het netto-resultaat houdt rekening met deze evolutie.

De gevoeligheidsanalyse van de reële waarde werd door de Vennootschap uitgevoerd op het einde van de verslagperiode. Een stijging met 100 basis punten leidt tot een toename met 44.680.148,09 EUR (52.469.873,64 EUR) van het resultaat op 31 december 2017 (2016), waarvan 0,00 EUR (0,00 EUR) via de niet-gerealiseerde resultaten.

2.2.3 Marktrisico: prijsrisico's grondstoffen

Op het vlak van grondstoffen is de Vennootschap voornamelijk blootgesteld aan prijsrisico's op de energieprijzen (elektriciteit, aardgas en gasolie). De Vennootschap maakte historisch gebruik van standaardovereenkomsten aan vaste prijs (aardgas), aan de dagprijs (gasolie) of aan een gemiddelde prijs al dan niet in combinatie met de dagprijs (elektriciteit) voor de volledige duur van de overeenkomsten. Met het doel om prijsrisico's beter te kunnen spreiden in de tijd en om in te kunnen spelen op markkopportunities werd de inkoopstrategie van de verschillende energieproducten in 2014 gestroomlijnd. In de contracten wordt, één voor één en waar mogelijk, een clickstelsel ingevoerd waarbij de prijs op verschillende tijdstippen wordt vastgelegd. De Raad van Bestuur keurt voor elk contract de limietwaarden van de betreffende strategie goed. Binnen de Vennootschap werd een energiecomité opgericht dat toeziet op de correcte uitvoering van deze goedgekeurde strategieën. De Raad van Bestuur wordt op regelmatige basis geïnformeerd over de resultaten hiervan.

Voor wat betreft elektriciteit treedt de infrastructuurbeheerder (Infrabel) op als "lead-buyer". De Vennootschap heeft mandaat gegeven aan Infrabel voor het afsluiten van raamovereenkomsten tot en met 2020 voor het contract 'tractie' (alle elektriciteit afgenomen via tractieonderstations, voornamelijk voor tractie rollend materieel) en voor het contract 'distributie' (voor alle elektriciteit niet afgenomen via tractieonderstations). In het contract 'tractie' zal vanaf het leveringsjaar 2018 door de Vennootschap worden gewerkt met een clickstelsel (vrije prijsclicks) in combinatie met 'forward' prijzen en de 'spot-' of dagprijs (dagdagelijkse clicks). In het contract 'distributie' wordt om technische redenen enkel gewerkt met een combinatie van gemiddelde prijzen en de dagprijs.

Voor wat betreft aardgas (verwarming) en gasolie (tractie en verwarming) treedt de Vennootschap op als "lead-buyer" voor een aantal deelnemende vennootschappen binnen het Belgische spoorweglandschap maar buiten de consolidatieperimeter. De prijzen worden hierbij onderhandeld door de Vennootschap in naam van de deelnemende

vennootschappen, maar de facturatie van de ingekochte energie geschiedt rechtstreeks aan de individuele vennootschappen. De Vennootschap hanteert hierbij volgende strategieën:

- **Aardgas:** Toepassing van het clicksysteem waarbij, binnen limietwaarden, goedgekeurd door de Raad van Bestuur de prijs op verschillende tijdstippen wordt vastgelegd voor een gedeelte van het volume. De finale prijs is het gemiddelde van de verschillende aankoopmomenten in combinatie met de spot of dagprijs voor het resterende volume. Op deze manier wordt het risico gespreid, kan zelf bepaald worden wanneer een deel van de prijs wordt vastgelegd, en kan ingespeeld worden op marktopportunities. Om de bevoorrading te verzekeren besliste de Raad van Bestuur van de Vennootschap om raamovereenkomsten af te sluiten tot en met 2020. De Vennootschap heeft de mogelijkheid om de raamovereenkomsten éénmalig te hernieuwen, tot en met 2021.
- **Gasolie:** Het clicksysteem kan hier niet worden toegepast. Daarom combineert de Vennootschap hier de inkoop van gasolie aan dagprijs met het afsluiten van afgeleide financiële instrumenten (dieselswaps). Het gebruik van de afgeleide financiële instrumenten biedt de mogelijkheid om in te spelen op marktopportunities en de onzekerheid betreffende de toekomstige kasstromen te verminderen. De Raad van Bestuur van de Vennootschap besliste om tot en met 2019 een maximaal volume af te dekken gebaseerd op 55% van het gemiddeld geschatte verbruik voor de betreffende jaren.

De kosten verbonden aan de levering van energie worden opgenomen onder de bedrijfskosten. De wijzigingen in de reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten (dieselswaps) worden opgenomen als financiële opbrengsten en kosten. Het effect van het clicksysteem wordt niet gescheiden van het basiscontract gelet op het nauw verband tussen de economische kenmerken en risico's van het in contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract.

2.2.4 Marktrisico: prijsrisico's 'Overige financiële activa'

De beleggingen (deposito's en vastrentende effecten) opgenomen in de rubriek 'Overige financiële activa' worden door de Vennootschap uitsluitend aangehouden met het oog op het innen van de contractuele kasstromen en maken deel uit van de afdekking van de contractuele verplichtingen voortvloeiende uit de 'Financiële schulden' (hoofdzakelijk alternatieve financieringen). Sommige van deze activa worden op vrijwillige basis gewaardeerd aan reële waarde om een inconsistentie in de opname te elimineren. De Vennootschap besluit dat zij bijgevolg niet onderhevig is aan het marktrisico op deze activa.

2.2.5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financieel verlies voor de Vennootschap indien een handelspartner of tegenpartij van een financieel instrument de aangegane contractuele verplichtingen niet nakomt. De kredietrisico's van de Vennootschap vloeien voort uit vorderingen op klanten, beleggingen, 'voor verkoop beschikbare' financiële activa en afgeleide financiële instrumenten. De Vennootschap maakt momenteel geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten om kredietrisico's af te dekken.

Ouderdomsanalyse van de financiële activa

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de financiële activa tussen deze die niet-vervallen en deze die vervallen zijn op het einde van de rapporteringsperiode met een detail van de ouderdom van deze die vervallen zijn.

	Netto boekwaarde	NIET afgeschreven activa							Afgeschreven activa
		Niet vervallen	Vervallen op datum van afsluiting						
			sinds 0-1 maand	sinds 1-3 maanden	sinds 3-6 maanden	sinds 6-12 maanden	sinds 1-2 jaar	sinds meer dan 2 jaar	
31 december 2017									
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.865.020.447,93	1.824.505.710,34	20.177.899,67	6.166.523,08	343.421,71	192.593,02	-209.343,54	-121,99	13.843.765,64
Afgeleide financiële instrumenten	254.565.239,76	254.565.239,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige financiële activa	677.196.449,31	677.196.449,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Geldmiddelen en kasequivalenten	387.871.884,03	387.871.884,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	3.184.654.021,03	3.144.139.283,44	20.177.899,67	6.166.523,08	343.421,71	192.593,02	-209.343,54	-121,99	13.843.765,64
31 december 2016									
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.989.945.362,52	1.970.131.454,51	7.155.551,67	9.644.668,75	1.726.507,48	1.355.623,33	-483.363,00	414.919,78	0,00
Afgeleide financiële instrumenten	299.541.061,76	299.541.061,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige financiële activa	698.103.509,83	698.103.509,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Geldmiddelen en kasequivalenten	307.081.133,70	307.081.133,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	3.294.671.067,81	3.274.857.159,80	7.155.551,67	9.644.668,75	1.726.507,48	1.355.623,33	-483.363,00	414.919,78	0,00

Geografische spreiding

De financiële activa aangehouden door de Vennootschap zijn als volgt verdeeld over de verschillende geografische zones:

	België	Eurozone	Europa - overige	Verenigde Staten	Rest van de wereld	Totaal
31 december 2017						
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.499.028.348,02	357.181.017,80	4.893.550,55	3.900.721,52	16.840,04	1.865.020.477,93
Afgeleide financiële instrumenten	196.364.958,02	10.162.852,67	45.922.844,68	2.114.584,39	0,00	254.565.239,76
Overige financiële activa	275.367.955,59	30.123.146,37	263.584.536,55	75.877.273,85	32.243.536,95	677.196.449,31
Geldmiddelen en kasequivalenten	387.871.884,03	0,00	0,00	0,00	0,00	387.871.884,03
Totaal	2.358.633.145,66	397.467.016,84	314.400.931,78	81.892.579,76	32.260.376,99	3.184.654.051,03
31 december 2016						
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.532.626.479,70	362.410.366,29	84.898.733,43	5.101.173,40	4.908.609,70	1.989.945.362,52
Afgeleide financiële instrumenten	217.858.172,93	10.291.483,55	71.391.405,28	0,00	0,00	299.541.061,76
Overige financiële activa	280.630.480,76	33.710.997,08	269.846.728,52	79.218.214,56	34.697.088,91	698.103.509,83
Geldmiddelen en kasequivalenten	306.340.743,26	0,00	740.390,44	0,00	0,00	307.081.133,70
Totaal	2.337.455.876,65	406.412.846,92	426.877.257,67	84.319.387,96	39.605.698,61	3.294.671.067,81

Kredietrisico op de handelsvorderingen en overige debiteuren

De handelsvorderingen en overige debiteuren betreffen in 2017 voor 63,67% (2016: 60,04%) de vorderingen op de Belgische Staat ingevolge de prefinanciering van investeringen, de investeringssubsidies en de netto vorderingen betreffende de exploitatiesubsidies (FOD) en voor 16,58% (2016: 16,42%) de waarborgen betaald aan financiële instellingen in het kader van CSA-overeenkomsten. De overige handelsvorderingen en overige debiteuren (2017: 19,75%; 2016: 23,54%) zijn gespreid over een veelvoud van derden.

Kredietrisico van de beleggingen

De Vennootschap beperkt haar kredietrisico op beleggingen (deposito's en vastrentende effecten) door uitsluitend te beleggen bij tegenpartijen die voldoen aan de criteria van de financiële politiek. De beleggingen moeten een leningskarakter hebben en mogen niet in risicodragend kapitaal gebeuren. Beleggingen zijn onderworpen aan strikte voorwaarden aangaande de minimale kredietwaardigheid van de tegenpartijen, in functie van de duurtijd van de belegging. De Vennootschap heeft plaatsingslimieten opgesteld per tegenpartij. Deze limieten gelden niet met betrekking tot beleggingen in instrumenten AAA/Aaa rating of uitgegeven of gewaarborgd door de Belgische Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waals Gewest, de Franse Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Gezien de kredietwaardigheid van de tegenpartijen verwacht de Vennootschap dat de tegenpartijen aan de verplichtingen zullen voldoen. De beleggingen worden continu opgevolgd en jaarlijks wordt aan de Raad van Bestuur een beslissing gevraagd over het al dan niet vervangen van de beleggingen die niet langer voldoen aan de gestelde criteria.

De Vennootschap beschouwt de boekwaarde van haar beleggingen gewaardeerd tegen reële waarde als een correcte inschatting van de maximale blootstelling aan het kredietrisico. In de onderstaande tabel wordt, voor de beleggingen gewaardeerd tegen reële waarde, het onderscheid getoond tussen de contractuele waarde (nominaal en verkregen opbrengsten) en de reële waarde aanpassing.

De 'voor verkoop beschikbare' financiële activa waarin de Vennootschap geïnvesteed heeft betreffen hoofdzakelijk operationele deelnemingen in ondernemingen die niet voldoen aan de criteria van dochteronderneming, joint venture of geassocieerde onderneming. Voor een meer gedetailleerde analyse van deze activa wordt verwezen naar toelichting 11.

De geldmiddelen en kasequivalenten waarin de Vennootschap belegd heeft betreffen hoofdzakelijk tegoeden aangehouden op zichtrekeningen en termijndeposito's op minder dan drie maand bij financiële instellingen in België of de Belgische schatkist en financiële instrumenten uitgegeven door Belgische federale of regionale overheden.

De aandelen, vastrentende effecten en deposito's waarin de Vennootschap heeft geïnvesteed genieten van de volgende kredietwaardigheid (Standard & Poor's):

Rating	31/12/2017					
	Nominiaal		Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vaste activa	Vlottende activa		Vaste activa	Vlottende activa	
Overige financiële activa	695.790.363,89	9.373.802,23	-37.620.687,88	9.296.292,89	356.678,18	677.196.449,31
AA+	88.309.549,43	5.353.558,30	3.004.695,28	2.058.016,73	6.072,24	98.731.891,98
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	88.309.549,43	5.353.558,30	3.004.695,28	2.058.016,73	6.072,24	98.731.891,98
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA	285.973.752,37	0,00	0,00	2.489.393,61	-6.991,70	288.456.154,28
Financieel	30.495.459,81	0,00	0,00	1.748.077,14	0,00	32.243.536,95
Overheid	255.478.292,56	0,00	0,00	741.316,47	-6.991,70	256.212.617,33
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA-	115.900.894,97	4.020.243,93	0,00	60.973,72	67.478,52	120.049.591,14
Financieel	115.900.894,97	4.020.243,93	0,00	60.973,72	67.478,52	120.049.591,14
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A+	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	94.055.532,41	0,00	548.178,22	4.687.908,83	251.075,50	99.542.694,96
Financieel	94.055.532,41	0,00	548.178,22	4.687.908,83	251.075,50	99.542.694,96
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	111.550.634,71	0,00	-41.173.561,38	0,00	39.043,62	70.416.116,95
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	18.486.563,33	0,00	0,00	0,00	39.043,62	18.525.606,95
Aandelen en deelnemingen	93.064.071,38	0,00	-41.173.561,38	0,00	0,00	51.890.510,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rating	31/12/2017					
	Nominiaal		Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vaste activa	Vlottende activa		Vaste activa	Vlottende activa	
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,00	387.871.842,90	0,00	0,00	41,13	387.871.884,03
A-1+	0,00	180.743.277,62	0,00	0,00	0,00	180.743.277,62
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	180.743.277,62	0,00	0,00	0,00	180.743.277,62
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	0,00	207.128.565,28	0,00	0,00	41,13	207.128.606,41
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	41,13	41,13
Zichtrekeningen	0,00	199.044.068,27	0,00	0,00	0,00	199.044.068,27
Contanten en cheques	0,00	8.084.497,01	0,00	0,00	0,00	8.084.497,01
	695.790.363,89	397.245.645,13	-37.620.687,88	9.296.292,89	356.719,31	1.065.068.333,34

De bedragen hierboven opgenomen als "Corporate" zonder rating (NR) zijn uitsluitend verbonden aan dochterondernemingen. De zichtrekeningen worden hoofzakelijk aangehouden bij financiële instellingen in België met A-1 of A-2 als korte termijn rating.

Rating	31/12/2016					
	Nominaal		Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vaste activa	Vlottende activa		Vaste activa	Vlottende activa	
Overige financiële activa	694.293.508,97	30.004.599,79	-36.791.683,35	8.581.443,06	2.015.641,36	698.103.509,83
AA+	73.539.349,89	0,00	4.778.541,83	900.322,84	0,00	79.218.214,56
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	73.539.349,89	0,00	4.778.541,83	900.322,84	0,00	79.218.214,56
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA	263.939.070,66	0,00	0,00	2.585.522,43	-5.638,68	266.518.954,41
Financieel	32.815.993,36	0,00	0,00	1.881.095,55	0,00	34.697.088,91
Overheid	231.123.077,30	0,00	0,00	704.426,88	-5.638,68	231.821.865,50
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA-	113.820.330,25	0,00	0,00	121.603,42	0,00	113.941.933,67
Financieel	113.820.330,25	0,00	0,00	121.603,42	0,00	113.941.933,67
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A+	33.244.781,78	0,00	103.550,18	0,00	253.379,77	33.601.711,73
Financieel	33.244.781,78	0,00	103.550,18	0,00	253.379,77	33.601.711,73
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A-	68.797.924,28	30.004.599,79	0,00	4.973.994,37	976.783,07	104.753.301,51
Financieel	68.797.924,28	30.004.599,79	0,00	4.973.994,37	976.783,07	104.753.301,51
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BBB-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	140.952.052,11	0,00	-41.673.775,36	0,00	791.117,20	100.069.393,95
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	48.006.374,57	0,00	0,00	0,00	791.117,20	48.797.491,77
Aandelen en deelnemingen	92.945.677,54	0,00	-41.673.775,36	0,00	0,00	51.271.902,18
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Rating	31/12/2016					
	Nominaal		Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vaste activa	Vlottende activa		Vaste activa	Vlottende activa	
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,00	307.078.645,76	0,00	0,00	2.487,94	307.081.133,70
A-1+	0,00	224.061.602,00	0,00	0,00	0,00	224.061.602,00
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	224.061.602,00	0,00	0,00	0,00	224.061.602,00
Corporate	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	0,00	83.017.043,76	0,00	0,00	2.487,94	83.019.531,70
Financieel	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overheid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Corporate	0,00	737.902,50	0,00	0,00	2.487,94	740.390,44
Zichtrekeningen	0,00	77.293.328,28	0,00	0,00	0,00	77.293.328,28
Contanten en cheques	0,00	4.985.812,98	0,00	0,00	0,00	4.985.812,98

De bedragen hierboven opgenomen als "Corporate" zonder rating (NR) zijn uitsluitend verbonden aan dochterondernemingen. De zichtrekeningen worden hoofdzakelijk aangehouden bij financiële instellingen in België met A-1 of A-2 als korte termijn rating.

Afdekking van het kredietrisico op afgeleide financiële instrumenten

Het kredietrisico op tegenpartijen waarmee afgeleide financiële instrumenten werden afgesloten dient systematisch afgedekt te worden door het afsluiten van CSA's ("Credit Support Annex"). Bij overeenkomsten van dit type wordt er op regelmatige basis een berekening gemaakt van het netto bedrag dat, hetzij door de Vennootschap, hetzij door de tegenpartij verschuldigd is, in het geval het geheel van de afgeleide instrumenten tussen beide partijen vereffend zou worden. In uitvoering van de afgesloten CSA's heeft de Vennootschap waarborgen gestort aan en ontvangen van de tegenpartijen waarvan de reële waarde van de portefeuille van afgeleide financiële instrumenten de vooraf bepaalde drempelwaarden hebben overschreden. Deze drempelwaarden worden, in functie van de kredietwaardigheid ("rating") van elke tegenpartij afzonderlijk, gedefinieerd in de afgesloten CSA's.

Met tegenpartijen die een negatieve "credit watch" status hebben mogen geen nieuwe overeenkomsten worden afgesloten gedurende de periode van negatieve "credit watch". De betaalde en ontvangen waarborgen in het kader van de CSA's worden opgenomen in respectievelijk de rubrieken 'Handelsvorderingen en overige debiteuren' en 'Overige schulden'.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de blootstellingen aan kredietrisico's op afgeleide financiële instrumenten voor en na toepassing van de gestorte waarborgen. Zoals blijkt uit onderstaande tabellen heeft de Vennootschap slechts op een beperkt aantal tegenpartijen een blootstelling.

Afdekking kredietrisico afgeleide financiële instrumenten				31/12/2017
Tegenpartij	Kredietrisico	Gestorte w aarborgen	Ontvangen w aarborgen	Netto-positie
152	19.803.065,23	0,00	-26.400.000,00	-6.596.934,77
154	-352.758.189,98	305.339.368,00	0,00	-47.418.821,98
155	168.398,12	0,00	0,00	168.398,12
156	-1.950.093,44	0,00	0,00	-1.950.093,44
158	10.001.916,76	0,00	0,00	10.001.916,76
159	-3.756.619,50	3.900.000,00	0,00	143.380,50
160	-11.858.965,75	0,00	0,00	-11.858.965,75
161	-13.959.551,48	0,00	0,00	-13.959.551,48
162	-3.430.130,29	0,00	0,00	-3.430.130,29
163	-4.675.148,19	0,00	0,00	-4.675.148,19
Met CSA	-362.415.318,52	309.239.368,00	-26.400.000,00	-79.575.950,52
520	0,00	0,00	0,00	0,00
Belgische Staat	194.112.661,51	0,00	0,00	194.112.661,51
Eurofima	16.283.799,04	0,00	0,00	16.283.799,04
Zonder CSA	210.396.460,55	0,00	0,00	210.396.460,55
Totaal	-152.018.857,97	309.239.368,00	-26.400.000,00	130.820.510,03

Afdekking kredietrisico afgeleide financiële instrumenten				31/12/2016
Tegenpartij	Kredietrisico	Gestorte w aarborgen	Ontvangen w aarborgen	Netto-positie
150	0,00	0,00	0,00	0,00
152	38.349.169,42	0,00	-42.300.000,00	-3.950.830,58
154	-369.963.596,06	317.939.106,00	0,00	-52.024.490,06
155	0,00	0,00	0,00	0,00
156	-5.038.094,44	0,00	0,00	-5.038.094,44
158	10.123.660,52	0,00	0,00	10.123.660,52
159	-5.056.364,84	5.100.000,00	0,00	43.635,16
160	-27.170.376,15	0,00	0,00	-27.170.376,15
161	-25.641.750,50	1.100.000,00	0,00	-24.541.750,50
162	-9.746.204,75	0,00	0,00	-9.746.204,75
163	-12.640.898,65	2.700.000,00	0,00	-9.940.898,65
Met CSA	-406.784.455,45	326.839.106,00	-42.300.000,00	-122.245.349,45
164	0,00	0,00	0,00	0,00
165	0,00	0,00	0,00	0,00
520	102.296,15	0,00	0,00	102.296,15
Belgische Staat	214.651.228,20	0,00	0,00	214.651.228,20
Eurofima	25.473.276,37	0,00	0,00	25.473.276,37
Zonder CSA	240.226.800,72	0,00	0,00	240.226.800,72
Totaal	-166.557.654,73	326.839.106,00	-42.300.000,00	117.981.451,27

2.2.6 Kaderovereenkomsten en soortgelijke

De Vennootschap sluit al haar afgeleide financiële instrumenten af onder de “International Swaps and Derivatives (ISDA)” kaderovereenkomst. Onder deze overeenkomsten is het mogelijk om alle wederzijdse verplichtingen in een gegeven munt en dag te salderen tot één bedrag verschuldigd door één partij aan de andere partij. Onder bepaalde omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer zich een kredietgebeurtenis voordoet zoals een faillissement, worden alle transacties onder de kaderovereenkomst beëindigd en wordt er één te betalen of ontvangen bedrag bepaald tot voldoening van alle wederzijdse verplichtingen.

De ISDA-kaderovereenkomst voldoet niet aan de criteria tot saldering van financiële activa en verplichtingen. Dit omwille van het feit dat de Vennootschap momenteel niet over een juridisch afdwingbaar recht beschikt om de erkende bedragen te salderen. Dit recht is enkel afdwingbaar nadat een toekomstige gebeurtenis, zoals een faillissement, zich voordoet.

De bruto bedragen van de afgeleide financiële instrumenten per type contract worden getoond in toelichting 11. De netto bedragen per tegenpartij en rekening houdende met de ontvangen en betaalde waarborgen worden getoond onder punt 2.2.5 hierboven.

De Vennootschap maakt, samen met andere Europese spoorwegondernemingen, deel uit van een multilateraal compensatiemechanisme (BCC). Deze organisatie bepaalt periodiek, op basis van de aan haar aangemelde wederzijdse vorderingen en verplichtingen, de bedragen die door elke partij verschuldigd of opeisbaar zijn tot voldoening van alle wederzijdse verplichtingen. Zodra de BCC deze bedragen heeft meegedeeld aan haar leden, beschikken deze over een afdwingbaar juridisch recht om deze bedragen te salderen.

De onderstaande tabel geeft het detail van de bedragen van het erkende saldo alsmede van de vorderingen en verplichtingen met de andere leden van de organisatie die nog niet werden aangemeld op 31 december 2017.

	Boekwaarde 31/12/2017
Gesaldeerde bedragen	230.341,92
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.017.769,80
Overige schulden	-787.427,88
Bedragen die in aanmerking komen voor saldering	-2.102.373,42
Handelsvorderingen en overige debiteuren	3.275.446,87
Overige schulden	-5.377.820,29
Totaal	-1.872.031,50

2.2.7 Liquiditeitsrisico's

Het risico dat de Vennootschap niet aan haar financiële verplichtingen kan voldoen, is beperkt omdat de Vennootschap:

- Over voldoende liquide middelen beschikt. De Vennootschap beschikt eind 2017 over 207.063.950,54 EUR (2016: 82.954.603,02 EUR) die niet beheerd worden voor derden.
- Voldoende geconfirmeerde (2017: 375 miljoen EUR; 2016: 375 miljoen EUR) en niet-geconfirmeerde kredietlijnen (2017: 35 miljoen EUR; 2016: 35 miljoen EUR) ter beschikking heeft aangevuld met (niet-geconfirmeerde) Commercial Paper programma's (2017: 4 miljard EUR; 2016: 4 miljard EUR).
- Een kredietlijn (2017: 600 miljoen EUR; 2016: 200 miljoen EUR) heeft afgesloten met de Europese Investeringsbank die haar toelaat langlopende financieringen af te sluiten.
- De mogelijkheid heeft om de Staatswaarborg te vragen voor een bedrag van 1.138.007.506,22 EUR.
- Een spreiding in de tijd van de aflossing van haar netto-schulden voorziet overeenkomstig haar financiële politiek. Overeenkomstig deze laatste mag maximaal 20% van de lange termijnschuld geconcentreerd zijn in hetzelfde jaar met een maximum van 10% per trimester.

Op het einde van 2017 heeft de Vennootschap 350.057.888,33 EUR (2016: 445.071.113,62 EUR) opgenomen onder haar Commercial Paper programma's en heeft zij geen beroep gedaan op de beschikbare kredietlijnen (2016: 0,00 EUR).

De Vennootschap verwacht haar investeringsverplichtingen en de netto-verplichtingen op langere termijn te financieren uit de verwachte kasstromen van operationele-, investerings- en financieringsactiviteiten. De in het beheerscontract van de Vennootschap voorziene exploitatie- en kapitaalsubsidies spelen hierbij een belangrijke rol voor de financiering van de operationele- en investeringsactiviteiten. De Vennootschap beheert haar kasmiddelen op basis van een periodiek opgebouwde liquiditeitsprognose. Deze liquiditeitsprognose stelt de dienst Thesaurie van de Vennootschap in staat de kasstromen optimaal te beheren (beperken van overtollige kasmiddelen of kastekorten).

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de niet geactualiseerde contractueel overeengekomen betaling van de financiële verplichtingen, inclusief de geschatte rentebetalingen en rekening houdende met de kasstromen afkomstig van beleggingen, de "back-to-back"-vordering, terugbetalingen door de Staat voor specifiek overeengekomen operaties, afgeleide financiële instrumenten en de beschikbare geldmiddelen en kasequivalenten.

	Boekwaarde	Contractuele kasstromen*	< 6 maanden	6 - 12 maanden	1 - 2 jaar	2 - 5 jaar	> 5 jaar
* interesten inbegrepen							
31 december 2017							
Financiële activa							
Handelsvorderingen en overige debiteuren	548.136.235,70	749.034.174,70	26.358.174,70	30.035.000,00	41.926.000,00	125.778.000,00	524.937.000,00
Afgeleide financiële instrumenten	254.565.239,76	41.541.049,58	-1.033.308,06	-4.848.850,37	-6.112.964,91	74.037.988,13	-20.501.815,21
Overige financiële activa	606.780.332,36	1.032.894.989,71	2.510.844,62	10.419.532,71	13.153.608,26	216.290.392,74	790.520.611,38
Geldmiddelen en kasequivalenten	180.743.286,70	180.743.286,70	180.743.286,70	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal financiële activa	1.590.225.094,52	2.004.213.500,69	208.578.997,96	35.605.682,34	48.966.643,35	416.106.380,87	1.294.955.796,17
Financiële verplichtingen							
Financiële schulden	3.493.146.802,14	4.083.061.332,14	553.337.425,94	141.167.931,93	260.212.979,21	1.239.018.083,60	1.889.324.911,46
Afgeleide financiële instrumenten	406.584.097,73	430.725.018,97	286.528,29	27.374.442,07	-48.979.854,59	138.156.373,75	313.887.529,45
Handelsschulden	397.766.453,51	397.766.453,51	397.764.512,46	1.911,45	0,00	29,60	0,00
Overige schulden	261.615.540,71	261.638.422,77	109.200.849,44	60.866.704,08	54.488.490,62	34.787.148,22	2.295.230,41
Totaal financiële verplichtingen	4.559.112.894,09	5.173.191.227,39	1.060.589.316,13	229.410.989,53	265.721.615,24	1.411.961.635,17	2.205.507.671,32
Totaal	-2.968.887.799,57	-3.168.977.726,70	-852.010.318,17	-193.805.307,19	-216.754.971,89	-995.855.254,30	-910.551.875,15
* interesten inbegrepen							
31 december 2016							
Financiële activa							
Handelsvorderingen en overige debiteuren	562.213.635,53	784.083.068,00	19.481.068,00	30.035.000,00	41.926.000,00	125.778.000,00	566.863.000,00
Afgeleide financiële instrumenten	299.541.061,76	-202.625,14	3.322.742,88	3.117.724,20	5.892.053,16	-15.362.379,69	2.827.234,31
Overige financiële activa	598.034.115,88	1.043.097.401,73	31.353.293,07	280.545,29	7.617.131,36	133.096.101,47	870.750.330,54
Geldmiddelen en kasequivalenten	224.061.719,64	224.061.719,64	224.061.719,64	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal financiële activa	1.683.850.532,81	2.051.039.564,23	278.218.823,59	33.433.269,49	55.435.184,52	243.511.721,78	1.440.440.564,85
Financiële verplichtingen							
Financiële schulden	3.707.886.496,54	4.347.482.140,26	823.992.061,15	22.166.875,30	163.929.774,97	924.594.242,58	2.412.799.186,26
Afgeleide financiële instrumenten	466.098.716,49	417.366.149,90	5.868.398,14	35.356.065,79	38.179.756,82	-44.887.118,84	382.849.047,99
Handelsschulden	383.776.851,91	383.288.090,97	383.110.607,21	78,47	0,00	177.405,29	0,00
Overige schulden	336.321.658,13	386.855.000,69	121.199.399,85	42.908.797,10	77.996.597,17	75.960.427,48	68.789.779,09
Totaal financiële verplichtingen	4.894.083.723,07	5.534.991.381,82	1.334.170.466,35	100.431.816,66	280.106.128,96	955.844.956,51	2.864.438.013,34
Totaal	-3.210.233.190,26	-3.483.951.817,59	-1.055.951.642,76	-66.998.547,17	-224.670.944,44	-712.333.234,73	-1.423.997.448,49

2.2.8 “Fair value” risico

De tabel hieronder verdeelt de financiële instrumenten opgenomen tegen hun reële waarde volgens de drie niveaus van de waarderingshiërarchie. Deze zijn als volgt gedefinieerd:

Niveau 1: noteringen/marktprijzen voor identieke activa of verplichtingen in een actieve markt.

Niveau 2: andere gegevens dan noteringen/marktprijzen opgenomen onder niveau 1, welke rechtstreeks (bijvoorbeeld prijzen) of onrechtstreeks (bijvoorbeeld, informatie afgeleid van een prijs) voor de activa of verplichtingen waarneembaar zijn.

Niveau 3: gegevens over activa en verplichtingen die niet onderbouwd zijn door waarneembare marktgegevens (niet observeerbare data).

	31/12/2017		
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Activa			
Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat			
Deposito's	0,00	0,00	0,00
Vastrentende effecten	70.517.643,31	30.013.861,02	0,00
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	240.133.837,11	14.431.402,64
Overige vorderingen	0,00	110.705.812,36	0,00
Voor verkoop beschikbare financiële activa	0,00	0,00	51.890.510,00
Totaal	70.517.643,31	380.853.510,49	66.321.912,64
Verplichtingen			
Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat			
Financiële schulden	0,00	0,00	127.859.616,34
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	408.436.494,13	-1.852.396,40
Overige financiële verplichtingen	0,00	0,00	
Totaal	0,00	408.436.494,13	126.007.219,94

	31/12/2016		
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Activa			
Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat			
Deposito's	0,00	0,00	0,00
Vastrentende effecten	79.218.214,56	33.601.711,73	0,00
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	276.144.729,92	23.396.331,84
Overige vorderingen	0,00	87.113.868,18	0,00
Voor verkoop beschikbare financiële activa	0,00	0,00	51.271.902,18
Totaal	79.218.214,56	396.860.309,83	74.668.234,02
Verplichtingen			
Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat			
Financiële schulden	0,00	0,00	148.968.925,58
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	468.175.661,02	-2.076.944,53
Overige financiële verplichtingen	0,00	2.076.676,41	0,00
Totaal	0,00	470.252.337,43	146.891.981,05

De vastrentende effecten (en schulden) gewaardeerd aan reële waarde omvatten de beleggingen (en financieringen) waarvoor de Vennootschap op het moment van de initiële boekhoudkundige verwerking beslist heeft deze op vrijwillige basis te classificeren als 'tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat'. De overige vorderingen gewaardeerd aan reële waarde omvatten de gekapitaliseerde en gelopen interesten op swapovereenkomsten met de Belgische Staat als onderdeel van de "Back-to-Back" vorderingen die samen met de afgeleide financiële instrumenten de financiële instrumenten vormen die aangehouden worden voor handelsdoeleinden.

Als gevolg van de reorganisatie op 1 januari 2014 beschikt de Vennootschap niet langer over een representatief aantal genoteerde vastrentende effecten (obligaties). De Vennootschap beschikt sindsdien niet langer over rechtstreeks waarneembare data op de markten, zoals gedefinieerd in paragraaf 81 en 82 van IFRS 13, om de schulden die op vrijwillige basis geclassificeerd werden als 'tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat' en de afgeleide financiële instrumenten die niet het voorwerp uitmaken van een CSA, te waarderen aan hun reële waarde. De reële waarde van deze instrumenten wordt bijgevolg vanaf 01.01.2014 ingedeeld als niveau 3 van de waarderingshiërarchie onder IFRS 13. Op basis van periodieke marktbevragingen vormt de Vennootschap zich een beeld van de kredietmarge die op haar van toepassing is ten opzichte van de financieringskost van de Belgische Staat en die haar toelaten een realistische inschatting te maken van de waarderingscurve voor deze instrumenten.

Wijzigingen in de financiële instrumenten van Niveau 3

EUR

Activa

Per 1 januari	74.668.234,02
Overdrachten	-1.126,04
Betalingen	339.718,68
Inlastname op de resultatenrekening	-9.304.647,88
Transferten tussen actief en passief	0,00
Overdracht naar een andere post	619.733,86
Per 31 december	66.321.912,64

Verplichtingen

Per 1 januari	146.891.981,05
Betalingen	-96.638,94
Inlastname op de resultatenrekening	-20.788.122,17
Transferten tussen actief en passief	0,00
Per 31 december	126.007.219,94

Toelichting 3 - Significante inschattingen en beoordelingen

Het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS houdt in dat de Vennootschap beoordelingen, inschattingen en veronderstellingen moet toepassen die een invloed hebben op de toepassing van de waarderingsregels evenals op de bedragen opgenomen als activa, passiva, baten en lasten en dewelke van nature een bepaalde mate van onzekerheid inhouden. Deze inschattingen zijn gebaseerd op ervaringen en veronderstellingen waarbij door de Vennootschap wordt aangenomen dat ze redelijk zijn in de desbetreffende omstandigheden. De reële resultaten kunnen en zullen per definitie vaak afwijken van de gemaakte inschattingen. Herzieningen van de boekhoudkundige inschattingen worden opgenomen in de verslagperiode waarop de herzieningen betrekking hebben en in alle toekomstige betrokken verslagperiodes. De beoordelingen en inschattingen hebben voornamelijk betrekking op de volgende domeinen:

3.1 Reële waarde van afgeleide producten en andere financiële instrumenten

De reële waarde van financiële producten die niet verhandeld worden op een actieve markt (zoals de “over the counter” verhandelde afgeleide producten) is bepaald met behulp van waarderingstechnieken. De Vennootschap kiest methodes en weerhoudt veronderstellingen dewelke haar het meest aangepast lijken, zich hoofdzakelijk steunend op de bestaande marktomstandigheden op het einde van de verslagperiode. De Vennootschap maakt voor verschillende financiële activa aangehouden voor verkoop en niet verhandeld op een actieve markt, gebruik van een verdisconteerde kasstroommethode.

We verwijzen naar toelichting 2.2.2.b. en c. voor een sensibiliteitsanalyse van interestvoet, cash flow en reële waarde van de financiële instrumenten.

3.2 Personeelsbeloningen

De schuld voor personeelsbeloningen is op actuariële basis vastgesteld waarbij er gebruik gemaakt wordt van een aantal financiële en demografische veronderstellingen. Elke wijziging van de toegepaste veronderstellingen heeft een impact op deze schuld. Een belangrijke veronderstelling, met een grote impact op de schuld, is de verdisconteringsvoet. Bij elke balansdatum wordt deze verdisconteringsvoet door de Vennootschap vastgelegd op basis van het marktrendement op de balansdatum van hoogwaardige ondernemingsobligaties, dewelke een gelijkaardige looptijd hebben als de verplichtingen. De voornaamste andere veronderstellingen zijn gebaseerd op marktgegevens of geven de best mogelijke inschatting van de Vennootschap weer (bijkomende informatie is in toelichting 17 opgenomen).

Een sensitiviteitsanalyse voor de belangrijkste hypothesen is opgenomen in toelichting 17.5.

3.3 Gebruiksduur van materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan voornamelijk uit rollend materieel en gebouwen en stations. Afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode vanaf de datum van ingebruikname en dit over de verwachte economische gebruiksduur. De verwachte economische gebruiksduur van een actief wordt door de Directie bepaald naargelang de periode gedurende dewelke een actief naar verwachting voor de Vennootschap beschikbaar is voor gebruik. De verwachte gebruiksduur houdt rekening met het verwachte gebruik van het actief door de Vennootschap, de verwachte fysieke slijtage die afhangt van operationele factoren zoals het onderhoudsprogramma, de technische of economische veroudering, en de juridische of soortgelijke beperkingen (zoals bijvoorbeeld de looptijd van een leaseovereenkomst). Voor meer informatie aangaande de verwachte gebruiksduur van de vaste activa verwijzen we naar toelichting 1.4. De werkelijke gebruiksduur kan omwille van verschillende factoren afwijken wat kan leiden tot een kortere of langere gebruiksduur. Indien de geschatte gebruiksduur niet correct lijkt, of indien de omstandigheden op een dusdanige wijze veranderen dat de geschatte gebruiksduur dient herzien te worden, zou dit kunnen leiden tot het opnemen van een bijzonder waardeverminderverslies of een verhoogde of verlaagde afschrijvingskost in de toekomstige periodes. De gebruiksduren worden jaarlijks op de balansdatum onderzocht en indien nodig op prospectieve wijze aangepast.

3.4 Bijzondere waardeverminderingen op investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen

De investeringen in dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen zijn onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen, indien er een objectieve indicatie bestaat die erop wijst dat de belangen mogelijk een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Een bijzondere waardevermindering op investeringen wordt opgenomen indien de boekwaarde de realiseerbare waarde overschrijdt.

Voor de niet significante deelnemingen is de weerhouden schatting enkel gebaseerd op het aandeel in het eigen vermogen van het boekjaar t-1.

3.5 Bijzondere waardevermindervers verliezen op materiële vaste activa

Bepaalde materiële vaste activa evenals bepaalde vastgoedbeleggingen werden gewaardeerd aan reële waarde tijdens de overgang naar IFRS op 1 januari 2014. De materiële vaste activa zijn onderworpen aan een test op bijzondere waardevermindervers verliezen indien er een indicatie is dat ze een waardeverminderverslies hebben ondergaan. Een waardeverminderverslies wordt geboekt indien de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van terreinen komt overeen met de reële waarde min de verkoopkosten. De toegepaste methoden om de reële waarde te bepalen worden beschreven in de toelichting 5.2 Waardevermindervers verliezen op materiële vaste activa.

3.6 Uitgestelde belastingen: recupereerbaarheid van uitgestelde belastingvorderingen

De uitgestelde belastingvorderingen worden slechts opgenomen voor verrekening van de tijdelijke verschillen en de overdraagbare verliezen als het waarschijnlijk is dat er belastbare winsten (op basis van een horizon van 3 toekomstige jaren) beschikbaar zullen zijn die kunnen worden aangewend om die verschillen en verliezen te compenseren en als de fiscale verliezen beschikbaar zullen blijven rekening houdend met hun oorsprong, de periode waarin ze voorkomen, en hun conformiteit met de wetgeving met betrekking tot hun recupereerbaarheid.

3.7 Voorzieningen

De Vennootschap boekt voorzieningen voor milieu- en juridische risico's van zodra er een wettelijke of feitelijke verplichting is ten opzichte van een derde die zal resulteren in een cash-out en die op een betrouwbare manier kunnen worden geschat. De geboekte bedragen zijn gebaseerd op de best mogelijke schatting op basis van uitgevoerde analyses op moment van afsluiting van de rekeningen.

Toelichting 4 - Immateriële activa

	Software - intern gegenereerd	Overige	Totaal
<u>Toelichting</u>			
Netto boekwaarde per 1 januari 2016	262.084.686,54	2.303,24	262.086.989,78
Aanschaffingen	39.511.956,79		39.511.956,79
Zelf geproduceerde activa	3.876.492,60		3.876.492,60
Overdrachten		-9.555,00	-9.555,00
Overige overboekingen	-29.881,93	18.214,50	-11.667,43
Bijzondere waardevermindervingsverliezen	-864.850,02		-864.850,02
Afschrijvingen tijdens het boekjaar	-48.021.142,86		-48.021.142,86
Netto boekwaarde per 31 december 2016	256.557.261,12	10.962,74	256.568.223,86
Netto boekwaarde per 1 januari 2017	256.557.261,12	10.962,74	256.568.223,86
Aanschaffingen	27.991.849,42		27.991.849,42
Zelf geproduceerde activa	3.407.548,88		3.407.548,88
Overdrachten		-16.813,85	-16.813,85
Overige overboekingen		15.133,58	15.133,58
Bijzondere waardevermindervingsverliezen	-19.085.194,70		-19.085.194,70
Afschrijvingen tijdens het boekjaar	-52.336.348,04		-52.336.348,04
Netto boekwaarde per 31 december 2017	216.535.116,68	9.282,47	216.544.399,15
	Software - intern gegenereerd	Overige	Totaal
Per 31 december 2016			
Aanschaffingswaarde	501.126.040,76	10.962,74	501.137.003,50
Geaccumuleerde afschrijvingen	-240.784.816,78		-240.784.816,78
Geaccumuleerde bijzondere waardevermindervingsverliezen	-3.783.962,86		-3.783.962,86
Netto boekwaarde per 31 december 2016	256.557.261,12	10.962,74	256.568.223,86
Per 31 december 2017			
Aanschaffingswaarde	532.397.311,15	9.282,47	532.406.593,62
Geaccumuleerde afschrijvingen	-293.095.990,20		-293.095.990,20
Geaccumuleerde bijzondere	-22.766.204,27		-22.766.204,27
Netto boekwaarde per 31 december 2017	216.535.116,68	9.282,47	216.544.399,15

De immateriële activa "Overige" betreffen de groene certificaten verkregen ten gevolge van de installatie van zonnepanelen. In 2017 werden 230 groene certificaten verkocht voor 18.002,00 EUR en werd een meerwaarde gegenereerd van 1.188,15 EUR.

De gecumuleerde bijzondere waardevermindervingsverliezen in 2017 op intern gegenereerde software bevatten een bedrag van 19.041.826,44 EUR waarvan 12.800.153,95 EUR voor het NDS project en 6.241.672,49 EUR voor het DICE project ten gevolge van de (gedeeltelijke) stopzetting van deze twee in ontwikkeling zijnde investeringsprojecten. Op 3 oktober 2017 heeft de onderneming beslist om de investeringen gelinkt aan het NDS (New Distribution System) project gedeeltelijk stop te zetten. Voor de onderdelen van het NDS project die niet meer gebruikt worden en waarvan de aan de gang zijnde en toekomstige ontwikkelingen definitief stopgezet zijn, werd op de geactiveerde kosten op 31 december 2016 een bijzonder waardevermindervingsverlies geboekt (12.800.153,95 EUR) terwijl de uitgaven voor 2017 in resultaat zijn genomen (6.493.338,31 EUR). De onderdelen van het NDS project die nog verder gebruikt worden na 2017 (voor een bedrag van 10.453.890,72 EUR per 31 december 2017) worden afgeschreven vanaf 2018 op basis van hun resterende levensduur. De vennootschap heeft tegelijkertijd de volledige stopzetting beslist van de investeringen in het DICE project (vertrekprocedure uit het station). Op de totale geactiveerde kosten voor het DICE project tot en met 31 december 2016 werd een bijzonder waardevermindervingsverlies

geboekt (6.241.672,49 EUR via immateriële vaste activa en 2.518.203,94 EUR via materiele vaste activa) terwijl de uitgaven voor 2017 in resultaat zijn genomen (3.475.810,84 EUR). gelet op het feit dat de projecten NDS en DICE volledig gesubsidieerd zijn werden de overeenkomstige kapitaalsubsidies eveneens in het resultaat opgenomen.

De waarde van de immateriële activa die nog niet klaar zijn voor hun beoogde gebruik, bedraagt 64.489.594,12 EUR (waarvan 59.918.592,00 EUR gesubsidieerd) per 31 december 2017 en 89.093.502,73 EUR per 31 december 2016 (waarvan 85.919.623,74 EUR gesubsidieerd).

Boekwaarde van immateriële activa	31/12/2017	31/12/2016
Verworven dankzij subsidies : Software - intern gegenereerd	207.013.061,21	246.347.005,80

Op 31 december 2017 zijn 95,6% van de immateriële activa gesubsidieerd.

De Vennootschap heeft geen immateriële vaste activa met een onbepaalde gebruiksduur.

Toelichting 5 - Materiële vaste activa

5.1 Materiële vaste activa

	Terreinen	Gebouwen	Spoorweginfra-structuur	Rollend spoorwagematerieel	Installaties en diverse uitrustingen	Vaste activa in aanbouw	Totaal
Netto boekwaarde per 1 januari 2016	888.955.029,17	770.742.064,05	45.812.141,39	4.034.780.569,91	190.834.697,20	1.152.274.230,83	7.083.398.732,55
Aanschaffingen	0,00	132.559,50	690.923,22		34.087,77	320.128.307,30	320.985.877,79
Fusie	4.309.992,17	8.856.393,53	207,36				13.166.593,06
Zelf geproduceerde activa						140.873.655,66	140.873.655,66
Financieringskosten						66.004,62	66.004,62
Overdrachten							0,00
Overboekingen naar							
activa aangehouden voor verkoop	-4.689.136,21	-17.995.921,81	-454.226,74	-4.073.521,68	-611.912,73	-936.465,88	-28.761.185,05
vastgoedbeleggingen	-19.971.256,68	-1.503.496,45			-3.654,64	-6.042.537,23	-27.520.945,00
andere categorie binnen deze rubriek	227.443,07	211.546.367,53	11.454.343,65	131.719.620,66	39.861.178,83	-394.779.071,81	29.881,93
Bijzondere waardevermindervingsverliezen	-86.644.172,93	-1.062.303,98	-49.495,56	-32.947.963,19	-3.153.173,60		-123.857.109,26
Terugnname bijzondere waardevermindervingsverliezen							0,00
Afschrijvingen		-44.782.638,34	-2.843.506,67	-246.110.173,63	-26.668.103,43		-320.404.422,07
Netto boekwaarde per 31 december 2016	782.187.898,59	925.933.024,03	54.610.386,65	3.883.368.532,07	200.293.119,40	1.211.584.123,49	7.057.977.084,23
Netto boekwaarde per 1 januari 2017	782.187.898,59	925.933.024,03	54.610.386,65	3.883.368.532,07	200.293.119,40	1.211.584.123,49	7.057.977.084,23
Aanschaffingen		94.848,65			65.711,96	302.776.821,38	302.937.381,99
Fusie		32.000.000,00					32.000.000,00
Zelf geproduceerde activa						153.278.233,72	153.278.233,72
Financieringskosten						134.935,18	134.935,18
Overdrachten					-46.378,79		-46.378,79
Overboekingen naar							
activa aangehouden voor verkoop	-742.410,14	-383.471,40		-265.163,57	-288.010,50	-4.668,65	-1.683.724,26
vastgoedbeleggingen	34.667,64	-32.042.573,28				-2.992.501,21	-35.000.406,85
andere categorie binnen deze rubriek	959.533,20	76.886.670,64	12.909.662,98	126.454.347,66	50.596.384,24	-267.806.598,72	0,00
Bijzondere waardevermindervingsverliezen				1.875.708,14			1.875.708,14
Terugnname bijzondere waardevermindervingsverliezen	-3.488.854,60	-974.757,03	-117.636,98	-18.782.664,46	-1.854.154,13		-25.218.067,20
Afschrijvingen	671.871,72	-46.884.617,37	-3.013.968,46	-246.847.294,77	-26.264.000,92		-323.009.881,52
Netto boekwaarde per 31 december 2017	779.622.706,41	954.629.124,24	64.388.444,19	3.745.803.465,07	222.502.671,26	1.396.970.345,19	7.163.916.756,36

Per 31 december 2017 omvatten de aanschaffingen (waaronder de zelf geproduceerde activa en de financieringskosten) van de Vennootschap 456.350.550,89 EUR. Ze omvatten hoofdzakelijk:

- Investerings in rollend materieel, meerbepaald revisies en modernisering van elektrische en diesel moterstellen en locomotieven en rijtuigen voor 115.537.109,39 EUR, de aankoop van M7 materieel voor 78.685.817,78 EUR, de aanpassingen van het materieel voor ETCS voor 12.347.739,34 EUR, de aankoop van vervangingsstukken voor 5.778.739,05 EUR en de aanpassing van 12 TRAXX locomotieven (EL28) voor 3.328.735,91 EUR.
- De investeringen in het onthaal van, onder andere, Gent-Sint-Pieters voor 15.315.488,56 EUR, Bergen voor 13.611.973,73 EUR, Brussel-Noord voor 13.064.740,68 EUR, Mechelen voor 7.502.827,16 EUR en ook Brussel-Zuid voor 3.582.975,34 EUR.
- De investeringen in de werkplaatsen, onder andere Melle (23.642.209,63 EUR), Kinkempois (20.478.227,95 EUR), Hasselt (11.426.658,20 EUR), Mechelen (9.367.354,05 EUR), Schaarbeek (8.327.533,04 EUR) en ook Salzinnes (4.833.784,57 EUR).
- Een bedrag van 11.232.380,01 EUR voortkomend uit de dadingsovereenkomst overeengekomen op 10 november 2017 tussen de onderneming en Infrabel. In het artikel 2§1 voorziet het contract een overdracht van investeringen van Infrabel naar

de Vennootschap voor de projecten die haar aanbelangen, tengevolge de aanpassing van de werkingsperimeter van de twee ondernemingen na de hervorming van 1 januari 2014. Infrabel heeft dus een overdracht van vaste activa ten voordele van de Vennootschap uitgevoerd voor 11.232.380,01 EUR wat overeenstemt met de investeringsuitgaven Onthaal tussen 1 januari 2014 en eind oktober 2017? De gerelateerde subsidies (11.232.380,01 EUR) zijn eveneens overgedragen aan de Vennootschap.

Het bedrag van 32.000.000 EUR geboekt bij Gebouwen maakt deel uit van de fusie door opslorping van de SPV LLN op 1 oktober 2017, opgericht op 3 juni 2010 in het kader van een overeenkomst tussen de federale staat, de Waalse regio en de vroegere NMBS Holding. Het contract voorzag de prefinanciering door de Waalse regio van een parking aan het station van Louvain-la-Neuve. De werken vingen aan eind 2017 en de Vennootschap heeft, zoals voorzien in het contract, het volledige patrimonium overgenomen van de SPV LLN, voornamelijk de parking voor een bedrag van 32.000.000 EUR, gesubsidieerd door de Waalse regio.

Het activeringspercentage dat is toegepast bij het bepalen van het bedrag van de financieringskosten dat voor activering als materiële vaste activa in aanmerking komt, bedraagt 2,11% in 2017 en 2,30% in 2016.

De overdrachten in de loop van 2017 van de materiële vaste activa (gebouwen) naar vastgoedbeleggingen zijn naar aanleiding van de analyse van de bezettingsgraad eigen gebruik per 31 december 2017 (de belangrijkste overdrachten zijn het stationsgebouw van Luik 18.298.347,12 EUR en het stationsgebouw Brussel-Zuid 3.769.697,96 EUR). De overdracht van 1.875.708,14 EUR naar de materiële vaste activa (rollend materieel) is gekoppeld aan de activering van de wisselstukken voor bepaalde types rollend materieel aangezien ze voldeden aan bepaalde criteria als zijnde materieel vast actief. Deze onderdelen werden geactiveerd in de loop van het jaar 2017 voor een aanschaffingswaarde van 4.667.414,73 EUR en afschrijvingen voor 2.791.706,59 EUR.

	Terreinen	Gebouwen	Spoorweginfra-structuur	Rollend spoorwegmaterieel	Installaties en diverse uitrustingen	Vaste activa in aanbouw	Totaal
Per 31 december 2016							
Aanschaffingswaarde	866.322.379,39	1.666.078.794,76	159.970.505,63	6.547.071.905,74	584.564.995,18	1.211.584.123,49	11.035.592.704,19
Gecumuleerde herwaarderings							0,00
Gecumuleerde afschrijvingen		-732.708.673,73	-88.116.155,77	-2.654.916.938,30	-376.240.998,82		-3.851.982.766,62
Gecumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen	-84.134.480,80	-7.437.097,00	-17.243.963,21	-8.786.435,37	-8.030.876,96		-125.632.853,34
Netto boekwaarde per 31 december 2016	782.187.898,59	925.933.024,03	54.610.386,65	3.883.368.532,07	200.293.119,40	1.211.584.123,49	7.057.977.084,23
Per 31 december 2017							
Aanschaffingswaarde	866.274.449,40	1.733.071.727,52	168.317.838,12	6.617.646.490,05	596.402.811,01	1.396.970.345,19	11.378.683.661,29
Gecumuleerde herwaarderings							0,00
Gecumuleerde afschrijvingen		-768.426.450,73	-87.643.470,84	-2.861.296.992,54	-365.711.343,10		-4.083.078.257,21
Gecumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen	-86.651.742,99	-10.016.152,55	-16.285.923,09	-10.546.032,44	-8.188.796,65		-131.888.647,72
Netto boekwaarde per 31 december 2017	779.622.706,41	954.629.124,24	64.388.444,19	3.745.803.465,07	222.502.671,26	1.396.970.345,19	7.163.916.756,36

5.2 Bijzondere waardeverminderingverliezen op materiële vaste activa

In 2016 werd een bijzonder waardeverminderingverlies gerealiseerd door interne specialisten aangaande de terreinen van de Vennootschap die deel uitmaken van een waardering aan reële waarde per 1 januari 2014 in het kader van IFRS 1 'Eerste toepassing van de IFRS standaarden'. Ten gevolge van een wijziging in de waarderingmethoden werden op 31 december 2016 bijzondere waardeverminderingverliezen geconstateerd voor 145.893.397,94 EUR (86.644.172,93 EUR op terreinen geklasseerd als materiële vaste

activa, 58.528.141,93 EUR op terreinen geklasseerd als vastgoedbelegging en 721.083,08 EUR op terreinen geklasseerd als vaste activa aangehouden voor verkoop).

De geboekte bijzondere waardevermindingsverliezen in 2017 bevatten hoofdzakelijk 14.310.062,98 EUR buiten gebruik gesteld rollend materieel (motorstellen, locomotieven en rijtuigen) en 2.518.203,94 EUR naar aanleiding van de stopzetting van het investeringsproject DICE (zie nota 4 Immateriële vaste activa). In 2017 werden bijzondere waardevermindingsverliezen tevens geboekt naar aanleiding van testen op waardevermindingsverliezen op terreinen uitgevoerd in 2017

5.3 Materiële vaste activa – financiële leases

De Vennootschap houdt de volgende activa, opgenomen binnen het totaal van de materiële vaste activa, aan in het kader van financiële leaseovereenkomsten:

Gebouwen	
Per 31 december 2016	
Aanschaffingswaarde	15.502.546,24
Geaccumuleerde afschrijvingen	-1.841.801,71
Geaccumuleerde bijzondere waardevermindingsverliezen	-5.959.691,46
Netto boekwaarde per 31 december 2016	7.701.053,07
Per 31 december 2017	
Aanschaffingswaarde	15.502.546,24
Geaccumuleerde afschrijvingen	-2.079.371,27
Geaccumuleerde bijzondere waardevermindingsverliezen	-5.959.691,46
Netto boekwaarde per 31 december 2017	7.463.483,51

Op 31 december 2016 en 2017 betreffen de gebouwen opgenomen als materieel vast actief het gebouw Salik een ondergrond als gevolg van een aankoop door de Vennootschap in 2016 van de activiteit "Concessions Brussel-Zuid van Eurostation.

5.4 Bijkomende informatie aangaande materiële vaste activa

Boekwaarde materiële vaste activa	31/12/2017	31/12/2016
Waarvan de eigendom beperkt is		
als zakelijk onderpand werd gegeven voor schulden	2.030.737.782,30	2.243.337.117,73
Totaal	2.030.737.782,30	2.243.337.117,73

De materiële vaste activa gegeven als zakelijk onderpand voor schulden omvatten hoofdzakelijk rollend materieel (1.980.010.534,61 EUR in 2017; 2.191.260.886,75 EUR in 2016) en in mindere mate de administratieve gebouwen (50.727.247,69 EUR in 2017; 52.076.230,98 EUR in 2016).

Boekwaarde materiële vaste activa	31/12/2017	31/12/2016
Verworven via overheidssubsidies		
<i>Terreinen</i>	41.480.434,62	40.520.901,42
<i>Gebouwen</i>	883.020.299,38	851.000.518,16
<i>Spoorweginfrastructuur</i>	53.985.941,82	43.200.049,40
<i>Rollend spoorwegmaterieel</i>	3.421.817.705,46	3.530.593.815,20
<i>Installaties en diverse uitrustingen</i>	188.822.940,04	164.923.894,20
<i>Vaste activa in aanbouw</i>	1.385.261.062,53	1.198.866.775,64
Totaal	5.974.388.383,85	5.829.105.954,02

Op 31 december 2017 is 83,4% van de materiële vaste activa gesubsidieerd (82,6% in 2016).

Toelichting 6 - Vastgoedbeleggingen

6.1 Vastgoedbeleggingen

	Terreinen	Gebouwen	Totaal
Netto boekwaarde per 1 januari 2016	367.824.245,14	73.737.486,34	441.561.731,48
Aanschaffingen		2.039.233,29	2.039.233,29
Geproduceerde vaste activa		5.398,60	5.398,60
Overdrachten			0,00
Financieringskosten			0,00
Overboeking binnen de rubriek	492,85	-492,85	0,00
Overboekingen:			
activa aangehouden voor verkoop	-5.918.618,78	-13.585,60	-5.932.204,38
materiële vaste activa	19.971.256,68	7.549.688,32	27.520.945,00
overige overboekingen	719.977,19		719.977,19
Bijzondere waardeverminderingverliezen	-58.528.141,93	-1.422,92	-58.529.564,85
Terugname bijzondere waardeverminderingverliezen			0,00
Afschrijvingen tijdens het boekjaar		-4.054.265,71	-4.054.265,71
Netto boekwaarde per 31 december 2016	324.069.211,15	79.262.039,47	403.331.250,62
Netto boekwaarde per 1 januari 2017	324.069.211,15	79.262.039,47	403.331.250,62
Aanschaffingen		1.214.495,18	1.214.495,18
Geproduceerde vaste activa		237,29	237,29
Overdrachten			0,00
Financieringskosten			0,00
Overboeking binnen de rubriek			0,00
Overboekingen:			
activa aangehouden voor verkoop	-1.722.266,31	-107.646,43	-1.829.912,74
materiële vaste activa	501.411,27	34.498.995,58	35.000.406,85
overige overboekingen	236,87		236,87
Bijzondere waardeverminderingverliezen	-2.607.755,74	-3.578,70	-2.611.334,44
Terugname bijzondere waardeverminderingverliezen	1.800.568,71		1.800.568,71
Afschrijvingen tijdens het boekjaar		-7.781.588,55	-7.781.588,55
Netto boekwaarde per 31 december 2017	322.041.405,95	107.082.953,84	429.124.359,79

De overdrachten voor 34.498.995,58 EUR in 2017 vloeien voort uit een analyse van de bezettingsgraad voor eigen gebruik van de gebouwen op 31 december 2017 (zie nota 5 Materiele vaste activa).

Op 31 december 2016 werden bijzondere waardeverminderingverliezen geboekt voor 58.528.141,93 EUR op terreinen die deel uitmaakten van een waardering aan reële waarde naar aanleiding van de overgang naar IFRS (zie nota 5.2 Bijzondere waardeverminderingverliezen).

		Gebouwen	Totaal
Per 31 december 2016			
Aanschaffingswaarde	377.984.743,04	196.541.193,68	574.525.936,72
Geaccumuleerde afschrijvingen		-113.910.147,75	-113.910.147,75
Geaccumuleerde bijzondere waardevermindervingsverliezen	-53.915.531,89	-3.369.006,46	-57.284.538,35
Netto boekwaarde per 31 december 2016	324.069.211,15	79.262.039,47	403.331.250,62
Per 31 december 2017			
Aanschaffingswaarde	376.989.078,42	233.632.792,73	610.621.871,15
Geaccumuleerde afschrijvingen		-125.793.201,19	-125.793.201,19
Geaccumuleerde bijzondere waardevermindervingsverliezen	-54.947.672,47	-756.637,70	-55.704.310,17
Netto boekwaarde per 31 december 2017	322.041.405,95	107.082.953,84	429.124.359,79

6.2 Bijkomende informatie aangaande vastgoedbeleggingen

Op 31 december 2016 en 2017 zijn er geen vastgoedbeleggingen waarvan de eigendom verpand is als een schuldobligatie.

Op 31 december 2017 (2016) was 21,7% (15,8%) gesubsidieerd.

Boekwaarde van de vastgoedbeleggingen	31/12/2017	31/12/2016
Verworven met overheidssubsidies		
Terreinen	544.262,94	499.270,55
Gebouwen	92.384.804,44	67.123.036,15
Totaal	92.929.067,38	67.622.306,70

De vastgoedbeleggingen bevatten terreinen en gebouwen die volledig of gedeeltelijk verhuurd zijn in het raam van operationele leaseovereenkomsten:

	Terreinen	Gebouwen en uitrustingen van terreinen	Totaal	Terreinen	Gebouwen en uitrustingen van terreinen	Totaal
Aanschaffingskosten	210.018.373,20	212.990.586,88	423.008.960,08	219.197.736,25	81.986.200,94	301.183.937,19
Geaccumuleerde afschrijvingen per 1 januari	-22.739.797,00	-108.083.372,12	-130.823.169,12	-24.749.609,99	-44.095.593,81	-68.845.203,80
Afschrijvingen tijdens het boekjaar		-6.912.688,02	-6.912.688,02		-3.101.136,34	-3.101.136,34
Netto boekwaarde per 31 december	187.278.576,20	97.994.526,74	285.273.102,94	194.448.126,26	34.789.470,79	229.237.597,05

Opgenomen in het netto-resultaat van de verslagperiode eindigend op	31/12/2017	31/12/2016
Huurinkomsten	22.193.023,11	25.181.898,51
Direct toewijsbare operationele kosten	9.605.561,70	9.942.170,54

Reële waarde van de vastgoedbeleggingen

De reële waarde van de terreinen werd bepaald volgens twee belangrijke methoden. De terreinen rondom de stations en waarvoor er ontwikkelingsprojecten bestaan werden gewaardeerd ofwel op basis van een vergelijkbare marktwaarde ofwel op basis van de toekomstige geschatte verdisconteerde kasstromen, rekening houdend met het meest voordelige gebruik van de terreinen en rekening houdend met realistische en voorzichtige hypothesen wat betreft hun mogelijke bestemming. De overige terreinen werden gewaardeerd op basis van een vergelijkbare marktwaarde, met andere woorden op basis van recente gerealiseerde transacties met derden. Indien de aard van de terreinen dit rechtvaardigde, werden aanpassingen uitgevoerd om het specifiek karakter van de terreinen, gebruikt voor spoorwegactiviteiten, te vatten. Met dit specifiek karakter werd niet noodzakelijk rekening gehouden in de marktprijzen afgeleid van meer algemene transacties. De uitgevoerde waarderingen zijn waarderingen van niveau 2 (gebaseerd op waarneembare marktgegevens met betrekking tot het actief) of niveau 3 (gebaseerd op niet waarneembare gegevens met betrekking tot het actief).

De reële waarde van het vastgoed wordt bepaald op basis van de jaarlijkse netto huurinkomsten [op dewelke een interestvoet van toepassing is] voor wat betreft de bezette (verhuurde) gebouwen, en op basis van het gemiddelde van de verkoopprijzen minus verkoopkosten van de afgelopen 5 jaren voor wat betreft de niet bezette (verhuurde) gebouwen.

	Terreinen	Gebouwen	Totaal
Reële waarde per 31 december 2016	324.069.211,15	498.153.144,22	822.222.355,37
Reële waarde per 31 december 2017	322.041.405,95	612.415.368,64	934.456.774,59

Toelichting 7 - Investerings in dochterondernemingen

7.1 Investerings in dochterondernemingen

	2017	2016
Netto boekwaarde per 1 januari	163.540.411,42	175.370.957,95
Aanschaffingen	53.099,57	
Fusie door overname	-62.000,00	-11.035.489,65
Bijzondere waardevermindervingsverliezen		-795.056,88
Terugname bijzondere waardevermindervingsverliezen	795.056,88	
Overboeking naar een andere balanspost (toelichting 15.1)	-5.701.551,55	
Netto boekwaarde per 31 december	158.625.016,32	163.540.411,42

Op 21 maart 2017 werd een overeenkomst getekend tussen Transurb, Infrabel en de NMBS om een verkoop te voorzien van Transurb aan Infrabel van de aandelen die ze bezat in Tuc Rail en de aankoop door de Vennootschap van het aandeel van Tuc Rail in Eurostation. Eind juni 2017 heeft de Vennootschap dit aandeel gekocht voor 53.099,57 EUR om het te verkopen aan B-Parking op 13 februari 2018.

Op 30 juni 2017 werd een verkoopovereenkomst getekend tussen de Vennootschap en CMI voor de aankoop van 82% van Transurb door CMI, Transurb zijnde een dochteronderneming van de Vennootschap voor 92%. Het waardevermindervingsverlies van 795.056,88 EUR werd geboekt op 31 december 2016. Uiteindelijk werd de deelneming van 92% in Transurb, in overeenstemming met IFRS norm 5, overgedragen naar vlottende activa aangehouden voor verkoop voor een boekwaarde van 5.701.551,55 EUR (zie toelichting 15.1 Vlottende activa aangehouden voor verkoop).

Op 1 oktober 2017 heeft de Vennootschap een fusie door opslorping van SPV LLN doorgevoerd. In het geval van een fusie door opslorping worden de activa en passiva van beide ondernemingen samengeteld en de boekwaarde van de aandelen in de opslorpende Vennootschap vervangen door het aandeel die deze aandelen vertegenwoordigen in het eigen vermogen van de opgeslorpte vennootschap. Zie toelichting 5 Materiële vaste activa.

Het bedrag van -11.035.489,65 EUR in 2016 heeft betrekking op de Foncière Rue de France en South Station als gevolg van hun fusie met de NMBS.

De dochterondernemingen zijn de volgende:

Naam	Aandeel in het kapitaal in % per 31 december		Hoofdzetel	Maatschappelijke zetel gevestigd te	BTW-nummer
	2017	2016			
Eurostation	100,00	99,97	Bruxelles	Brussel	BE 0446 601 757
Eurogare	75,00	75,00	Liège	Luik	BE 0451 150 562
B-Parking	100,00	100,00	Bruxelles	Brussel	BE 0899 348 834
YPTO	100,00	100,00	Bruxelles	Brussel	BE 0821 220 410
Railtour	95,44	95,44	Bruxelles	Brussel	BE 0402 698 765
SPV LLN	-	100,00	Bruxelles	Brussel	BE 0826 478 107
Be-Mobile SA			Zwijnaarde		BE 0884 443 228
Transurb*	92,00	92,00	Bruxelles	Brussel	BE 0413 393 907

**Société transférée vers les actifs non courants détenus en vue de la vente*

Toelichting 8 - Investerings in joint ventures en geassocieerde ondernemingen

8.1 Investerings in joint ventures en geassocieerde ondernemingen

		31/12/2017	31/12/2016
	<u>Toelichting</u>		
Investerings in joint ventures	8.2	13.237.730,80	5.749.195,80
Investerings in geassocieerde ondernemingen	8.3	319.368.816,21	319.368.816,21
Netto boekwaarde		332.606.547,01	325.118.012,01

8.2 Investerings in joint ventures

	2017	2016
Netto boekwaarde per 1 januari	5.749.195,80	7.643.369,64
Overdracht naar geassocieerde ondernemingen		
Aanschaffingen	7.488.535,00	282.900,00
Overdrachten		
Terugname bijzondere waardevermindervingsverliezen		1.718.990,78
Overboeking naar vaste activa aangehouden voor verkoop (toelichting 15.1)		-3.896.064,62
Terugname bijzondere waardevermindervingsverliezen		
Netto boekwaarde per 31 december	13.237.730,80	5.749.195,80

Op 17 februari 2017 heeft de Vennootschap 50% van de aandelen aangehouden door Clear Channel in Publifer overgenomen voor een prijs van 7.488.535 EUR en werd ook de enige aandeelhouder van Publifer.

In 2016 hadden de aanschaffingen betrekking op de deelnemingen in Belgian Mobility Card. De overdracht naar de vlottende activa aangehouden voor verkoop betreffen de deelnemingen in ATO en Liège Container Terminal.

De joint ventures zijn de volgende:

Naam	Aandeel in de stemrechten in % per 31 december		Maatschappelijk e zetel gevestigd te	BTW-nummer
	2017	2016		
Publifer	100,00	50,00	Brussel	BE 0402.695.933
BeNe RI	50,00	50,00	Brussel	BE 0479.863.354
Thalys Int	28,00	28,00	Brussel	BE 0455.370.557
Belgian Mob Card	25,00	25,00	Brussel	BE 0822.658.483

Het aandeel van de NMBS in de balans en het resultaat van de joint ventures:

31/12/2017					
	Publifer	BeNe RI	Thalys Int.	Belgian Mob Card	Totaal
Aandeel in de balans van de joint ventures:					
Vlottende activa	7.985.370,14	4.883.357,51	2.071.310,24	367.007,79	15.307.045,68
Vaste activa	1.302.509,25	2.548.181,15	139.228,89	59.767,18	4.049.686,48
Kortlopende verplichtingen	-7.704.084,35	-3.248.366,14	-1.374.184,59		-12.326.635,08
Langlopende verplichtingen			-6.209,00	-66.363,19	-72.572,19
Netto-activa	1.583.795,04	4.183.172,53	830.145,54	360.411,78	6.957.524,88
Aandeel in het resultaat van de joint ventures:					
Inkomsten	13.591.398,36	12.600.280,08	4.106.760,74	256.806,35	30.555.245,53
Kosten	-13.654.135,36	-12.617.089,05	-4.023.719,66	-216.325,12	-30.511.269,19
Netto-resultaat	-62.737,00	-16.808,97	83.041,08	40.481,23	43.976,34

31/12/2016					
	Publifer	BeNe RI	Thalys Int.	Belgian Mob Card	Total
Aandeel in de balans van de joint ventures:					
Vlottende activa	3.321.775,70	5.947.200,88	2.137.910,20	428.177,84	11.835.064,62
Vaste activa	288.489,05	2.820.434,25	278.874,67	94.142,18	3.481.940,15
Kortlopende verplichtingen	-2.636.998,73	-4.567.653,63	-1.577.167,49	-92.305,83	-8.874.125,68
Langlopende verplichtingen			-92.512,92	0,00	-92.512,92
Netto-activa	973.266,02	4.199.981,50	747.104,46	430.014,19	6.350.366,17
Aandeel in het resultaat van de joint ventures:					
Inkomsten	4.776.963,27	12.605.170,43	4.337.926,72	312.584,21	22.032.644,63
Kosten	-4.428.482,47	-12.498.791,07	-4.248.162,00	-301.696,61	-21.477.132,15
Netto-resultaat	348.480,80	106.379,36	89.764,72	10.887,60	555.512,48

8.3 Investerings in geassocieerde ondernemingen

	2017	2016
Netto boekwaarde per 1 januari	319.368.816,21	320.842.601,87
Overdracht van joint ventures		
Aanschaffingen		
Overdrachten		
Bijzondere waardevermindervingsverliezen		
Terugname bijzondere waardevermindervingsverliezen		128.656,57
Overboeking van/ naar vaste activa aangehouden voor verkoop (toelichting 15.1)		-1.602.442,23
Overboeking naar een andere balanspost		
Netto boekwaarde per 31 december	319.368.816,21	319.368.816,21

De overdracht in 2016 naar vaste activa aangehouden voor verkoop voor 1.602.442,23 EUR betreft de deelneming in Terminal Athus.

De geassocieerde ondernemingen zijn de volgende:

Naam	Aandeel in de stemrechten in % per 31		Maatschappelijk e zetel gevestigd te	BTW-nummer
	2017	2016		
Eurofima	9,80	9,80	Bazel	N.C.
Optimobil	24,01	24,01	Brussel	BE 0471.868.277
HR RAIL	49,00	49,00	Brussel	BE 0541.691.352
Railteam	10,00	10,00	Amsterdam	NL 818547182B0
THI Factory	40,00	40,00	Brussel	BE 0541.696.005
Lineas Group	31,12	31,12	Brussel	BE 0822.966.806

Het aandeel van de NMBS in de stemrechten van HR-Rail bedraagt 49%, maar het deelnemingspercentage in deze onderneming is 20%. Infrabel bezit 20% en de Staat de overige 60%.

Het aandeel van de NMBS in de balans en het resultaat van de geassocieerde ondernemingen:

	31/12/2017						
	Eurofima	Lineas Group	Optimobil	HR Rail	Railteam	THI Factory	Total
Aktiva	1.669.930.063,73	142.456.252,96	200.063,76	258.449.852,06	22.112,90	293.989.554,66	2.368.655.304,03
Verplichtingen	-1.558.818.196,69	-77.679.296,75	-76.872,17	-246.806.210,08	-10.546,60	-52.328.766,83	-1.936.731.793,01
Opbrengsten	52.529.363,06	168.727.418,03	404.511,29	976.553.143,13	0,00	201.367.005,39	1.404.518.659,63
Gerealiseerde en	1.174.477,24	9.782.366,57	36.328,94	413.864,39	0,00	14.403.081,41	26.140.122,67

	31/12/2016						
	Eurofima	Lineas Group	Optimobil	HR Rail	Railteam	THI Factory	Total
Aktiva	1.907.496.171,74	132.285.989,05	149.890,27	252.133.625,97	22.112,90	273.552.718,01	2.568.564.994,11
Verplichtingen	-1.801.631.590,39	-77.527.053,53	-63.027,62	-240.903.848,39	-10.546,60	-46.295.011,59	-2.167.423.367,21
Opbrengsten	63.830.096,00	152.013.697,40	348.969,64	979.799.578,99	40.336,70	178.821.672,18	1.379.700.179,78
Gerealiseerde en	1.178.473,98	-3.833.039,23	13.820,37	-2.195.231,97	5.271,30	1.268.746,08	-3.131.791,73

Toelichting 9 - Handelsvorderingen en overige debiteuren

9.1 Handelsvorderingen en overige debiteuren

		Bruto waarde	Bijzonder waardevermindering- verlies	Netto waarde	Bruto waarde	Bijzonder waardevermindering- verlies	Netto waarde
Toelichting							
Op lange termijn							
Handelsvorderingen		0,00		0,00	0,00		0,00
Vorderingen op de overheid							
Overige handelsvorderingen							
Overige debiteuren		749.093.164,66	0,00	749.093.164,66	800.386.298,70	-1.291.065,97	799.095.232,73
Vorderingen op de overheid		648.156.525,62		648.156.525,62	683.091.170,54		683.091.170,54
Créances sur parties liées	38			0,00			0,00
Over te dragen kosten				0,00			0,00
Verkregen opbrengsten				0,00			0,00
Leasevorderingen	9.3	100.353.579,50	0,00	100.353.579,50	106.360.628,46	-1.291.065,97	105.069.562,49
Overige vorderingen binnen de Groep		0,00		0,00	0,00		0,00
Vorderingen van onderhanden projecten in opdracht van derden	10	0,00		0,00	10.298.578,53		10.298.578,53
Overige vorderingen		583.059,54		583.059,54	635.921,17		635.921,17
Totaal gedeelte op lange termijn		749.093.164,66	0,00	749.093.164,66	800.386.298,70	-1.291.065,97	799.095.232,73
Op korte termijn							
Handelsvorderingen		687.652.981,36	-7.409.310,04	680.243.671,32	554.247.487,19	-5.759.413,55	548.488.073,64
Handelsvorderingen		124.809.592,03	-7.075.292,48	117.734.299,55	114.507.527,16	-5.707.780,84	108.799.746,32
Vorderingen van onderhanden projecten in opdracht van derden	10	1.230.212,43		1.230.212,43	3.797.242,33		3.797.242,33
Vorderingen op de overheid		516.463.637,40		516.463.637,40	390.608.391,57		390.608.391,57
Créances sur parties liées				0,00			0,00
Overige handelsvorderingen binnen de Groep		45.149.539,50	-334.017,56	44.815.521,94	45.334.326,13	-51.632,71	45.282.693,42
Overige debiteuren		679.772.597,55	-513.979,73	679.258.617,82	875.317.789,86	-7.241.765,57	868.076.024,29
Vorderingen op de overheid		53.327.794,23		53.327.794,23	146.515.796,86		146.515.796,86
Over te dragen kosten		126.425.189,25		126.425.189,25	116.317.844,51		116.317.844,51
Verkregen opbrengsten		22.402.918,47		22.402.918,47	28.056.750,96		28.056.750,96
Voorschotten op voorraden		2.210.256,23	-205.490,94	2.004.765,29	2.425.363,79	-167.282,10	2.258.081,69
Leasevorderingen	9.3	4.977.883,19		4.977.883,19	4.809.385,80		4.809.385,80
Overige vorderingen binnen de Groep		1.977.402,95	0,00	1.977.402,95	3.746.382,91	-166.777,64	3.579.605,27
Overige vorderingen		468.451.153,23	-308.488,79	468.142.664,44	573.446.265,03	-6.907.705,83	566.538.559,20
Totaal gedeelte op korte termijn		1.367.425.578,91	-7.923.289,77	1.359.502.289,14	1.429.565.277,05	-13.001.179,12	1.416.564.097,93

De handelsvorderingen en overige debiteuren omvatten op 31 december 2017 voor 1.217.947.957,25 EUR aan vorderingen op de publieke overheden:

- In het kader van het beheerscontract: 500.773.899,94 EUR financiële tussenkomsten evenals compensatietoelagen en kapitaalsubsidies;
- Bepaalde financieringscontracten voor investeringen: 701.233.942,03 EUR waaronder GEN Fonds: 395.354.671,13 EUR; HLE 18: 110.991.288,66 EUR; Desiro: 90.917.656,66 EUR; Tekort TGV: 50.680.077,57 EUR; Station van Bergen: 23.600.301,01 EUR en SPV LLN: 29.689.947,00 EUR;
- Tussenkomsten van andere derden: 1.184.408,34 EUR;
- Vordering ten opzichte van de fiscale administratie: 1.552.706,94 EUR betreffende een fiscaal geschil met betrekking tot het relanceplan.

Ze omvatten eveneens de andere kortetermijn vorderingen voor 309.239.368 EUR met betrekking tot borgtochten in contanten in het kader van de Credit Support Annex (CSA).

9.2 Handelsvorderingen en overige debiteuren: waardeverminderingen

De nominale waarde van de handelsvorderingen en overige debiteuren die het voorwerp zijn van waardeverminderingen, bedraagt 7.923.289,77 EUR (14.292.245,09 EUR) per 31 december 2017 (2016). De tabel hierna geeft de bewegingen van de waardeverminderingen op deze vorderingen weer.

	2017	2016
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren op lange termijn		
Per 1 januari	1.291.065,97	0,00
Toevoegingen aan waardeverminderingen		1.291.065,97
Terugname van waardeverminderingen	-1.291.065,97	
Per 31 december	0,00	1.291.065,97

	2017	2016
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren op korte termijn		
Per 1 januari	13.001.179,12	15.075.462,25
Toevoegingen aan waardeverminderingen	3.023.346,11	18.240.437,16
Besteding van niet recupereerbare afgeboekte waardeverminderingen op vorderingen	-7.551.501,90	-16.938.647,51
Terugname van waardeverminderingen	-549.733,56	-3.376.072,78
Per 31 december	7.923.289,77	13.001.179,12

De blootstelling van de Vennootschap aan het kredietrisico en het wisselkoersrisico m.b.t. de handelsvorderingen en overige debiteuren, met uitzondering van de onderhanden projecten in opdracht van derden en de over te dragen kosten, is beschreven in toelichting 2.

9.3 Leasevorderingen

	Op minder dan één jaar	Tussen één jaar en vijf jaar	Op meer dan vijf jaar	Totaal
Netto investeringen per 31/12/2017				
Toekomstige minimum betalingen	8.557.694,27	34.230.777,10	113.525.689,71	156.314.161,08
Niet verkregen financiële opbrengsten	-3.579.811,08	-13.481.294,75	-33.921.592,56	-50.982.698,39
Totaal	4.977.883,19	20.749.482,35	79.604.097,15	105.331.462,69
Netto investeringen per 31/12/2016				
Toekomstige minimum betalingen	8.557.694,28	34.230.777,10	122.084.244,97	164.872.716,35
Niet verkregen financiële opbrengsten	-3.748.308,48	-14.251.485,83	-36.993.973,75	-54.993.768,06
Totaal	4.809.385,80	19.979.291,27	85.090.271,22	109.878.948,29

De leasevorderingen van 105.331.462,69 EUR op 31 december 2017 omvatten de contracten met Lineas Group, evenals de erfpachtovereenkomsten van 99 jaar met derden m.b.t. terreinen en gebouwen.

De aan de Vennootschap toekomende niet gewaarborgde restwaarden in het raam van de financiële leaseovereenkomsten bedragen 4.957.137,53 EUR (4.957.998,53 EUR) per 31 december 2017 (2016).

Toelichting 10 - Onderhanden projecten in opdracht van derden

		31/12/2017	31/12/2016
	<u>Toelichting</u>		
Bedrag aan opbrengsten uit onderhanden projecten (voor de verslagperiode)	25.1.1	13.170.707,76	34.446.242,24
Geaccumuleerde kosten		94.764.836,93	87.422.720,32
Geaccumuleerde opgenomen winsten		649.337,63	932.455,44
Bedrag aan ontvangen vooruitbetalingen	21	20.339.882,84	9.326.052,12

Het totale bedrag van de onderhanden projecten in opdracht van klanten waarvan de totale opgelopen kosten, verhoogd met de erkende winsten en/of verlaagd met de erkende verliezen, de facturatie naar rato van de voortgang van de werken overschrijden, is in de financiële staten aan de actiefzijde opgenomen onder de kortlopende en langlopende handelsvorderingen:

		31/12/2017	31/12/2016
	<u>Toelichting</u>		
Cumul van: opgelopen kosten		93.362.287,62	82.981.819,90
opgenomen winsten		-39.675,22	59.954,36
Cumul van: tussentijdse facturatie		-92.092.399,97	-79.244.531,93
transfer van handelsschulden		0,00	10.298.578,53
Vervallen bruto bedrag voor onderhanden projecten in opdracht van derden	9.1	1.230.212,43	14.095.820,86
waarvan langlopende verplichtingen	9.1	0,00	10.298.578,53
kortlopende verplichtingen	9.1	1.230.212,43	3.797.242,33

Het totale bedrag van de onderhanden projecten in opdracht van derden waarvan de facturatie naar rato van de voortgang van de werken de opgelopen kosten, verhoogd met de erkende winsten en/of verlaagd met de erkende verliezen, overschrijdt, is in de financiële staten aan de passiefzijde opgenomen onder de kortlopende handelsschulden:

		31/12/2017	31/12/2016
	<u>Toelichting</u>		
Cumul van: opgelopen kosten		1.402.549,31	4.440.900,42
opgenomen winsten		689.012,85	872.501,08
Cumul van: tussentijdse facturatie		-2.960.875,85	-10.138.575,65
Vervallen bruto bedrag voor onderhanden projecten in opdracht van derden	21	869.313,69	4.825.174,15

Het bedrag van de ontvangen vooruitbetalingen, opgenomen onder de kortetermijn handelsschulden op het passief, is als volgt verdeeld :

		31/12/2017	31/12/2016
	<u>Toelichting</u>		
Ontvangen vooruitbetalingen		119.650.000,00	82.300.000,00
Overboeking naar handelsvorderingen op korte termijn	9.1	0,00	10.298.578,53
Gekapitaliseerde interesten		2.090.420,93	2.018.123,06
Cumul van: opgelopen kosten		-101.400.538,09	-85.290.649,47
Ontvangen vooruitbetalingen voor onderhanden projecten in opdracht van derden	21	20.339.882,84	9.326.052,12

Toelichting 11 - Afgeleide financiële instrumenten

11.1 Afgeleide financiële instrumenten per categorie

De reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten wordt binnen de Vennootschap opgesplitst in drie delen:

- het nominaal: verschil tussen de nominale waarde van het ontvangende been en het betalende been, omgerekend tegen de slotkoers.
- de reële waarde aanpassing.
- de verkregen opbrengsten en de toe te rekenen kosten.

De reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten, opgedeeld in langlopend en kortlopend en per type, wordt weergegeven in de tabel hierna:

Afgeleide financiële instrumenten				31/12/2017
Activa	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Totaal
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	41.262.573,46	213.042.036,80	0,00	254.304.610,26
Rentesw aps	43.584.201,02	195.303.723,68	0,00	238.887.924,70
Deviezensw aps	-2.321.627,56	17.593.120,91	0,00	15.271.493,35
Petroleumsw aps	0,00	145.192,21	0,00	145.192,21
Inflatiesw aps	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte vaste activa	41.262.573,46	213.042.036,80	0,00	254.304.610,26
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	0,00	234.206,17	26.423,33	260.629,50
Rentesw aps	0,00	0,00	0,00	0,00
Deviezensw aps	0,00	0,00	-8.996,70	-8.996,70
Petroleumsw aps	0,00	234.206,17	35.420,03	269.626,20
Inflatiesw aps	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte vlottende activa	0,00	234.206,17	26.423,33	260.629,50
Verplichtingen	Nominal	Fair value adjustments	Accrued expenses	Total
	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Toe te rekenen kosten	Totaal
	Nominal	Ajustements de juste valeur	Charges à imputer	Total
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	-84.353.249,20	-311.889.468,34	84.349,47	-396.158.368,07
Rentesw aps	-55.138.641,90	-303.728.303,78	-714.574,12	-359.581.519,80
Deviezensw aps	-29.214.607,30	-3.031.818,15	798.923,59	-31.447.501,86
Petroleumsw aps	0,00	-16.831,36	0,00	-16.831,36
Inflatiesw aps	0,00	-5.112.515,05	0,00	-5.112.515,05
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte langlopende verplichtingen	-84.353.249,20	-311.889.468,34	84.349,47	-396.158.368,07
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	83.408,53	-142.022,55	-10.367.115,64	-10.425.729,66
Rentesw aps	0,00	0,00	-10.586.939,03	-10.586.939,03
Deviezensw aps	83.408,53	-141.999,11	661.227,37	602.636,79
Petroleumsw aps	0,00	-23,44	0,00	-23,44
Inflatiesw aps	0,00	0,00	-441.403,98	-441.403,98
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte kortlopende verplichtingen	83.408,53	-142.022,55	-10.367.115,64	-10.425.729,66

Afgeleide financiële instrumenten				31/12/2016
Activa	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Totaal
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	-524.022,71	299.868.664,89	0,00	299.344.642,18
Rentesw aps	-7.862.989,83	273.152.825,75	0,00	265.289.835,92
Deviezensw aps	7.338.967,12	26.715.839,14	0,00	34.054.806,26
Petroleumsw aps	0,00	0,00	0,00	0,00
Inflatiesw aps	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte vaste activa	-524.022,71	299.868.664,89	0,00	299.344.642,18
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	0,00	183.210,58	13.209,00	196.419,58
Rentesw aps	0,00	0,00	0,00	0,00
Deviezensw aps	0,00	0,00	0,00	0,00
Petroleumsw aps	0,00	183.210,58	13.209,00	196.419,58
Inflatiesw aps	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte vlottende activa	0,00	183.210,58	13.209,00	196.419,58
Verplichtingen	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Toe te rekenen kosten	Totaal
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	-38.171.755,31	-415.616.029,99	262.832,30	-453.524.953,00
Rentesw aps	-4.926.973,53	-403.170.820,83	-679.048,89	-408.776.843,25
Deviezensw aps	-33.244.781,78	-4.657.036,79	941.881,19	-36.959.937,38
Petroleumsw aps	0,00	0,00	0,00	0,00
Inflatiesw aps	0,00	-7.788.172,37	0,00	-7.788.172,37
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte langlopende verplichtingen	-38.171.755,31	-415.616.029,99	262.832,30	-453.524.953,00
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	0,00	-1.200.230,02	-11.373.533,47	-12.573.763,49
Rentesw aps	0,00	-1.200.229,70	-11.898.841,45	-13.099.071,15
Deviezensw aps	0,00	0,00	992.777,10	992.777,10
Petroleumsw aps	0,00	-0,32	-4.446,80	-4.447,12
Inflatiesw aps	0,00	0,00	-463.022,32	-463.022,32
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal gedeelte kortlopende verplichtingen	0,00	-1.200.230,02	-11.373.533,47	-12.573.763,49

In gevolge de overname van de schuld door de Belgische Staat op 1 januari 2005 werden er swapovereenkomsten afgesloten met de Belgische Staat. De verworven opbrengsten onder deze overeenkomsten werden samen met de "Back-to-Back" vorderingen geboekt in de rubriek 'Overige financiële activa'. Op 31 december 2017 betreft het een bedrag van 110.582.179,48 EUR (2016: 86.910.077,36 EUR).

Voor meer informatie over de blootstelling aan financiële risico's door de Vennootschap verwijzen we naar toelichting 2.

11.2 Mutatietabel afgeleide financiële instrumenten

De onderstaande tabel geeft een exhaustief overzicht van de wijzigingen in de afgeleide financiële instrumenten :

Wijzigingen in de afgeleide financiële instrumenten									
	31.12.2016	Netto betalingen nominaal bedrag	Netto interest betalingen	Overige netto betalingen	Netto interestlasten	Andere netto lasten	Impact wisselkoersen	Aanpassingen aan de reële waarde	31.12.2017
Renteswaps	-156.586.078,48	1.235.522,48	33.422.288,37		-32.145.911,18		0,00	22.793.644,68	-131.280.534,13
Deviezenswaps	-1.912.354,02	452.423,02	-1.012.910,73		529.406,70		-5.999.434,69	-7.639.498,70	-15.582.368,42
Petroleumswaps	191.972,46	0,00		-42.891,98		69.549,81	0,00	179.333,32	397.963,61
Inflatieswaps	-8.251.194,69	0,00		774.359,85		-752.741,51	0,00	2.675.657,32	-5.553.919,03
Totaal	-166.557.654,73	1.687.945,50	32.409.377,64	731.467,87	-31.616.504,48	-683.191,70	-5.999.434,69	18.009.136,62	-152.018.857,97

De coupons betaald en/of ontvangen onder de petroleum- en inflatieswaps worden niet beschouwd als interesten.

Toelichting 12 - Overige financiële activa

12.1 Algemeenheden

De overige financiële activa binnen de Vennootschap kunnen opgedeeld worden in vorderingen (vorderingen op de dochterondernemingen, vastrentende effecten uitgegeven door financiële instellingen en overheden en deposito's aangehouden bij banken), de "back-to-back" vordering op de Staat naar aanleiding van de overdracht van schulden op 1 januari 2005 en de 'voor verkoop beschikbare' financiële activa. Het detail van de verschillende categorieën, opgedeeld in kortlopend en langlopend, evenals van een beschrijving van de verschillende risico's kan teruggevonden worden in toelichting 2.

12.2 Overige financiële activa: voor verkoop beschikbare financiële activa

De tabel hieronder geeft de bewegingen van de jaren 2017 en 2016 weer voor de financiële activa aangehouden voor verkoop:

		2017	2016
	<u>Toelichting</u>		
Per 1 januari		51.271.902,18	51.266.028,69
Verwervingen		0,00	5.873,49
Overdrachten		-1.126,04	0,00
Interestopbrengsten		0,00	0,00
Verworven interesten		0,00	0,00
Overdracht van de Vaste activa aangehouden voor verkoop	15.1	619.733,86	0,00
Per 31 december		51.890.510,00	51.271.902,18
Gedeelte op lange termijn		51.890.510,00	51.271.902,18
Gedeelte op korte termijn		0,00	0,00

In het raam van de herstructurering van de Groep Eurostation per 1 januari 2016 heeft de Vennootschap van Eurostation een aandeel in de vennootschappen De Leewe II en Sobru overgenomen. In 2017 heeft de Vennootschap het aandeel Sobru verkocht aan Eurostation (1.126,04 EUR).

In 2017 heeft de NMBS 82% van Transurb verkocht aan CMI en heeft 10% behouden, erkend als financieel vast actief voor een bedrag van 619.733,86 EUR, wat overeenstemt met de acquisitiekost.

12.3 Financiële vaste activa in pand gegeven

De tabel hieronder geeft aan welk deel van de erkende vorderingen als onderpand werden verstrekt in het kader van transacties van alternatieve financiering:

	31/12/2017	31/12/2016
Vaste activa		
In pand gegeven	186.479.512,00	170.405.756,85
Niet in pand gegeven	172.876.337,87	212.578.105,47
Totaal vaste activa	359.355.849,87	382.983.862,32
Vlottende activa		
In pand gegeven	9.447.352,99	0,00
Niet in pand gegeven	290.119,12	32.025.879,83
Totaal vlottende activa	9.737.472,11	32.025.879,83
Totaal vorderingen	369.093.321,98	415.009.742,15

We verwijzen naar toelichting 2.1 voor de detail van de vorderingen opgenomen binnen de Overige financiële activa.

Toelichting 13 - Voorraden

	31/12/2017	31/12/2016
Stukken i.v.m. rollend materiaal	200.169.391,91	199.406.236,81
Grondstoffen	9.051.244,07	9.770.615,35
Goederen in bewerking	1.989.114,08	2.112.955,30
Gereed product	136.872,32	92.235,52
Netto boekwaarde	211.346.622,38	211.382.042,98
Waarvan		
Netto boekwaarde realiseerbaar op minder dan 12 maanden	81.049.698,53	79.387.302,47
Netto boekwaarde realiseerbaar op méér dan 12 maanden	130.296.923,85	131.994.740,51

In 2017 (2016) werd een waardevermindering op voorraden van 11.417.062,38 EUR (12.817.887,05EUR) geboekt in het netto-resultaat.

Voor de stukken in verband met rollend materieel zijn geboekt waardeverminderingen gebaseerd op de afschrijvingspercentages van het rollend materieel waarop zij betrekking hebben. Een waardevermindering van verbruiksgoederen wordt alleen geboekt als de voorraadrotatie minder dan één jaar bedraagt. Het percentage van de waardevermindering is bepaald op basis van de gekende voorraadrotatie.

Toelichting 14 - Geldmiddelen en kasequivalenten

		31/12/2017	31/12/2016
	<u>Toelichting</u>		
Geldmiddelen en cash equivalenten			
Termijnbeleggingen en schatkistcertificaten		180.743.318,75	224.801.992,44
Bankrekeningen		204.616.883,66	79.871.444,81
Contanten		2.511.681,62	2.407.696,45
Totaal		387.871.884,03	307.081.133,70
Geldmiddelen en cash equivalenten uit kasstroomtabel			
Bankvoorschotten in rekening-courant aangewend voor kapitaalbehoeften	20.1	0,00	0,00
		387.871.884,03	307.081.133,70

Het saldo van de geldmiddelen en kasequivalenten die niet beschikbaar zijn voor de Vennootschap bedraagt 180.743.286,70 EUR (224.061.719,64 EUR) op 31 december 2017 (2016).

De blootstelling van de Vennootschap aan financiële risico's wordt voorgesteld in toelichting 2.2.

Toelichting 15 - Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

15.1 (Vaste) activa aangehouden voor verkoop

De vaste activa aangehouden voor verkoop op 31 december 2016:

	31/12/2017	31/12/2016
Vaste activa aangehouden voor verkoop		
Materiële vaste activa	62.017.257,40	65.779.886,09
Vastgoedbeleggingen	4.080.601,18	4.320.715,51
Geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingen op immateriële activa, materiële vaste activa en gelbeleggingen	-39.955.322,06	-38.262.606,70
Deelnemingen in joint ventures en geassocieerde ondernemingen	1.602.442,23	4.949.020,84
Totaal	27.744.978,75	36.787.015,74

In 2017 betroffen de overdragen naar vaste activa aangehouden voor verkoop hoofdzakelijk beleggingsterreinen (2.465.300,58 EUR) en gebouwen (491.117,83 EUR) die naar deze rubriek zijn overgeboekt tengevolge van de beslissing voor verkoop. Anderzijds werd in 2017 rollend materieel overgedragen voor een boekwaarde van 2.190.279,46 EUR en terreinen en gebouwen voor 2.794.364,51 EUR.

De beweging van de deelnemingen in de joint ventures en de geassocieerde deelnemingen aangehouden voor verkoop is als volgt:

		31/12/2017	31/12/2016
	Toelichting		
Netto boekwaarde per 1 januari		4.949.020,84	0,00
		5.701.551,55	
		-619.733,86	
Overboeking van joint ventures	8.2		3.896.064,62
Overboeking van/ naar geassocieerde ondernemingen	8.3		1.602.442,23
		-3.346.578,61	
		-5.081.817,69	
Overdracht Liège Container Terminal			-549.486,01
Netto boekwaarde per 31 december		1.602.442,23	4.949.020,84

Op 30 juni 2017 werd een verkoopcompromis getekend tussen de NMBS en CMI in het kader van een verkoop aan CMI van 82% van Transurb. In toepassing van IFRS 5 werd de totale participatie (92%) overgedragen naar vaste activa aangehouden voor verkoop. Onmiddellijk na de overdracht op 20 juli 2017 heeft de verkoop van 82% aan CMI (5.081.817,69 EUR) plaats gevonden en heeft de Vennootschap van een voorlopig bedrag van 7.765.817,73 EUR. Met het oog op de toegekende garanties en de geplande prijsaanpassingen is er geen meerwaarde opgenomen in de winst- en verliesrekening. Een bedrag van 2.684.000,04 EUR is geboekt in Overige schulden (zie toelichting 24. Overige schulden). De Vennootschap behoudt een belang van 10% in Transurb (619.733,86 EUR) geboekt in de rubriek Overige Financiële Activa (zie toelichting 12).

Op 24 augustus 2017 heeft de Vennootschap 50% verkocht van het belang van Van Moer Logistics dat ze aanhield in ATO voor 4.200.000 EUR. Deze operatie heeft een meerwaarde opgebracht van 853.421,39 EUR.

Op 31 december 2016 heeft de Vennootschap, in toepassing van IFRS 5 en een beslissing om de controle in Terminal Athus af te staan, de deelneming overgedragen naar de vaste activa aangehouden voor verkoop voor 1.602.422,23 EUR (na terugname van een bijzonder waardeverminderverslies). Dit bedrag is hoger dan de marktwaarde. Op 31 december 2017 heeft de Vennootschap nog steeds de intentie om dit belang te verkopen, de onderhandelingen zijn lopende.

31/12/2017		31/12/2016	
Terminal Athus		Terminal Athus	
Activa	3.607.403,96	Activa	2.924.486,17
Verplichtingen	-1.011.903,89	Verplichtingen	-992.289,10
Opbrengsten	4.937.218,72	Opbrengsten	4.845.828,87
Gerealiseerde en	330.004,13	Gerealiseerde en	430.167,74

Naam	Aandeel in de stemrechten in % per 31		Maatschappelijk e zetel gevestigd te	BTW-nummer
	2017	2016		
Terminal Athus	25,42	25,42	Athus	Athus BE 0419.149.074

15.2 Opbrengsten en lasten betreffende vaste activa aangehouden voor verkoop

	2017	2016
Toevoegingen aan bijzondere waardeverminderversliezen	3.063.286,87	10.261.421,46
Terugname van bijzondere waardeverminderversliezen		0,00
Minderwaarden op realisaties	-1.120.906,70	-1.009.837,90
Meerwaarden op realisaties	7.665.442,73	18.326.511,24

De opbrengsten en lasten van de periode werden geregistreerd in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten in de rubrieken « Overige bedrijfsinkomsten » en « Overige bedrijfskosten ». Ze bevatten de meerwaarde naar aanleiding van de verkoop van ATO. Maar eveneens de gegeneerde meer- en minderwaarden op de verkoop van rollend materieel en hoofdzakelijk op de verkoop van terreinen en gebouwen die een meerwaarde gegenereerd hebben van 6.624.208,44 EUR.

Toelichting 16 - Kapitaal

Het kapitaal evolueert als volgt:

	Gewone aandelen	Winstaandelen	Totaal
Per 31 december 2016			
KAPITAAL			
Geplaatst kapitaal	249.022.345,57	0,00	249.022.346
Aantal aandelen	1.053.611.251	20.000.000	1.073.611.251
Per 31 december 2017			
KAPITAAL			
Geplaatst kapitaal	249.022.345,57	0,00	249.022.346
Aantal aandelen	1.053.611.251	20.000.000	1.073.611.251

Het kapitaal van de Vennootschap bestaat uit:

- 333.754.509 gewone aandelen met een nominale waarde van 2,47893525 EUR per stuk; toegewezen aan de Belgische Staat;
- 719.856.742 gewone aandelen met een nominale waarde van 3,09866906 EUR per stuk; toegewezen aan de Belgische Staat;
- 20.000.000 winstaandelen waarvan 16.615.153 aangehouden door de Belgische Staat en 3.384.847 aangehouden door privé personen.

Elk aandeel uitgegeven door de Vennootschap geeft recht op een stem op de algemene vergadering, behalve de winstaandelen die recht geven op een stemrecht per 10 aandelen.

De Belgische Staat bezit rechtstreeks en onrechtstreeks 99,97% van de stemrechten van de Vennootschap.

Toelichting 17 - Personeelsbeloningen

17.1 Overzicht van de schulden verbonden aan de personeelsbeloningen

De volgende verplichtingen voor personeelsbeloningen werden opgenomen in de balans:

	31/12/2017	31/12/2016
Op de balans opgenomen schulden uit:		
Vergoeding na uitdiensttreding	299.435.527,38	301.130.590,27
Overige langetermijnpersoneelsbeloningen	88.682.316,69	92.118.625,55
Ontslagvergoedingen	19.683.913,58	23.162.289,72
Korte termijn voordelen (enkel vakantiedagen)	41.674.885,51	34.926.198,09
Totaal van de op de balans opgenomen schulden:	449.476.643,16	451.337.703,63
- waarvan kortlopend	123.444.735,57	121.202.901,19
- waarvan langlopend	326.031.907,59	330.134.802,44

17.2 Omschrijving van de personeelsbeloningen

17.2.1 Vergoedingen na uitdiensttreding

De verschillende vergoedingen na uitdiensttreding aan het personeel zijn:

1. *Werkgeversbijdragen aan de Kas van de Sociale Solidariteit*

De gepensioneerde statutairen evenals hun rechthebbenden (kinderen en echtgenoot/echtgenote) en de rechthebbenden van overleden personeelsleden worden gedekt door de Kas van de Sociale Solidariteit. Deze Kas wordt gedeeltelijk gefinancierd door de Vennootschap. De bijdrage verschuldigd door de Belgische Spoorwegen wordt uitgedrukt in een percentage van de ontvangen pensioenen.

2. *Hospitalisatieverzekering*

In het kader van het sociaal akkoord 2008-2010 is er overeengekomen dat de Belgische Spoorwegen de financiering zal voortzetten van de premies voor een collectieve verzekering die de kosten van een hospitalisatie in een tweepersoonskamer dekt. Deze verzekering is van toepassing voor zowel de actieve als de gepensioneerde statutaire personeelsleden en hun rechthebbenden (kinderen en echtgenoot/echtgenote), voor zover deze zijn aangesloten bij het Fonds van de Sociale Werken en voor de actieve contractuele personeelsleden.

3. *Vergoedingen als gevolg van een arbeidsongeval*

Aangezien de statutaire personeelsleden niet kunnen genieten van de wettelijke bescherming in geval van een arbeidsongeval, werd er een systeem eigen aan de Belgische Spoorwegen ingevoerd. Hierdoor hebben de personeelsleden en hun rechthebbenden recht op een vergoeding in geval van arbeidsongevallen, zowel op de plaats van het werk als op weg naar de plaats van het werk, evenals voor beroepsziektes. De vergoedingen omvatten de terugbetaling van medische verzorging, lijfrenten, dewelke afhankelijk zijn van de graad

van arbeidsongeschiktheid, en renten en vergoedingen aan de rechthebbenden in geval van overlijden als gevolg van een arbeidsongeval. Bepaalde renten worden geïndexeerd.

4. Werkgeversbijdragen aan het syndicaal fonds

In het kader van het syndicaal akkoord 2016-2019 werd er met de erkende vakbondsorganisaties overeengekomen dat de Belgische Spoorwegen een jaarlijkse bijdrage van 10 EUR betalen per aangesloten gepensioneerd personeelslid.

5. Pensioenplannen

Sinds 1 januari 2007 heeft de Staat de voordien door de Belgische Spoorwegen ten laste genomen pensioenverplichtingen voor de statutaire personeelsleden overgenomen. De verplichting van de Belgische Spoorwegen is voortaan beperkt tot de storting van de werkgeversbijdragen aan de Staat. Wat betreft de contractuele personeelsleden is er voor een beperkt aantal personeelsleden een pensioenplan van het type “toegezegde-bijdrageregeling” van toepassing.

Met uitzondering van de hospitalisatieverzekering, die gewaarborgd is door een verzekeringsmaatschappij, worden de vergoedingen na uitdiensttreding niet in een extern financieringsfonds geprefinancierd en zijn ze dus niet door een onderliggend actief onderbouwd, noch zijn er terugbetalingsrechten.

17.2.2 Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

De volgende andere langetermijnbeloningen worden aan het personeel toegekend:

1. Anciënniteitspremies

Burgerlijke eretekens worden aan het personeel toegekend na een bepaald aantal dienstjaren.

2. Bijkomende verlofdagen in functie van de leeftijd

Bijkomende verlofdagen worden aan het statutair personeel toegekend op de leeftijd van 45 en 50 jaar. Een overeenkomstige schuld wordt enkel erkend voor de personeelsleden die recht hebben op deze bijkomende verlofdagen.

3. Beschikbaarheidsverlof

Onder bepaalde omstandigheden kan er beschikbaarheidsverlof toegekend worden voor een periode van één tot drie jaar. Een vergoeding zal aan de betrokken personeelsleden uitbetaald worden.

4. Kredietdagen

De aan het personeel toegekende kredietdagen mogen tot 12 maanden na afsluiting van het boekjaar overgedragen worden. Conform aan IAS 19 Herzien, worden deze voortaan als andere langetermijnpersoneelsbeloningen aanzien.

Er zijn geen onderliggende activa voor deze voordelen opgenomen.

17.2.3 Ontslagvergoedingen

De verschillende ontslagvergoedingen toegekend aan het personeel zijn de volgende:

1. Gedeeltelijke deeltijdse loopbaanonderbreking

De statutaire personeelsleden kunnen een beroep doen op verschillende regelingen van deeltijds “verlof ter voorbereiding van de opruststelling”. Deze regelingen zijn van toepassing op bepaalde personeelscategorieën en voorzien, voor personeelsleden die een bepaalde minimumleeftijd bereikt hebben, in aanvullende toelagen die het werktijdverlies gedeeltelijk compenseren.

Enkel vergoedingen toegekend aan personen die tot regelingen van loopbaanonderbreking zijn toegetreden tot 2006 (datum van aanpassing van deze regelingen) worden beschouwd als ontslagvergoedingen.

2. Deeltijds werk

Voor bepaalde personeelscategorieën die geen verlof ter voorbereiding van de opruststelling kunnen genieten, bestaan er compenserende regelingen van deeltijds werk. Het gaat om regelingen van deeltijds werk op vrijwillige basis, waarbij er een aanvullende toelage voorzien is welke het werktijdverlies gedeeltelijk compenseert. Enkel de vergoedingen toegekend aan personen die tot regelingen van deeltijds werken zijn toegetreden tot 2006 (datum van aanpassing van deze regelingen) worden beschouwd als ontslagvergoedingen.

Er zijn geen onderliggende activa voor deze voordelen opgenomen, noch terugbetalingsrechten.

17.3 Schulden verbonden aan personeelsbeloningen (exclusief korte termijn)

De in de financiële staten opgenomen bedragen voor het geheel van de personeelsbeloningen, met uitzondering van de kortetermijnvoordelen, zijn de volgende:

	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal
	31/12/2017				31/12/2016			
Toestand van het plan [tekort / (overschot)]								
Contante waarde van de verplichting op de berekeningsdatum	299.435.527,38	88.682.316,69	19.683.913,58	407.801.757,65	301.130.590,27	92.118.625,55	23.162.289,72	416.411.505,54
Reële waarde van de fondsbeleggingen op de berekeningsdatum	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	299.435.527,38	88.682.316,69	19.683.913,58	407.801.757,65	301.130.590,27	92.118.625,55	23.162.289,72	416.411.505,54
Waarvan: Opgenomen netto passiva	299.435.527,38	88.682.316,69	19.683.913,58	407.801.757,65	301.130.590,27	92.118.625,55	23.162.289,72	416.411.505,54
Waarvan: Opgenomen netto activa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Waarvan: Niet gefinancierde plannen	299.435.527,38	88.682.316,69	19.683.913,58	407.801.757,65	301.130.590,27	92.118.625,55	23.162.289,72	416.411.505,54
Waarvan: Plannen volledig of gedeeltelijk gefinancierd	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

De bedragen voor de toegezegd-pensioenregelingen opgenomen in het overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, kunnen als volgt uitgesplitst worden:

31/12/2017					31/12/2016				
	Na uitdiensttreding	Op lange termijn	Ontslag	Totaal	Na uitdiensttreding	Op lange termijn	Ontslag	Totaal	
Toelichting									
Kost opgenomen bij de gerealiseerde resultaat									
Opgenomen pensioenkosten	8.856.290,46	46.083.775,24	79.215,86	55.019.281,56	10.146.998,85	45.623.051,86	15.620,85	55.785.671,56	
Interestkost (*)	5.123.107,68	281.717,76	142.499,04	5.547.324,48	6.177.717,48	390.621,36	299.733,72	6.868.072,56	
Actuariële verschillen (langetermijnpersoneelsbeloningen en ontslagvergoedingen)	-	-245.048,09	-1.408.125,48	-1.653.173,57	-	882.671,52	-1.042.407,57	-159.736,05	
Overdrachten	329.983,26	-252.844,07	-68.977,45	8.161,74	-1.556.650,20	-2.066.612,44	-161.557,57	-3.784.820,21	
Pensioenkosten van de verstreken tijd	0,00	302.305,04	0,00	302.305,04	0,00	0,00	0,00	0,00	
Effect van terugnames of liquidaties	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Effect van de limiet voor een actief	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totale kost opgenomen bij de gerealiseerde resultaat	14.309.381,40	46.169.905,88	-1.255.388,03	59.223.899,25	14.768.066,13	44.829.732,30	-888.610,57	58.709.187,86	
Waarvan									
Opgenomen bij de personeelskosten	26 9.186.273,72	45.888.188,12	-1.397.887,07	53.676.574,77	8.590.348,65	44.439.110,94	-1.188.344,29	51.841.115,30	
Opgenomen bij de financieringskosten	27 5.123.107,68	281.717,76	142.499,04	5.547.324,48	6.177.717,48	390.621,36	299.733,72	6.868.072,56	
Opgenomen bij de niet-gerealiseerde resultaten	-4.346.032,77	-	-	-4.346.032,77	25.174.662,86	-	-	25.174.662,86	

(*) Waarvan : verwacht rendement van fondsbeleggingen = 0

Conform met IAS 19, zijn de actuariële verschillen gerelateerd aan de vergoedingen na uitdiensttreding opgenomen als onderdeel van de niet-gerealiseerde resultaten. De actuariële verschillen als gevolg van andere langetermijnpersoneelsbeloningen en ontslagvergoedingen worden opgenomen in het netto-resultaat.

Het totale bedrag aan door de Vennootschap uitbetaalde premies voor de toegezegde-bijdrageregelingen bedraagt in 2017 443736,48 EUR.

De bewegingen van de contante waarde van de verplichting en op de reële waarde van de onderliggende activa tijdens de verslagperiode kunnen als volgt samengevat worden:

Beweging van de contante waarde van de verplichting:

	Na uitdiensttreding	Op lange termijn	Ontslag	Totaal	Na uitdiensttreding	Op lange termijn	Ontslag	Totaal
Contante waarde van de verplichting								
Per 1 januari	301.130.590,27	92.118.625,55	23.162.289,72	416.411.505,54	272.634.506,70	101.791.380,79	26.880.236,57	401.306.124,06
Opgenomen pensioenkosten	8.856.290,46	46.083.775,24	79.215,86	55.019.281,56	10.146.998,85	45.623.051,86	15.620,85	55.785.671,56
Bijdragen gestort door de deelnemers	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kost van verstreken diensttijd (wijzigingen of terugnames van het fonds)	0,00	302.305,04	0,00	302.305,04	0,00	0,00	0,00	0,00
Liquidaties	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Interestkost	5.123.107,68	281.717,76	142.499,04	5.547.324,48	6.177.717,48	390.621,36	299.733,72	6.868.072,56
Actuariële verschillen van het boekjaar	-4.346.032,77	-245.048,09	-1.408.125,48	-5.999.206,34	25.174.662,86	882.671,52	-1.042.407,57	25.014.926,81
Uitbetaalde vergoedingen	-11.658.411,52	-49.606.214,74	-2.222.988,11	-63.487.614,37	-11.446.645,42	-54.502.487,54	-2.829.336,28	-68.778.469,24
Overdrachten	329.983,26	-252.844,07	-68.977,45	8.161,74	-1.556.650,20	-2.066.612,44	-161.557,57	-3.784.820,21
Wijziging van het toepassingsgebied				0,00				0,00
Contante waarde van de verplichting voor niet-courante activa van de beëindigde bedrijfsactiviteiten				0,00				0,00
Contante waarde van de verplichting voor niet-courante activa aangehouden voor verkoop				0,00				0,00
Contante waarde van de verplichting op het einde van de periode	299.435.527,38	88.682.316,69	19.683.913,58	407.801.757,65	301.130.590,27	92.118.625,55	23.162.289,72	416.411.505,54

De verdeling van de contante waarde van de verplichting met uitsplitsing voor de actieve populatie en inactieve populatie (gepensioneerden en zij die daar recht op hebben) is als volgt:

	Na uitdiensttreding	Op lange termijn	Ontslag	Totaal	Na uitdiensttreding	Op lange termijn	Ontslag	Totaal
	31/12/2017				31/12/2016			
Contante waarde van de verplichting per 31 december								
Verplichting betreffende actieven	86.367.113,05	88.682.316,69	19.683.913,58	194.733.343,32	93.593.092,77	92.118.625,55	23.162.289,72	208.874.008,04
Verplichting betreffende gepensioneerden of inactieven (rechthebbers, ...)	213.068.414,33	0,00	0,00	213.068.414,33	207.537.497,50	0,00	0,00	207.537.497,50
Totale verplichting op het einde van de periode	299.435.527,38	88.682.316,69	19.683.913,58	407.801.757,65	301.130.590,27	92.118.625,55	23.162.289,72	416.411.505,54

De reconciliatie met de balans is als volgt:

31/12/2017					31/12/2016				
	Na uitdiensttreding	Op lange termijn	Ontslag	Totaal		Na uitdiensttreding	Op lange termijn	Ontslag	Totaal
Toestand van het fonds									
Contante waarde van de verplichting per 1 januari	301.130.590,27	92.118.625,55	23.162.289,72	416.411.505,54	272.634.506,70	101.791.380,79	26.880.236,57	401.306.124,06	
Reële waarde van de fondsbeleggingen per 1 januari				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	301.130.590,27	92.118.625,55	23.162.289,72	416.411.505,54	272.634.506,70	101.791.380,79	26.880.236,57	401.306.124,06	
Niet opgenomen bedrag volgens de limiet voor een actief	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto Passiva / (Activa) in de balans									
Per 1 januari	301.130.590,27	92.118.625,55	23.162.289,72	416.411.505,54	272.634.506,70	101.791.380,79	26.880.236,57	401.306.124,06	
Totaal opgenomen kosten in de winst- en verliesrekening	14.309.381,40	46.169.905,88	-1.255.388,03	59.223.899,25	14.768.066,13	44.829.732,30	-888.610,57	58.709.187,86	
Actuariële verschillen opgenomen bij de niet-gerealiseerde resultaten	-4.346.032,77	-	-	-4.346.032,77	25.174.662,86	-	-	25.174.662,86	
Betaalde bijdragen en uitbetalingen gedaan door de werkgever	-11.658.411,52	-49.606.214,74	-2.222.988,11	-63.487.614,37	-11.446.645,42	-54.502.487,54	-2.829.336,28	-68.778.469,24	
Op het einde van de periode	299.435.527,38	88.682.316,69	19.683.913,58	407.801.757,65	301.130.590,27	92.118.625,55	23.162.289,72	416.411.505,54	
Geaccumuleerd bedrag van winsten en verliezen opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten	0,00	-	-	0,00	0,00	-	-	0,00	

Voor 2018 verwacht de Vennootschap dat de rechtstreeks gestorte bijdragen en uitbetalingen zullen bestaan uit een bedrag van 11,5 miljoen EUR voor de vergoedingen na uitdiensttreding, een bedrag van 47,5 miljoen EUR (met inbegrip van de kredietdagen) voor de langetermijnbeloningen en een bedrag van 2,0 miljoen EUR voor de ontslagvergoedingen.

17.4 Uitsplitsing van de actuariële verschillen

De actuariële verschillen zijn als volgt verdeeld:

31/12/2017					31/12/2016				
	Na uitdiensttreding	Op lange termijn	Ontslag	Totaal		Na uitdiensttreding	Op lange termijn	Ontslag	Totaal
Actuariële verschillen van het boekjaar									
Verschillen als gevolg van wijzigingen in de aangenomen veronderstellingen	-1.421.153,12	23.681,47	-78.367,63	-1.475.839,28	25.507.508,03	1.278.943,01	1.011.364,93	27.797.815,97	
Verschillen als gevolg van wijzigingen in de demografische veronderstellingen	-719.939,37	0,00	0,00	-719.939,37	-397.449,90	5.342,99	0,00	-392.106,91	
Ervaringsaanpassingen	-2.204.940,28	-268.729,56	-1.329.757,85	-3.803.427,69	64.604,73	-401.614,48	-2.053.772,50	-2.390.782,25	
Totaal actuariële verschillen	-4.346.032,77	-245.048,09	-1.408.125,48	-5.999.206,34	25.174.662,86	882.671,52	-1.042.407,57	25.014.926,81	

17.5 Actuariële veronderstellingen en sensitiviteitsanalyse

Actuariële veronderstellingen

De schulden voor de personeelsbeloningen worden op een actuariële basis berekend, met behulp van de geprojecteerde kredieteenheden methode. De voornaamste onderliggende parameters (financiële en demografische veronderstellingen) die gebruikt werden bij de berekening van de schuld kunnen als volgt samengevat worden:

	31/12/2017	31/12/2016
Verdisconteringsvoet		
Vergoedingen na uitdiensttreding	1,74%	1,71%
Overige langetermijnpersoneelsbeloningen	0% - 1,24%	0% - 1,25%
Ontslagvergoedingen	0% - 0,71%	0% - 0,66%
Verwacht rendement van de fondsbeleggingen	0,00%	0,00%
Inflatie	2,00%	2,00%
Evolutie van de medische kosten	2,00%	2,00%
	MRet MR-1 (indien geboren na 1950)/FR	MRen MR-1 (indien geboren na 1950)/FR
Sterftcijfers		

Op 31 december werd de verdisconteringsvoet voor het actualiseren van de verplichtingen vastgesteld door middel van het marktrendement op de balansdatum van ondernemingsobligaties van eerste categorie met een vergelijkbare looptijd als die van de verbintenissen (bron: Bloomberg).

De veronderstelde toename van de medische kosten (inflatie inbegrepen) werd bepaald op basis van het geldende contract. Alle veronderstellingen vertegenwoordigen de best mogelijke inschatting van de Vennootschap.

	31/12/2017	31/12/2016
Vergoedingen na uitdiensttreding	16,06	15,84
Overige langetermijnpersoneelsbeloningen (*)	10,96	10,67
Ontslagvergoedingen	8,00	7,80
Totale gewogen gemiddelde looptijd	15,26	14,99

(*) zonder rekening te houden met de verplichting betreffende kredietdagen

De veronderstellingen met betrekking tot de sterftcijfers zijn gebaseerd op officiële Belgische sterftcijfers en op basis van waargenomen gegevens binnen de Groep.

	Actief personeel (leveringsverwachting bij pensioen)	Inactieven
Mannen	20,5	15,4
Vrouwen	23,6	10,3

Sensitiviteitsanalyse.

	Invloed op de contante waarde van de verplichting op 31/12/2017	
	Verhoging	Daling
Verdisconteringsvoet (wijziging van 0,5%)		
Vergoedingen na uitdiensttreding	-22.660.699,44	24.650.829,83
Overige langetermijnpersoneelsbeloningen	-1.150.396,92	1.220.662,54
Ontslagvergoedingen	-764.677,37	799.745,52
Evolutie van de medische kosten (wijziging van 1%)	10.197.824,72	-8.018.932,72
Sterfte (wijziging van de levensverwachting van 1 jaar)	19.514.562,44	-

Toelichting 18 - Voorzieningen

De bewegingen van de jaren 2016 en 2017 kunnen als volgt samengevat worden:

	Juridische geschillen	Bodemsanering	Vrachtsector	Overige voorzieningen	Totaal
Per 1 januari 2016	40.337.351,69	128.801.272,63	36.423.581,06	1.287.253,46	206.849.458,84
Fusie met South Station/ Activiteit Concessies	1.624.417,00				1.624.417,00
Opgenomen in het overzicht van de gerealiseerde en	75.000.439,05	-4.748.782,48	-10.689.386,80	520.265,90	60.082.535,67
Toevoegingen van het boekjaar	86.009.342,65	2.408.482,12		1.086.470,05	89.504.294,82
Bestedingen van het boekjaar	-7.172.571,77	-1.084.408,12	-10.837.857,51	-340.231,95	-19.435.069,35
Terugnages van het boekjaar	-4.155.519,24	-5.132.230,91		-225.972,20	-9.513.722,35
Wijziging van voet	76.261,89	-1.255.901,90	53.481,98		-1.126.158,03
Voortgang van de tijd (toelichting 27.2)	242.925,52	315.276,33	94.988,73		653.190,58
Per 31 december 2016	116.962.207,74	124.052.490,15	25.734.194,26	1.807.519,36	268.556.411,51
Waarvan:					
lange termijn	82.964.375,45	82.960.513,79	16.365.102,95	1.320.000,00	183.609.992,19
korte termijn	33.997.832,29	41.091.976,36	9.369.091,31	487.519,36	84.946.419,32

	Juridische geschillen	Bodemsanering	Vrachtsector	Overige voorzieningen	Totaal
Per 1 januari 2017	116.962.207,74	124.052.490,15	25.734.194,26	1.807.519,36	268.556.411,51
Opgenomen in het overzicht van de gerealiseerde en	-5.996.943,57	-5.708.855,91	-10.775.101,86	163.982,76	-22.316.918,58
Toevoegingen van het boekjaar	6.925.913,66	4.856.941,79		741.828,70	12.524.684,15
Bestedingen van het boekjaar	-4.526.242,61	-1.483.897,39	-10.775.101,86	-312.421,57	-17.097.663,43
Terugnages van het boekjaar	-8.449.012,55	-6.579.518,22		-265.424,37	-15.293.955,14
Wijziging van voet	-32.740,75	-2.620.520,81			-2.653.261,56
Voortgang van de tijd (toelichting 27.2)	85.138,68	118.138,72			203.277,40
Per 31 december 2017	110.965.264,17	118.343.634,24	14.959.092,40	1.971.502,12	246.239.492,93
Waarvan:					
lange termijn	82.370.036,10	66.381.930,55	6.120.609,40	1.223.945,72	156.096.521,77
korte termijn	28.595.228,07	51.961.703,69	8.838.483,00	747.556,40	90.142.971,16

De voorziening voor juridische geschillen is aangepast op datum van de afsluiting door Legal Affairs op basis van een herevaluatie van de risico's die ontstaan zijn in het kader van lopende geschillen en de contante waarde van verwachte toekomstige kasstromen volgens de IRS-curve. Ze bedraagt 110.965.264,17 EUR. Overeenkomstig de IAS 37 norm worden geen details van de geschillen gegeven met de bedoeling de belangen van de Vennootschap te beschermen.

Op 31 december 2017 bedraagt de voorziening bodemsanering 118.343.634,24 EUR. Deze werd geboekt om het hoofd te kunnen bieden aan de reinigingskosten op lange termijn op basis van geraamde kosten door de technische diensten en de timing en de rentecurve.

In het kader van het reddingsplan van de activiteit Cargo van de NMBS heeft de Staat, in december 2009, bij de Europese Commissie een dossier ingediend ter goedkeuring van de operationele, de organisationele en financiële maatregelen voorgesteld door de NMBS Groep. De Europese Commissie heeft met de beslissing van 26/05/2010 de steunmaatregelen goedgekeurd voor de reorganisatie van de vrachtactiviteiten voor een bedrag van 145 miljoen EUR, of:

1. 30 miljoen EUR door kapitaalsverhoging van de NMBS Holding in de NMBS, de verhoging werd in januari 2011 doorgevoerd (7,5 miljoen EUR op 26/01/2011 en 22,5 miljoen EUR op 30/01/2011);
2. 30 miljoen EUR ten einde de vergoedingen van het statutair personeel gedetacheerd bij B-Logistics in overeenstemming te brengen met de marktvoorwaarden (Korting);

3. 85 miljoen EUR ten einde de prestatiekosten van de « Station » en « Besturing » in overeenstemming te brengen met de marktvoorwaarden (Delta Factor Cost).

Op 31 december 2017 werd de voorziening FRET behouden op het bedrag toegestaan door de EU, zijnde een saldo van 14.959.092,40 EUR.

Toelichting 19 - Financiële schulden

19.1 Financiële schulden

De onderhavige toelichting geeft informatie over de contractuele voorwaarden van de door de Vennootschap aangegane rentedragende financiële schulden. Voor meer informatie over de blootstelling aan en het beheer van de risico's door de Vennootschap betreffende de financiële schulden wordt verwezen naar toelichting 2.

Een detail van de financiële schulden, per type en opgedeeld in langlopend en kortlopend, wordt weergegeven in de onderstaande tabel.

Financiële schulden		31/12/2017				TOTAAL
		IFRS 7			Andere	
		Netto-schuldpositie		Toe te rekenen	Andere	
		Nominaal	Reële w aarde aanpassingen	kosten	Andere	
Langlopende financiële verplichtingen		Toelichting				
Bankleningen		1.761.948.202,37	0,00	3.093.125,82	0,00	1.765.041.328,19
Obligatieleningen		638.709.981,86	0,00	4.385.898,99	0,00	643.095.880,85
Schulden uit financiële leases	19.2	11.832.176,11	0,00	0,00	0,00	11.832.176,11
Overige financiële schulden		357.058.540,41	37.688.412,40	7.084.265,99	0,00	401.831.218,80
Totaal		2.769.548.900,75	37.688.412,40	14.563.290,80	0,00	2.821.800.603,95
Kortlopende financiële verplichtingen						
Bankvoorschotten in rekening-courant	14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bankleningen		121.001.230,64	0,00	3.388.605,33	0,00	124.389.835,97
Obligatieleningen		0,00	0,00	8.178.662,09	0,00	8.178.662,09
Schulden uit financiële leases	19.2	535.863,04	0,00	59.479,21	0,00	595.342,25
Thesauriebew ijzen		350.057.888,33	0,00	0,00	0,00	350.057.888,33
Overige financiële schulden		187.082.094,99	0,00	1.042.374,56	0,00	188.124.469,55
Totaal		658.677.077,00	0,00	12.669.121,19	0,00	671.346.198,19
Totaal financiële schulden		3.428.225.977,75	37.688.412,40	27.232.411,99	0,00	3.493.146.802,14

Financiële schulden		31/12/2016				TOTAAL
		IFRS 7			Andere	
		Netto-schuldpositie		Toe te rekenen	Andere	
		Nominaal	Reële w aarde aanpassingen	kosten	Andere	
Langlopende financiële verplichtingen		Toelichting				
Bankleningen		1.830.752.795,14	0,00	3.322.256,72	0,00	1.834.075.051,86
Obligatieleningen		633.371.743,09	0,00	4.173.331,92	0,00	637.545.075,01
Schulden uit financiële leases	19.2	12.368.039,15	0,00	0,00	0,00	12.368.039,15
Overige financiële schulden		343.056.608,54	50.353.497,93	6.100.192,84	0,00	399.510.299,31
Totaal		2.819.549.185,92	50.353.497,93	13.595.781,48	0,00	2.883.498.465,33
Kortlopende financiële verplichtingen						
Bankvoorschotten in rekening-courant	14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bankleningen		147.033.789,93	0,00	3.413.412,79	0,00	150.447.202,72
Obligatieleningen		0,00	0,00	8.197.301,09	0,00	8.197.301,09
Schulden uit financiële leases	19.2	442.786,65	0,00	59.614,46	0,00	502.401,11
Thesauriebew ijzen		445.071.113,62	0,00	0,00	0,00	445.071.113,62
Overige financiële schulden		217.883.844,48	0,00	2.286.168,19	0,00	220.170.012,67
Totaal		810.431.534,68	0,00	13.956.496,53	0,00	824.388.031,21
Totaal financiële schulden		3.629.980.720,60	50.353.497,93	27.552.278,01	0,00	3.707.886.496,54

De onderstaande tabel geeft een exhaustief overzicht van de wijzigingen in de financiële schulden:

	Wijzigingen in de financiële schuld								31.12.2017
	31.12.2016	Nieuwe transacties	Betalingen	Interestlasten	Diverse opbrengsten	Impact wisselkoersen	Aanpassingen aan de reële waarde	Overige	
Bankvoorschotten in rekening-courant	0,00	0,00	-37.348,67	37.348,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bankleningen	1.984.522.254,58	5.999.042,49	-116.249.788,41	24.262.060,12	0,00	-9.102.404,62	0,00	0,00	1.889.431.164,16
Obligatieleningen	645.742.376,10	5.338.238,77	-18.224.918,99	18.418.847,06	0,00	0,00	0,00	0,00	651.274.542,94
Schulden uit financiële leases	12.870.440,26	0,00	-1.744.153,36	1.301.231,46	0,00	0,00	0,00	0,00	12.427.518,36
Thesauriebewijzen	445.071.113,62	350.000.000,00	-444.435.220,50	0,00	-578.004,79	0,00	0,00	0,00	350.057.888,33
Overige financiële schulden	619.680.311,98	88.209.569,24	-97.610.268,17	19.799.703,03	0,00	-28.061.590,69	-12.665.085,53	603.048,49	589.955.688,35
Totaal	3.707.886.496,54	449.546.850,50	-678.301.698,10	63.819.190,34	-578.004,79	-37.163.995,31	-12.665.085,53	603.048,49	3.493.146.802,14

De Vennootschap heeft geen nieuwe financieringen afgesloten in 2017. Het saldo van de nieuwe operaties, buiten de uitgaves onder de Commercial Paper programma's en de kapitalisering van interesten, betreft :

- de opname in de rubriek financiële schulden van een schuld die tot op heden niet erkend was in overeenstemming met de bepalingen van SIC 27. Naar aanleiding van een externe gebeurtenis werd besloten de betalingsverplichtingen en de verbonden investeringsrekeningen te erkennen;
- een contractueel voorziene herfinanciering met Eurofima voor een totaal bedrag van 55,3 miljoen EUR waarbij de bestaande financiering aan vlottende rentevoet vervangen werd door een nieuwe financiering aan vlottende rentevoet met een looptijd van 10 jaar;
- transacties met dochterondernemingen in het raam van de "cash-pooling". In toepassing van de beslissing van de Raad van Bestuur van de Vennootschap betreffende "cash-pooling" in 2015 worden de overtollige kasmiddelen van de dochterondernemingen niet langer extern aangehouden bij financiële instellingen of onder de vorm van voorschotten bij de Vennootschap maar op een lopende rekening bij de Vennootschap.

Het totaal van de betalingen kan opgedeeld worden in de terugbetaling van het nominaal van bestaande financieringen (614.124.372,55 EUR) en de betaling van interesten (64.177.325,35 EUR). Het saldo van de terugbetalingen (nominaal), buiten de terugbetalingen van thesauriebewijzen, betreft:

- de terugbetalingen op de contractuele vervaldagen;
- de terugbetaling van voorschotten aan dochterondernemingen (cfr. opmerking hierboven).

De reële waarde van de financiële schulden is opgenomen in toelichting 30.

Kenmerken van de financiële schulden

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de verschillende schulden naar munt van uitgifte, type rentevoet en resterende looptijd.

Karakteristieken van de financiële schulden		31/12/2017			
	Munt	Coupon	Finale vervaldag	Nominaal (Munt)	Boekwaarde (EUR)
Bankvoorschotten in rekening-courant	EUR	N/A	< 1jaar	0,00	0,00
	<i>Totaal EUR</i>			0,00	0,00
Totaal bankvoorschotten in rekening courant					0,00
Bankleningen	EUR	Vlottend	< 1jaar	114.350.000,00	114.345.889,75
			1 - 2 jaar	63.000.000,00	163.029.832,11
			2 - 5 jaar	100.000.000,00	100.035.927,78
			> 5 jaar	457.129.902,25	462.120.306,03
		0% - 2%	2 - 5 jaar	200.000.000,00	200.677.222,22
			> 5 jaar	371.651.300,00	372.355.342,68
		2% - 4%	2 - 5 jaar	400.000.000,00	392.182.631,48
			> 5 jaar	15.000.000,00	15.123.073,81
	<i>Totaal EUR</i>			1.721.131.202,25	1.819.870.225,86
	USD	4% - 6%	> 5 jaar	36.576.254,50	32.273.947,70
		6% - 8%	> 5 jaar	43.373.580,68	37.286.990,60
	<i>Totaal USD</i>			79.949.835,18	69.560.938,30
Totaal bankleningen					1.889.431.164,16
Obligatieleningen	EUR	Vlottend	2 - 5 jaar	109.000.000,00	109.053.470,89
		Zero coupon	> 5 jaar	213.000.000,00	106.990.500,66
		0% - 2%	> 5 jaar	190.000.000,00	189.571.850,51
		2% - 4%	2 - 5 jaar	25.000.000,00	25.736.050,58
			> 5 jaar	100.000.000,00	102.222.777,14
		4% - 6%	1 - 2 jaar	40.000.000,00	41.074.598,96
			2 - 5 jaar	20.000.000,00	20.575.929,81
			> 5 jaar	55.000.000,00	56.049.364,39
	<i>Totaal EUR</i>			752.000.000,00	651.274.542,94
Totaal obligatieleningen					651.274.542,94
Schulden uit financiële leases	EUR	2% - 4%	> 5 jaar	7.363.474,97	7.422.954,18
		> 10%	> 5 jaar	5.004.564,18	5.004.564,18
	<i>Totaal EUR</i>			12.368.039,15	12.427.518,36
Totaal schulden uit financiële leases					12.427.518,36
Thesauriebewijzen	EUR	Vlottend	< 1jaar	350.000.000,00	350.057.888,33
	<i>Totaal EUR</i>			350.000.000,00	350.057.888,33
Totaal thesauriebewijzen					350.057.888,33
Overige financiële schulden	EUR	Vlottend	< 1jaar	183.061.851,06	183.061.851,06
		4% - 6%	2 - 5 jaar	186.930.294,00	187.121.245,33
	<i>Totaal EUR</i>			369.992.145,06	370.183.096,39
	USD	4% - 6%	2 - 5 jaar	51.720.512,81	55.649.864,82
			> 5 jaar	45.704.015,13	45.138.049,70
		6% - 8%	> 5 jaar	111.449.171,40	118.984.677,44
	<i>Totaal USD</i>			208.873.699,34	219.772.591,96
Totaal overige financiële schulden					589.955.688,35
Totaal financiële schulden					3.493.146.802,14

Karakteristieken van de financiële schulden					
	31/12/2016				
	Munt	Coupon	Finale vervaldag	Nominaal (Munt)	Boekwaarde (EUR)
Bankvoorschotten in rekening-courant	EUR	NA	< 1jaar	0,00	0,00
	Totaal EUR			0,00	0,00
Totaal bankvoorschotten in rekening courant	0,00				
Bankleningen	EUR	Vlottend	< 1jaar	140.519.000,00	140.440.739,30
			1 - 2 jaar	114.350.000,00	114.346.575,85
			2 - 5 jaar	163.000.000,00	263.136.766,45
			> 5 jaar	413.344.692,18	413.362.329,46
		0% - 2%	2 - 5 jaar	200.000.000,00	200.677.222,22
			> 5 jaar	371.651.300,00	372.355.342,68
		2% - 4%	> 5 jaar	415.000.000,00	405.538.024,36
	Totaal EUR			1.817.864.992,18	1.909.857.000,32
	USD	4% - 6%	> 5 jaar	34.588.057,01	34.729.813,76
		6% - 8%	> 5 jaar	40.794.780,31	39.935.440,50
	Totaal USD			75.382.837,32	74.665.254,26
Totaal bankleningen	1.984.522.254,58				
Obligatieleningen	EUR	Vlottend	2 - 5 jaar	109.000.000,00	109.041.315,83
		Zero coupon	> 5 jaar	213.000.000,00	101.736.780,54
		0% - 2%	> 5 jaar	190.000.000,00	189.512.725,97
		2% - 4%	2 - 5 jaar	25.000.000,00	25.729.452,31
			> 5 jaar	100.000.000,00	102.211.011,69
		4% - 6%	2 - 5 jaar	60.000.000,00	61.544.246,57
			> 5 jaar	55.000.000,00	55.966.843,19
	Totaal EUR			752.000.000,00	645.742.376,10
Totaal obligatieleningen	645.742.376,10				
Schulden uit financiële leases	EUR	2% - 4%	> 5 jaar	7.380.218,64	7.439.833,10
		> 10%	> 5 jaar	5.430.607,16	5.430.607,16
	Totaal EUR			12.810.825,80	12.870.440,26
Totaal schulden uit financiële leases	12.870.440,26				
Thesauriebewijzen	EUR	Vlottend	< 1jaar	445.000.000,00	445.071.113,62
	Totaal EUR			445.000.000,00	445.071.113,62
Totaal thesauriebewijzen	445.071.113,62				
Overige financiële schulden	EUR	Vlottend	< 1jaar	187.879.244,69	187.879.244,69
		4% - 6%	2 - 5 jaar	105.475.414,00	105.606.609,09
			> 5 jaar	72.422.109,06	72.472.231,11
	Totaal EUR			365.776.767,75	365.958.084,89
	USD	4% - 6%	> 5 jaar	68.295.038,55	90.165.553,76
		6% - 8%	< 1jaar	31.624.848,18	30.981.382,86
			> 5 jaar	105.782.637,53	132.575.290,47
	Totaal USD			205.702.524,26	253.722.227,09
Totaal overige financiële schulden	619.680.311,98				
Totaal financiële schulden	3.707.886.496,54				

19.2 Financiële schulden m.b.t. de financiële leaseovereenkomsten

De vervalttermijnen van de schulden m.b.t. de financiële leaseovereenkomsten zijn de volgende:

	Op minder dan één jaar	Tussen één en vijf jaar	Op meer dan vijf jaar	Totaal
Contante waarde van de toekomstige minimale leasebetalingen - 31/12/2017				
Toekomstige minimale leasebetalingen	1.744.153,36	6.976.613,44	21.261.865,02	29.982.631,82
Interesten / Toekomstige interestlasten op overeenkomsten	-1.148.811,11	-3.428.759,94	-12.977.542,41	-17.555.113,46
Totaal	595.342,25	3.547.853,50	8.284.322,61	12.427.518,36
Contante waarde van de toekomstige minimale leasebetalingen - 31/12/2016				
Toekomstige minimale leasebetalingen	1.744.153,36	6.976.613,44	23.006.018,38	31.726.785,18
Interesten / Toekomstige interestlasten op overeenkomsten	-1.241.752,25	-4.050.795,38	-13.563.797,29	-18.856.344,92
Totaal	502.401,11	2.925.818,06	9.442.221,09	12.870.440,26

De voorwaardelijke huurbetalingen met betrekking tot financiële leaseovereenkomsten, die geboekt zijn in het resultaat, bedragen 90.414,40 EUR en 2017 (2016: 63.684,82 EUR) en betreffen indexeringen.

De verbintenissen inzake toekomstige minimum huurbetalingen, opeisbaar krachtens niet-opzegbare operationele leaseovereenkomsten, zijn opgenomen in toelichting 32.

Toelichting 20 - Uitgestelde belastingvorderingen / schulden

	31/12/2017	31/12/2016
Actuele belastingen		
Actuele belastingvorderingen	0,00	
Actuele belastingschulden		
Netto actuele belastingen	0,00	0,00
Uitgestelde belastingen		
Uitgestelde belastingvorderingen	20.942.917,37	
Uitgestelde belastingschulden		
Netto situatie uitgestelde belastingen	20.942.917,37	0,00

De bewegingen tijdens het boekjaar kunnen als volgt samengevat worden:

	31/12/2017	31/12/2016
Uitgestelde belastingvorderingen		
Per 1 januari	0,00	
In het netto-resultaat opgenomen belastingen	19.518.905,49	
In de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen belastingen	1.424.011,88	
per 31 december	20.942.917,37	0,00

	Balans	
	31/12/2017	31/12/2016
Uitgestelde belastingvorderingen:		
Recupereerbare fiscale verliezen en andere fiscale aftrekken	222.227.490,59	485.406.217,43
Voorziening voor juridische geschillen, bodemsanering en afgeleide producten	63.451.783,66	
Schulden uit personeelsbeloningen	35.796.409,24	48.633.799,98
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren		
Financiële instrumenten tegen reële waarde	21.039.228,38	46.854.178,68
Voorzieningen		
Bruto uitgestelde belastingvorderingen	342.514.911,87	580.894.196,09
Uitgestelde belastingschulden:		
Materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen		
Vaste activa en vastgoedbeleggingen	10.901.783,47	47.897.534,36
Bruto uitgestelde belastingschulden	10.901.783,47	47.897.534,36
Min: niet erkende uitgestelde belastingvorderingen	-310.670.211,03	-532.996.661,73
Netto situatie uitgestelde belastingen	20.942.917,37	0,00

De andere fiscale aftrekken hebben betrekking op investeringskredieten. De investeringskredieten en de fiscaal overdraagbare verliezen hebben een economische waarde die in de balans is opgenomen onder de vorm van een fiscaal overdraagbaar actief aangezien het aannemelijk is dat de investeringskredieten en de fiscale verliezen zullen gebruikt kunnen worden tegenover toekomstige verwachte fiscale winsten. Het vermogen

van de Vennootschap om uitgestelde belastingvorderingen te recupereren wordt beoordeeld aan de hand van een analyse die met name gebaseerd is op bedrijfsplannen en de onzekerheden met betrekking tot het economisch klimaat en de onzekerheden van de markten waarin de Vennootschap actief is.

Op 31 december 2017 heeft de Vennootschap een uitgestelde belastingvordering geboekt van 20.942.917,37 EUR, waarvan 20.342.444,55 EUR met betrekking tot investeringskrediet en 600.472,82 EUR met betrekking tot overdraagbare fiscale verliezen. De Vennootschap concludeert dat deze uitgestelde belastingvordering recupereerbaar zal zijn door toekomstige fiscale winsten op basis van een gebudgetteerde horizon van drie jaar. De Vennootschap verwacht een fiscale winst te genereren vanaf 2018. De niet opgenomen uitgestelde belastingvordering op 31 december 2017 bedraagt 310.670.211,03 EUR, voornamelijk als gevolg van fiscaal overdraagbare verliezen na 2020.

De recupereerbare fiscale verliezen en de andere fiscale aftrekken zijn onbeperkt in de tijd

Toelichting 21 - Handelsschulden

		31/12/2017	31/12/2016
Toelichting			
Handelsschulden op lange termijn			
Ontvangen vooruitbetalingen m.b.t. onderhanden projecten	10	20.339.882,84	9.326.052,12
Totaal		20.339.882,84	9.326.052,12
Handelsschulden op korte termijn			
Leveranciers buiten verbonden partijen		329.429.161,83	306.284.232,10
Leveranciers verbonden partijen		73.041.593,77	80.993.695,15
Bedragen m.b.t. onderhanden projecten	10	869.313,69	4.825.174,15
Totaal		403.340.069,29	392.103.101,40
Totaal handelsschulden		423.679.952,13	401.429.153,52

De handelsschulden op lange termijn betreffen de ontvangen vooruitbetalingen in het raam van de contracten van de cofinancieringen.

Toelichting 22 - Sociale schulden

	31/12/2017	31/12/2016
Bedrijfsvoorheffing	19.296,35	21.697,58
Salarissen	0,00	1.589,50
Vakantiegeld	50.648.757,65	51.072.703,52
Overige sociale schulden	35.268.057,34	34.109.009,56
Totaal sociale schulden	85.936.111,34	85.205.000,16
Waarvan:		
Vervallen sociale schulden (RSZ)	0,00	0,00
Niet vervallen sociale schulden	85.936.111,34	85.205.000,16

Toelichting 23 - Subsidies

23.1 Kapitaalsubsidies

De bewegingen tijdens het boekjaar kunnen als volgt samengevat worden:

	2017	2016
Kapitaalsubsidies		
Op 1 januari	6.437.609.736,46	6.104.800.377,68
Nieuwe subsidies	653.473.545,31	683.971.050,59
Toegewezene aan materiële en immateriële vaste activa	-381.074.527,61	-351.161.691,81
Saldo op 31 december	6.710.008.754,16	6.437.609.736,46
Waarvan		
Op lange termijn	6.340.272.273,66	6.071.226.882,70
Op korte termijn	369.736.480,50	366.382.853,76

De kapitaalsubsidies, verworven in het kader van investeringen in immateriële en materiële vaste activa, worden opgenomen op de passiefzijde van de balans en worden erkend in het bedrijfsresultaat a rato van de afschrijvingen op de activa waarvoor ze verkregen werden. De verworven, maar nog niet ontvangen kapitaalsubsidies zijn opgenomen onder de rubriek 'Handelsvorderingen en overige debiteuren'.

Het bedrag van -381.074.527,61 EUR in 2017 (2016: -351.161.691,81 EUR) betreft voor -381.635.264,51 EUR (2016: -361.032.561,66 EUR) de in resultaat name van de kapitaalsubsidies en voor 560.726,90 EUR (2016: 9.870.869,85 EUR) de wedersamenstelling van de niet afgeschreven subsidies geannuleerd als gevolg van de overdrachten van gesubsidieerde activa.

23.2 Exploitatiesubsidies

De bewegingen tijdens het boekjaar kunnen als volgt samengevat worden:

	2017	2016
Te ontvangen exploitatiesubsidies		
Op 1 januari	371.549.485,08	384.189.525,50
Nieuwe subsidies	1.188.181.050,50	1.130.259.144,31
Inningen	-1.061.522.000,00	-1.141.099.184,73
Andere bewegingen	0,00	-1.800.000,00
Saldo op 31 december	498.208.535,58	371.549.485,08

De exploitatiesubsidies omvatten de basistoelage (vast en variabel), de toelagen voor de veiligheid en de strijd tegen het terrorisme en het radicalisme, evenals het economische heroplevingsplan (tot 2016).

De verworven subsidies om het aandeel van de Staat in de kosteloosheid van de woonwerkverplaatsingen te compenseren worden opgenomen in de omzet.

De verworven maar nog niet ontvangen exploitatiesubsidies worden als vordering opgenomen in de rubriek 'Handelsvorderingen en overige debiteuren'.

23.3 Financiële subsidies

De bewegingen tijdens het boekjaar kunnen als volgt samengevat worden:

	2017	2016
Te ontvangen financiële subsidies		
Op 1 januari	12.096.450,70	12.540.907,37
Nieuwe subsidies	26.400.090,79	26.858.850,25
Inningen	-26.346.024,89	-27.303.306,92
Impact fusies	5.524.113,97	0,00
Andere bewegingen	-282.379,98	0,00
Saldo op 31 december	17.392.250,59	12.096.450,70

De financiële subsidies omvatten de financiële opbrengsten die voortvloeien uit de vorderingen op de Staat in het kader van de prefinancieringsovereenkomsten 'Tekort TGV', van de prioritaire gewestelijke projecten en de prefinancieringen betreffende rollend materieel. Naar aanleiding van de fusie door opslorping van de SPV LLN wordt vanaf 2017 de vordering van deze laatste op het Waals gewest bij de te ontvangen financiële subsidies geteld. De interesten verworven in het kader van de "Back-to-Back"-overeenkomsten worden niet beschouwd als subsidies.

De vorderingen in verband met financiële subsidies worden opgenomen in de rubriek 'Handelsvorderingen en overige debiteuren'.

De nieuwe financiële subsidies worden geboekt in het netto-resultaat en in mindering gebracht van de financiële kosten.

Toelichting 24 - Overige schulden

		31/12/2017	31/12/2016
	Toelichting		
Overige schulden op lange termijn			
Schulden jegens vennootschappen van de NMBS Groep		0,00	19.245.775,16
Fondsen beheerd voor rekening van derden (GEN Fonds)	33	106.364.528,22	149.062.114,21
Over te dragen ontvangen netto-commissies op transacties van alternatieve financiering		31.141.458,49	35.152.445,55
Borgtochten betaald in contanten		236.107,88	236.107,88
Overige schulden		0,00	812.000,00
Totaal		137.742.094,59	204.508.442,80
Overige schulden op korte termijn			
Schulden jegens vennootschappen van de NMBS Groep		2.333.325,20	1.882.446,01
Te betalen BTW, belastingen en bedrijfsvoorheffing		14.372,39	6.828,75
Fondsen beheerd voor rekening van derden (GEN Fonds)	33	74.379.159,37	75.000.000,00
Over te dragen ontvangen netto-commissies op transacties van alternatieve financiering		4.010.987,06	4.550.021,20
Diverse schulden op de publieke overheden		3.130.552,10	5.369.897,20
Borgtochten betaald in contanten		27.399.331,03	43.578.982,00
Over te dragen opbrengsten		112.605.575,22	105.199.063,82
Toe te rekenen kosten		17.309.000,96	20.592.302,48
Overige schulden		32.879.757,97	21.955.101,25
Totaal		274.062.061,30	278.134.642,71
Totaal overige schulden		411.804.155,89	482.643.085,51

Op 31 december 2017 bedraagt de schuld ten opzichte van HR-Rail (dochteronderneming) 17.169.098,75 EUR, geboekt naar aanleiding van de reorganisatie in 2014 in de rubriek Financiële Schulden en dan terugbetaald aan HR-Rail. De interesten op deze schuld voor 467.750,27 EUR zijn betaald in 2017.

De schulden ten opzichte van de Staat in het kader van het GEN fonds bedragen 180.743.687,59 EUR. Hetzelfde bedrag, niet ter beschikking van de Vennootschap, werd geboekt in de rubriek Geldmiddelen en Cashequivalenten (zie toelichting 14. Geldmiddelen en cashequivalenten).

Het netto-bedrag van de borgtochten betaald in contanten in kader van Credit Support Annex (CSA) met als financiële institutionele tegenpartijen bedraagt 282.839.368 EUR (309.239.368 EUR als handelsvordering en 26.400.000 EUR als Overige schulden).

De overige schulden ten opzichte van de publieke overheden omvatten hoofdzakelijk het deel van de exploitatiesubsidies en de kapitaalsubsidies ontvangen in het kader van de anti-terrorisme maatregelen die de reële exploitatiekosten en de investeringen van de Vennootschap overschrijden.

De over te dragen opbrengsten omvatten hoofdzakelijk opbrengsten gerelateerd aan relaties tussen ander spoorwegnetten.

De overige schulden op 31 december 2017 omvatten voornamelijk:

- Een bedrag van 14.467.174,70 EUR geboekt als tegenprestatie voor de betwiste vordering met de NS betreffende de samenwerking de IC Brussel-Amsterdam;
- Een bedrag van 2.684.000,04 EUR gegenereerde meerwaarde naar aanleiding van de verkoop van 82% van Transurb aan CMI geboekt onder rubriek Overige schulden op moment van de definitieve vaststelling van de verkoopprijs.

Toelichting 25 - Bedrijfsinkomsten en bedrijfskosten

25.1 Bedrijfsinkomsten

25.1.1 Omzet

	31/12/2017	31/12/2016
Marketing & Sales	797.056.162,46	735.461.694,84
Technics	112.624.076,05	111.903.734,17
Transport:	63.964.859,69	72.223.922,96
<i>Trains</i>	54.416.580,26	57.525.016,99
<i>Freight Services</i>	5.708.803,27	11.428.860,07
<i>Overige</i>	3.839.476,16	3.270.045,90
<i>Stations</i>		
Stations	115.612.948,23	136.006.045,55
<i>Beheer onroerende goederen en concessies</i>	102.442.240,47	101.559.803,31
<i>Inkomsten uit onderhanden projecten voor derden #</i>	13.170.707,76	34.446.242,24
Overige	1.944.052,71	2.871.441,45
Totaal omzet	1.091.202.099,14	1.058.466.838,97 *

* Ten behoeve van de vergelijkbaarheid zijn de vergelijkende cijfers per 31 december 2016 aangepast voor een bedrag van 487.790,46 EUR als gevolg van een wijziging in classificatie van een rekening van de rubriek Omzet naar de rubriek Andere bedrijfsopbrengsten.

Het omzetcijfer van de directie Marketing & Sales groepeerde de omzet van de binnenlandse activiteit (voornamelijk verkeersopbrengsten en commissies op verkoop van producten van derden voor 701.268.419 EUR) en de internationale activiteiten (voornamelijk producten die rekening houden met de activiteit als vervoerder op het Belgisch grondgebied en de commissies die geïnd zijn bij de verkoop van internationale tickets voor 95.787.744 EUR).

Het omzetcijfer van de directie Technics behelst het onderhoud en de herstellingen in de ateliers van het rollend materieel voor andere ondernemingen.

Naast de diensten van de werknemers van de Vennootschap in de goederenterminals voor Lineas Group (Freight Services), heeft de omzet van de transportafdeling betrekking op materiaalverhuur en rijprestaties voor andere ondernemingen (treinen) en, in mindere mate, Corporate Security Services.

25.1.2 Overige bedrijfsinkomsten

	31/12/2017	31/12/2016
Bruto commissies betreffende transacties van alternatieve financiering	4.805.928,43	7.146.417,48
Meerwaarden op verkoop van vaste activa, vastgoedbeleggingen en activa aangehouden voor verkoop	7.999.607,71	18.326.511,24
Meerwaarden op verkoop van een onderneming aan THI Factory	0,00	3.420.000,00
Boetes, schadevergoedingen en compensaties ontvangen	6.127.211,01	28.061.532,57 *
Herstelplan commerciële activiteiten	2.908.023,68	1.131.596,19
Herstelplan (geschillen)	8.480.480,12	0,00
Overige	11.225.402,77	20.240.764,61
Totaal overige bedrijfsinkomsten	41.546.653,72	78.326.822,09

** Ten behoeve van de vergelijkbaarheid zijn de vergelijkende cijfers per 31 december 2016 aangepast voor een bedrag van 487.790,46 EUR als gevolg van een wijziging in classificatie van een rekening van de rubriek Omzet naar de rubriek Andere bedrijfsopbrengsten.*

In 2017 bestaan de meerwaarden op verkoop voor 7.999.586,17 EUR voornamelijk uit de verkoop van terreinen en gebouwen en deelnemingen aangehouden voor verkoop.

Per 31 december 2016, betreft de meerwaarde op verkoop van een onderneming aan THI Factory de contractueel voorziene aanpassing van de opleg met betrekking tot de inbreng in THI Factory in 2015.

Het bedrag van 8.480.480,12 EUR betreft het herstelplan commerciële activiteiten (geschil 2013) en stemt overeen met het nominaal ontvangen netto bedrag van de fiscale administratie voor de prestaties van oktober tot december 2012 ten gevolge van een beslissing in het voordeel van de Vennootschap ontvangen op 24 oktober 2017.

25.2 Bedrijfskosten

25.2.1 Diensten en diverse goederen

		31/12/2017	31/12/2016
Infrasstructuurvergoeding		660.523.407,77	631.521.124,80
Onderhoud en herstellingen / saneringswerken		90.017.162,17	84.714.649,40
Electriciteit tractie		82.470.733,25	83.424.562,46
Kosten ICT		79.745.549,99	65.158.576,58
Kosten ivm met projecten voor derden		12.436.515,65	33.222.750,58
Kosten verbonden aan het personeel (kosten HR-Rail inbegrepen)		47.337.359,36	44.772.341,47
Besturingsprestaties, inclusief locatie van materiaal		31.077.214,76	35.937.070,59
Relaties tussen netwerken		15.306.752,46	14.733.392,32
Diabolo kosten		29.191.363,47	23.005.520,00
Electriciteit ander dan tractie / benodigdheden		20.808.073,21	21.259.507,78
Consulting		4.930.019,69	5.365.234,38
Commissies		13.148.688,31	13.632.754,05
Public relations		10.668.484,08	9.772.733,12
Verzekeringen, juridische kosten en vergoedingen betaald aan derden		13.234.141,30	9.079.179,53
Huur en huurlasten		2.675.871,74	4.073.965,07
Voorzieningen voor juridische geschillen	18	-6.082.082,25	75.622.937,00
Milieuvoorzieningen	18	-847.697,50	-5.064.058,81
Voorzieningen vrachtsector	18	-10.775.101,86	-10.784.375,53
Andere voorzieningen	18	163.982,76	-345.157,57
Overige		62.911.590,04	66.110.644,93
Totaal diensten en diverse goederen		1.158.942.028,40	1.205.213.352,15

25.2.2 Overige bedrijfskosten

		31/12/2017	31/12/2016
Belastingen en voorheffingen		3.373.483,53	3.067.464,26
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren, voorraden en onderhanden projecten in opdracht van derden		12.573.605,81	28.879.307,50
Minderwaarden op de realisatie van immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop		1.351.504,06	1.009.837,90
Fusie Foncière Rue de France en aankoop bedrijfstak		0,00	9.987.631,41
Overige bedrijfskosten		3.606.168,67	1.392.078,64
Totaal overige bedrijfskosten		20.904.762,07	44.336.319,71

Toelichting 26 - Personeelskosten

26.1 Personeelskosten

		31/12/2017	31/12/2016
	<u>Toelichtingen</u>		
Salarissen, vergoedingen en overige kortetermijnbeloningen		1.044.315.208,97	1.026.095.238,69
Bijdragen toegezegd-pensioenregelingen	17	443.736,48	366.123,58
Vergoedingen na uitdiensttreding	17	9.186.273,72	8.590.348,65
Andere vergoedingen op lange termijn	17	45.888.188,12	44.439.110,94
Ontslagvergoedingen	17	-1.397.887,07	-1.188.344,29
Overige			
Totale personeelskosten		1.098.435.520,22	1.078.302.477,57

De financiële kost die betrekking heeft op de personeelsbeloningen is opgenomen in de financiële resultaten – cfr. toelichting 27.

26.2 Personeelseffectief

	2017	2016
A. Personeelsleden		
Gewogen gemiddelde van het personeel (in FTE)		
Arbeiders	9.936	10.352
Bedienden	8.098	8.223
Directieleden	335	319
Kosten voor de Vennootschap	1.098.174.753	1.036.361.664
B. Interims		
Aantal berekend op basis van voltijdse equivalenten	N.D.	N.D.
Kosten voor de Vennootschap	116.262	260.147

Toelichting 27 - Financiële opbrengsten en financiële kosten

27.1 Financiële opbrengsten

	31/12/2017	31/12/2016
	Toelichting	
Interestopbrengsten uit		
tot einde looptijd aangehouden beleggingen waarop geen waardevermindering werd geboekt	47.922,67	11.475,00
tot einde looptijd aangehouden beleggingen waarop een waardevermindering werd geboekt	0,00	0,00
leningen en vorderingen waarop geen waardevermindering werd geboekt	22.701.862,09	20.905.790,61
leningen en vorderingen waarop een waardevermindering werd geboekt	0,00	1.131,09
financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	2.734.803,73	3.562.419,36
financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-744.441,48	-132.983,58
voor verkoop beschikbare financiële activa 12.2	0,00	0,00
Wijzigingen in de reële waarde van de financiële activa aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	444.628,04	0,00
Wijzigingen in de reële waarde van de financiële verplichtingen aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	12.665.085,53	1.261.671,60
Wijzigingen in de reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten	60.830.731,76	47.700.908,11
Wijzigingen in de reële waarde van de voor verkoop beschikbare financiële activa in het netto-resultaat	0,00	0,00
Terugname van bijzondere waardevermindervingsverliezen op voor verkoop beschikbare activa	0,00	0,00
Terugname van bijzondere waardevermindervingsverliezen op tot einde looptijd aangehouden beleggingen	0,00	0,00
Terugname van bijzondere waardevermindervingsverliezen op leningen en vorderingen	0,00	0,00
Wisselresultaten	6.303.267,38	16.414.391,68
Winsten uit de realisatie van leningen en vorderingen	0,00	0,00
Ontvangen dividenden	8.033.305,70	5.482.795,64
Overige financiële opbrengsten	14.491.362,06	740.374,73
Totaal financiële opbrengsten	127.508.527,48	95.947.974,24

27.2 Financiële kosten

		31/12/2017	31/12/2016
	<u>Toelichting</u>		
Interestkosten op			
financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs		28.169.025,10	33.168.596,18
financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat		5.723.928,88	6.784.821,40
financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden		20.710.208,47	24.389.927,23
schulden uit financiële leases		1.301.231,46	1.377.784,86
schulden verbonden aan personeelsbeloningen	17.3	5.547.324,48	6.868.072,56
voorzieningen	18	203.277,40	653.190,58
Gekapitaliseerde intercalaire interesten		-134.935,18	-66.004,62
Wijzigingen in de reële waarde van de financiële activa aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat		1.773.846,55	1.777.871,41
Wijzigingen in de reële waarde van de financiële verplichtingen aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat		0,00	4.409.378,55
Wijzigingen in de reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten		42.821.595,14	40.636.127,10
Wijzigingen in de reële waarde van de voor verkoop beschikbare financiële activa in het netto-resultaat		0,00	0,00
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op voor verkoop beschikbare activa	12.2	0,00	0,00
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op tot einde looptijd aangehouden beleggingen		0,00	0,00
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op leningen en vorderingen		18.323,13	1.131,09
Verliezen uit de realisatie van leningen en vorderingen		0,00	0,00
Wisselresultaten		8.769.583,98	15.689.034,13
Overige financiële kosten (inclusief kosten NPV en afschrijving Tekort TGV)		3.495.761,68	3.322.822,25
Totaal financiële kosten		118.399.171,09	139.012.752,72

De interesten ontvangen onder de “Back-to-Back” overeenkomsten en de financiële subsidies (zie toelichting 23.3) worden in mindering genomen van de interestkosten.

Toelichting 28 - Kosten van belastingen op de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

De tabellen hieronder geven een reconciliatie weer tussen de (kosten)/ baten van belastingen op de gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten vóór belastingen aan de statutaire Belgische belastingvoet en de (kosten)/ baten van belastingen op de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten per 31 december 2017 en per 31 december 2016 aan de effectieve belastingvoet van de Vennootschap:

31/12/2017	Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten
Resultaat vóór belastingen	67.125.965,79
Belastingen berekend op basis van de belastingvoet (33,99%)	-22.816.115,77
Effect van de fiscaal niet aftrekbare uitgaven	-11.556.600,00
Definitief belaste inkomsten	
Overige niet-fiscaal aftrekbare resultaten	-463.839,14
Correcties met betrekking tot vorig boekjaar	
Gebruik van voorheen niet-opgenomen uitgestelde belastingsvorderingen	34.834.165,06
Gebruik van voorheen niet-opgenomen fiscale verliezen	2.389,85
Erkenning van voorheen niet-opgenomen uitgestelde belastingsvorderingen	20.942.917,37
Belasting(kosten) / baten op gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultate	20.940.527,52

31/12/2016	Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten
Resultaat vóór belastingen	-277.872.525,47
Belastingen berekend op basis van de belastingvoet (33,99%)	94.448.871,41
Effect van de fiscaal niet aftrekbare uitgaven	-11.563.511,38
Definitief belaste inkomsten	1.770.422,13
Overige niet belastbare resultaten	-11.817.704,26
Verlopen notionele interestaftrek	-12.209.358,79
Wijzigingen met betrekking tot vorige jaren	-493.183,83
Wijziging in de uitgestelde belastingvordering	-60.140.693,41
Belasting(kosten) / baten op gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultate	-5.158,13

	31/12/2017	31/12/2016
Toelichting		
In het netto-resultaat opgenomen courante belastingen	-2.389,85	-5.158,13
In het netto-resultaat opgenomen uitgestelde belastingen	20 19.518.905,49	
In de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen uitgestelde belastingen	20 1.424.011,88	
Belasting(kosten) / baten op gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	20.940.527,52	-5.158,13

Toelichting 29 - Voorwaardelijke activa en verplichtingen

De voorwaardelijke activa bedragen 483.282,81 EUR (2016: 6.897.657,34 EUR) en vertegenwoordigen voornamelijk de door de Vennootschap gevorderde bedragen van derden die verantwoordelijk zijn voor werkonbekwaamheden van personeelsleden. Vanaf 2016 omvatten de voorwaardelijke activa het bedrag van de invorderingen van kosten verschuldigd door derden, maar nog niet geïnd door de onderneming (6.380.980,32 EUR).

De voorwaardelijke verplichtingen bedragen 2.013.805,46 EUR (2016: 504.714,66 EUR) en vertegenwoordigen de juridische geschillen aangespannen tegen de Vennootschap waarvoor de kans op een uitstroom aan middelen momenteel zeer onwaarschijnlijk is.

Toelichting 30 - Bijkomende informatie over de financiële instrumenten

30.1 Financiële activa

Categorie volgens IAS 39		Boekwaarde op 31/12/2017	Reële waarde op 31/12/2017	Boekwaarde op 31/12/2016	Reële waarde op 31/12/2016
Vaste financiële activa					
Handelsvorderingen en overige debiteuren	Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	744.130.986,30	744.130.986,30	794.131.733,37	794.131.733,37
	Leningen en vorderingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	0,00	0,00	0,00	0,00
Afgeleide financiële instrumenten	Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat aangehouden voor handelsdoeleinden	254.304.610,26	254.304.610,26	299.344.642,18	299.344.642,18
Overige financiële activa	Voor verkoop beschikbare financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeverminderingen in het eigen vermogen	51.890.510,00	51.890.510,00	51.271.902,18	51.271.902,18
	Financiële activa aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	100.280.428,83	100.280.428,83	112.566.546,52	112.566.546,52
	Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat aangehouden voor handelsdoeleinden	110.593.934,60	110.593.934,60	86.923.913,48	86.923.913,48
	Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	404.701.095,47	485.371.823,70	415.320.906,50	494.192.248,09
Totaal		1.665.901.565,46	1.746.572.293,69	1.759.559.644,23	1.838.430.985,82
Viottende financiële activa					
Handelsvorderingen en overige debiteuren	Leningen en vorderingen tegen geamortiseerde kostprijs	1.120.765.858,76	1.120.765.858,76	1.195.609.838,32	1.195.609.838,32
	Leningen en vorderingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	123.632,87	123.632,87	203.790,83	203.790,83
Afgeleide financiële instrumenten	Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat aangehouden voor handelsdoeleinden	260.629,50	260.629,50	196.419,58	196.419,58
Overige financiële activa	Voor verkoop beschikbare financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeverminderingen in het eigen vermogen	0,00	0,00	0,00	0,00
	Financiële activa aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	251.075,50	251.075,00	253.379,77	253.379,77
	Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat aangehouden voor handelsdoeleinden	-11.755,12	-11.755,12	-13.836,13	-13.836,13
	Financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	4.131.529,49	4.131.529,49	31.780.697,51	31.855.904,27
	Tot einde looptijd aangehouden beleggingen tegen geamortiseerde kostprijs	5.359.630,54	5.350.903,12	0,00	0,00
Totaal		1.130.880.601,54	1.130.871.873,62	1.228.030.289,88	1.228.105.496,64

De analyse hierboven betreft enkel de financiële activa volgens IFRS 7, met uitsluiting van de over te dragen kosten, de bedragen betreffende onderhanden projecten voor derden, enz.

De Vennootschap beschouwt de nominale waarde van de 'handelsvorderingen en overige debiteuren', momenteel niet geherwaardeerd aan reële waarde, als een redelijke benadering van hun reële waarde. Deze rubriek bestaat hoofdzakelijk uit enerzijds kortlopende vorderingen zonder significante financieringscomponent en anderzijds uit langlopende rentedragende vorderingen op de Staat.

De vergelijkende reële waarde van de financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, opgenomen onder de rubriek 'overige financiële activa' wordt berekend gebruikmakend van de zelfde modellen en hypothesen als deze gebruikt voor de waardering van de activa waarvoor de Vennootschap op vrijwillige basis gekozen heeft voor de opname in de categorie 'tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat'.

De onderstaande tabel geeft een detail van de wijzigingen in de reële waarde van de financiële activa aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat. De lijn andere wijzigingen bevat alle wijzigingen die het gevolg zijn van terugbetalingen, kapitalisaties en in het geval van activa in vreemde valuta, de impact van de omrekeningsverschillen.

	2017	2016
Per 1 januari	113.023.717,12	128.946.290,41
<i>Marktrisico</i>	-3.202.938,33	-1.841.408,84
<i>Kredietrisico</i>	1.873.719,82	63.537,43
Wijzigingen in de reële waarde	-1.329.218,51	-1.777.871,41
Andere wijzigingen	-11.039.361,41	-14.144.701,88
Per 31 december	100.655.137,20	113.023.717,12

De component 'Kredietrisico' werd geïsoleerd door de geboekte wijzigingen in de reële waarde te vergelijken met de wijzigingen in de reële waarden indien een risico-neutrale waarderingscurve werd gebruikt.

30.2 Financiële verplichtingen

Categorie volgens IAS 39		Boekwaarde op 31/12/2017	Reële waarde op 31/12/2017	Boekwaarde op 31/12/2016	Reële waarde op 31/12/2016
Langlopende financiële verplichtingen					
Financiële schulden	Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	2.694.542.968,31	3.034.573.617,99	2.735.834.501,79	3.114.931.869,16
	Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	127.257.635,64	127.257.635,64	147.663.963,54	147.663.963,54
Afgeleide financiële instrumenten	Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat aangehouden voor handelsdoeleinden	396.158.368,07	396.158.368,07	453.524.953,00	453.524.953,00
Handelsschulden	Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige schulden	Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	106.600.636,10	106.600.636,10	166.467.320,84	166.467.320,84
	Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	0,00	0,00	2.076.676,41	2.076.676,41
Totaal		3.324.559.608,12	3.664.590.257,80	3.505.567.415,58	3.884.664.782,95
Kortlopende financiële verplichtingen					
Financiële schulden	Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	670.744.217,49	670.564.475,83	823.083.069,17	822.942.021,41
	Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	601.980,70	601.980,70	1.304.962,04	1.304.962,04
Afgeleide financiële instrumenten	Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat aangehouden voor handelsdoeleinden	10.425.729,66	10.425.729,66	12.573.763,49	12.573.763,49
Handelsschulden	Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	397.766.453,51	397.766.453,51	383.776.851,91	383.776.851,91
Overige schulden	Financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	155.014.904,61	155.014.904,61	167.777.660,88	167.777.660,88
	Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal		1.234.553.285,97	1.234.373.544,31	1.388.516.307,49	1.388.375.259,73

De analyse hierboven betreft enkel de financiële verplichtingen volgens IFRS 7, met uitsluiting van de over te dragen opbrengsten, de bedragen betreffende onderhanden projecten voor derden, enz.

De Vennootschap beschouwt de nominale waarde van de 'handelsschulden' en de 'overige schulden' als een redelijke benadering van hun reële waarde. De 'handelsschulden' bestaan

hoofdzakelijk uit kortlopende verplichtingen zonder significante financieringscomponent en de 'overige schulden' omvatten hoofdzakelijk de schuld erkent tegen de Staat voor de middelen beheerd in het kader van het GEN Fonds (langlopend en kortlopend) en de cash waarborgen ontvangen in het kader van de CSA-overeenkomsten.

De vergelijkende reële waarde van de financiële schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs wordt berekend gebruikmakend van de zelfde modellen en hypothesen als deze gebruikt voor de waardering van de schulden waarvoor de Vennootschap op vrijwillige basis gekozen heeft voor de opname in de categorie 'tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat'.

De onderstaande tabel geeft een detail van de wijzigingen in de reële waarde van de financiële verplichtingen aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat. De lijn andere wijzigingen bevat alle wijzigingen die het gevolg zijn van terugbetalingen, kapitalisaties en in het geval van verplichtingen in vreemde valuta, de impact van de omrekeningsverschillen.

	2017	2016
Per 1 januari	151.045.601,99	202.709.660,36
<i>Marktrisico</i>	-8.538.988,75	-3.588.146,39
<i>Kredietrisico</i>	-4.126.096,78	6.735.853,34
Wijzigingen in de reële waarde	-12.665.085,53	3.147.706,95
Andere wijzigingen	-10.520.900,12	-54.811.765,32
Per 31 december	127.859.616,34	151.045.601,99

De component 'Kredietrisico' werd geïsoleerd door de geboekte wijzigingen in de reële waarde te vergelijken met de wijzigingen in de reële waarden indien een risico-neutrale waarderingscurve werd gebruikt.

Toelichting 31 - Transacties van alternatieve financiering

De Vennootschap heeft “cross-border” lease-transacties afgesloten (activa verkocht of verhuurd aan een Trust die deze onmiddellijk terug verhuurt aan de Vennootschap) zodat beiden een financieel voordeel kunnen delen. Deze operaties, die ‘transacties van alternatieve financiering’ genoemd worden, worden opgenomen volgens hun economische substantie in overeenstemming met de bepalingen van SIC 27. De onderliggende activa van deze transacties kunnen als volgt worden ingedeeld:

- Rollend materieel (elektrische en diesellocomotieven, motorstellen, en rijtuigen voor reizigers): de hierop betrekking hebbende contracten hebben een oorspronkelijke looptijd tussen 17 en 28 jaar.
- Administratieve gebouwen: de hierop betrekking hebbende contracten hebben een oorspronkelijke looptijd van 29,5 jaar.

De transacties gaan gepaard met enkele beperkingen op het gebruik van de onderliggende activa (bijvoorbeeld: geen verkoop, geen onderverhuur zonder de voorafgaande goedkeuring van de Trust). De risico's zijn beperkt tot deze verbonden aan de eigendom van de activa, de risico's die voortvloeien uit de Belgische wetgeving en het kredietrisico op de tegenpartijen waarbij de investeringsrekeningen worden aangehouden.

De Vennootschap heeft de materiële vaste activa in de balans gehouden en heeft geen winst of verlies uit de verkoop aan de Trust erkend. Deze materiële vaste activa, die verband houden met alternatieve financiering, worden in hoofdzaak aangewend voor eigen gebruik of in leasing gegeven aan dochterondernemingen, zoals uitgelegd in toelichting 9.3.

De investeringsrekeningen (investering van een deel van de middelen uit de verkoop of de hoofdverhuur) en de betalingsverplichtingen aan de Trust (over de duur van het contract) worden opgenomen in de balans van de Vennootschap, met uitzondering van de investeringsrekeningen waarvan de tegenpartij een overheidsinstantie of een supranationale organisatie (of gegarandeerd door een overheidsinstantie) is. De niet in de balans opgenomen investeringsrekeningen en betalingsverplichtingen vertegenwoordigen op 31 december 2017 (2016) 1.073.866.888,26 EUR (1.387.342.317,38 EUR). De investeringsrekeningen en betalingsverplichtingen aan de Trust worden bij toepassing van IAS 39 erkend in de rubrieken ‘Overige financiële activa’ en ‘Financiële schulden’. Op 31 december 2017 (2016) worden 318.324.178,08 EUR (331.515.161,47 EUR) opgenomen in de investeringsrekeningen. Anderzijds worden 961.518.672,27 EUR (986.361.122,97 EUR) opgenomen voor betalingsverplichtingen tegenover de Trust op 31 december 2017 (2016).

Voor sommige transacties heeft de Vennootschap afgeleide financiële instrumenten gebruikt om het risico van rentevoeten en wisselkoersen af te dekken. In dit geval heeft de Vennootschap gebruikt gemaakt van de reële waarde optie voorzien in IAS 39 voor de opname van financiële activa en verplichtingen. Het gebruik van afgeleide financiële instrumenten wordt toegelicht in toelichting 11. Aan het einde van 2017 (2016) bedraagt de negatieve reële waarde van derivaten gebruikt in het raam van alternatieve financieringen 16.281.289,18 EUR (12.579.625,82 EUR). De analyse van het risicobeheer met betrekking tot het gebruik van financiële instrumenten, met inbegrip van instrumenten verbonden aan de alternatieve financiering, is opgenomen in toelichting 2.2.

De commissies in verband met deze transacties worden lineair gespreid over de looptijd van deze operaties in het resultaat opgenomen. In 2017 (2016), is 4.803.775,66 EUR (7.144.264,71 EUR) opgenomen in het bedrijfsresultaat. De daling van de in resultaat genomen commissies is het gevolg van het contractueel aflopen van een aantal transacties in 2017.

Afhankelijk van de aard van de transactie heeft de Vennootschap op het einde van de initiële basisduur van de overeenkomst verschillende mogelijkheden waaronder:

- de uitoefening van de aankoopoptie;
- de terugkeer van het actief naar de Trust die het voor eigen rekening zal gebruiken;
- de terugkeer van het actief naar de Trust waarbij de Vennootschap als verkoopagent voor het actief zal optreden;
- de verlenging van de overeenkomst door een lease- of servicecontract na afloop van de eerste basistermijn van de overeenkomst, of
- het zoeken naar een derde die de resterende verplichtingen jegens de Trust op zich zal nemen door middel van een lease- of serviceovereenkomst.

Toelichting 32 - Rechten en verplichtingen

Het bedrag van de contractuele verplichtingen voor de verwerving van materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen beloopt 497.506.598,29 EUR (582.258.133,73 EUR) per 31 december 2017 (2016).

Het bedrag van de contractuele verplichtingen voor de verwerving van diensten bedraagt 1.091.129.887,13 EUR (1.049.085.605,71 EUR) per 31 december 2017 (2016).

Het bedrag van de contractuele verplichtingen voor de verwerving van voorraden bedraagt 244.657.108,99 EUR (209.945.116,71 EUR) per 31 december 2017 (2016).

De door de Vennootschap voor rekening van derden gestelde persoonlijke zekerheden ten bedrage van 188.767.279,55 EUR (205.671.651,43 EUR) per 31 december 2017 (2016).

De door derden aan de Vennootschap verstrekte kredietlijnen bedragen 2.113.007.506,22 EUR (1.513.007.506,22 EUR) per 31 december 2017 (2016).

De verplichtingen inzake toekomstige minimumhuur, opeisbaar krachtens niet-opzegbare operationele leaseovereenkomsten, bedragen 5.860.890,32 EUR (10.726.856,54 EUR) per 31 december 2017 (2016), waarvan 1.470.765,27 EUR (3.836.736,42 EUR) op ten hoogste één jaar, 4.390.125,05 EUR (6.843.530,04 EUR) op meer dan één jaar en ten hoogste vijf jaar en 0 EUR (46.590,08 EUR) op meer dan vijf jaar.

De door derden voor rekening van de Vennootschap gestelde zekerheden bedragen 1.987.007.652,96 EUR (2.127.484.158,56 EUR) per 31 december 2017 (2016) en betreffen hoofdzakelijk de door de Staat gestelde zekerheden in het raam van de alternatieve financieringstransacties en de boekwaarde van het materieel in de transacties.

De goederen en waarden gehouden door derden in hun naam maar ten bate en voor risico van de onderneming bedragen 280.599.761,79 EUR (331.477.624,57 EUR) per 31 december 2017 (2016) en betreffen vooruitbetalingen in het raam van de alternatieve financieringstransacties.

De voorraden die toebehoren aan derden maar die in consignatie ontvangen werden door de Vennootschap die er de risico's voor draagt, belopen 10.336.260,55 EUR (12.097.437,77 EUR) per 31 december 2017 (2016).

De door de Vennootschap op eigen activa gestelde zakelijke zekerheden bedragen 2.506.336.348,57 EUR (2.923.025.039,05 EUR) per 31 december 2017 (2016) en betreffen de in pand gegeven beleggingen in het raam van de alternatieve financieringstransacties.

De ontvangen bankgaranties bedragen 447.282.015,10 EUR (448.361.004,07 EUR) per 31 december 2017 (2016).

Op 31 december 2017 heeft de NMBS een verbintenis van 10.000.000,00 EUR aan "overdraft facility" ten opzichte van B-Logistics opneembaar vanaf 7 april 2016 tot en met 7 april 2021. Als gevolg van de afstand van haar deelneming in Liège Container Terminal heeft de Vennootschap eveneens een verbintenis van 200.000,00 EUR dat overeenkomt met het variabele gedeelte van de verkoopprijs dat afhangt van de uitkomst van een lopend geschil.

De niet in de balans opgenomen investeringsrekeningen m.b.t. de alternatieve financieringstransacties zijn vermeld in toelichting 31.

Toelichting 33 - Informatie betreffende verbonden partijen

33.1 Geconsolideerde vennootschappen

De lijst van de dochterondernemingen, de joint ventures en de geassocieerde ondernemingen is opgenomen in toelichtingen 7 en 8.

34.2 Relaties met de Staat

33.2.1. Deelnemingsverhoudingen

De Staat bezit rechtstreeks en onrechtstreeks 99,97% van de stemrechten van de Vennootschap.

33.2.2. Beheerscontracten

De Staat heeft met de Vennootschap een beheerscontract afgesloten voor de periode 2008-2012. Dit beheerscontract bepaalt dat de Vennootschap een essentieel element in het Belgische transportsysteem vormt. In het raam van een samenhangend groepsbeleid is ze belast met de opdracht om erover te waken dat haar activiteiten passen in het kader van het duurzaam mobiliteitsbeleid van de Regering en bijdragen tot het voldoen aan de verplaatsingsbehoeften.

De concretisering van het volgende beheerscontract is momenteel aan de gang.

De NMBS heeft tot doel:

1. het vervoer per spoor van reizigers en goederen, met inbegrip van het onthaal van en de informatie aan haar klanten;
2. het vervoer van goederen in het algemeen en de logistieke diensten die daarmee verband houden;
3. de verwerving, het onderhoud, het beheer en de financiering van rollend spoorweginfrastructuur;
4. de veiligheid en de bewaking op het gebied van de spoorwegen;
5. het verwerven, het ontwerpen, de bouw, de vernieuwing, het onderhoud en het beheer van de spoorwegstations, de onbemande stopplaatsen en hun aanhorigheden alsook hun directe omgeving, met inbegrip van het ontwerp, de ontwikkeling, de modernisering en de valorisatie van de stedelijke centra;

6. de ontwikkeling van commerciële of andere activiteiten die bestemd zijn om rechtstreeks of indirect haar diensten te bevorderen of het gebruik van haar goederen te optimaliseren.

De Vennootschap kan, zelf of via deelneming in bestaande of op te richten Belgische, buitenlandse of internationale instellingen en rechtspersonen, alle commerciële, industriële of financiële verrichtingen doen die, rechtstreeks of onrechtstreeks, geheel of ten dele, verband houden met haar doel of de verwezenlijking of ontwikkeling ervan kunnen vergemakkelijken of bevorderen, met inbegrip van het stellen van zekerheden voor schulden van verbonden vennootschappen of vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat.

De fabricage en de verkoop van goederen of diensten die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met de spoorwegactiviteit, worden inzonderheid geacht de verwezenlijking of ontwikkeling van het doel te kunnen bevorderen. De Vennootschap kan eveneens optreden als bestuurder, volmachtdrager, mandataris of vereffenaar in andere vennootschappen of ondernemingen.

33.2.3. Diensten aan besturen

De Vennootschap levert transport- en communicatiediensten aan de Belgische Staat en aan verschillende besturen van de Belgische Staat. Al deze transacties gebeuren in het raam van normale klant/leverancier relaties tegen voorwaarden die niet gunstiger zijn dan die welke aan andere klanten en leveranciers worden aangeboden. De aan deze besturen geleverde diensten vertegenwoordigen geen significant aandeel van de netto inkomsten van de Vennootschap.

33.3. Relaties tussen vennootschappen van de NMBS-Groep

In het raam van de uitvoering van het beheerscontract wordt de Vennootschap geacht transacties uit te voeren met de andere vennootschappen van de NMBS-Groep. De voornaamste transacties die uitgevoerd worden voor ondernemingen van de Groep zijn de volgende:

- thesaurie, boekhoudkundige coördinatie, enz. door de Vennootschap ten voordele van Infrabel, de NMBS en NMBS Logistics;
- besturingsprestaties en stationsprestaties freight services.

33.4. Cijfergegevens betreffende de relaties met de overheid en de vennootschappen van de NMBS-Groep

De door de overheid toegekende subsidies worden gedetailleerd besproken in toelichting 23.

Naast deze subsidies werden de volgende transacties uitgevoerd met verbonden partijen:

33.4.1 Verkopen van goederen en prestaties van diensten

De goederen zijn verkocht en de diensten zijn gepresteerd tegen marktconforme voorwaarden.

	31/12/2017	31/12/2016
Verkopen van prestaties van diensten		
Dochterondernemingen	19.494.854,19	12.704.884,55
Joint ventures	2.223.250,94	2.016.768,53
B-Logistics (geassocieerde onderneming)	57.638.572,77	64.262.937,25
Andere geassocieerde ondernemingen	64.293.134,84	62.653.662,66
Totaal	143.649.812,74	141.638.252,99

33.4.2. Aankopen van goederen en prestaties van diensten

	31/12/2017	31/12/2016
Aankopen van goederen		
Dochterondernemingen	51.284.790,47	60.563.349,17
Joint ventures	0,00	31.907,71
B-Logistics (geassocieerde onderneming)	0,00	1.600.000,00
Andere geassocieerde ondernemingen	0,00	429.680,33
Verkopen van prestaties van diensten		
Dochterondernemingen	121.174.703,35	126.351.215,28
Joint ventures	11.670.007,14	20.081.967,76
B-Logistics (geassocieerde onderneming)	1.614.124,40	7.427.403,39
Andere geassocieerde ondernemingen	52.187.076,73	49.110.066,25
Totaal	237.930.702,09	265.595.589,89

Ook deze transacties zijn uitgevoerd tegen marktconforme voorwaarden.

33.4.3. Vorderingen en schulden ten opzichte van verbonden partijen (buiten belangrijkste bestuurders) als gevolg van de verkoop/aankoop van goederen/diensten

	31/12/2017	31/12/2016
Vorderingen ten opzichte van verbonden partijen		
Dochterondernemingen	26.025.602,71	89.431.422,97
Joint ventures	516.164,52	1.322.762,38
B-Logistics (geassocieerde onderneming)	94.960.128,67	102.754.843,58
Andere geassocieerde ondernemingen	27.660.167,37	27.189.503,27
Totaal	149.162.063,27	220.698.532,20
Schulden ten opzichte van verbonden partijen		
Dochterondernemingen	207.659.549,83	231.352.838,03
Joint ventures	2.535.688,93	5.381.115,33
B-Logistics (geassocieerde onderneming)	5.440.869,93	-1.181.092,59
Andere geassocieerde ondernemingen	120.492.510,54	122.385.523,83
Totaal	336.128.619,23	357.938.384,60

Deze transacties werden uitgevoerd tegen marktconforme voorwaarden.

De vorderingen op de publieke overheden zijn.

	31/12/2017	31/12/2016
Vorderingen ten opzichte van de publieke overheden		
Back to Back transactie (in Overige financiële activa)	256.212.617,33	231.821.865,50
Financiering HST	50.680.077,57	52.373.779,42
Financiering GEN-materieel	392.071.326,77	406.990.844,15
Financiering Desiro-materieel	90.917.656,66	95.258.943,96
Financiering HLE 18	110.991.288,66	115.358.904,35
Exploitatietoelagen	500.773.899,94	376.471.361,05
Investeringsstoelagen	13.203.000,00	95.119.000,00
Investerings gefinancierd door GEN Fonds	3.283.344,36	2.139.594,08
Station van Bergen (Waals gewest)	23.600.301,01	24.503.099,14
SPV LLN	29.689.947,00	28.028.833,11
Relance plan	1.552.706,94	22.957.000,00
Subsidies andere derden	1.184.408,34	414.360,35
CEE	0,00	599.639,36
Totaal	1.474.160.574,58	1.452.037.224,47

De bovenstaande tabel omvat het GEN Fonds niet, dat zowel geboekt is op het actief (zie toelichting 14) als het passief (zie toelichting 24) voor 224.062.114 EUR in 2016.

33.5. Relaties met de belangrijkste bestuurders

De bestuurders en de leden van het Directiecomité van de Vennootschap worden als de voornaamste bestuurders van de Vennootschap beschouwd.

Het totaal bedrag van de bezoldigingen van de bestuurders en de leden van het Directiecomité bedroeg 1.965.776,79 EUR in 2016 en 1.691.479,88 EUR in 2017. Ze hebben geen leningen of voorschotten van de Vennootschap ontvangen. Voor de lijst van de bestuurders en de leden van het Directiecomité verwijzen we naar toelichting 1.

Deze totale bezoldigingsbedragen van de belangrijkste bestuurders bevatten de volgende elementen:

- kortetermijnbeloningen: jaarloon (basis en variabel) en overige kortetermijnbeloningen zoals de ziekteverzekering, het privégebruik van de bedrijfswagen,... evenals de op deze beloningen aan de sociale zekerheid betaalde bijdragen;
- ontslagvergoedingen;
- vergoedingen na uitdiensttreding: door de Vennootschap betaalde verzekeringspremies. De premies dekken hoofdzakelijk een aanvullend-pensioenplan;
- eventuele vergoedingen voor werkongeschiktheid.

De bezoldiging van de belangrijkste bestuurders is als volgt verdeeld:

	31/12/2017	31/12/2016
Lonen en overige kortetermijnbeloningen	1.617.612,75	1.877.219,79
Ontslagvergoedingen	0,00	0,00
Vergoedingen na uitdiensttreding	73.867,13	88.557,00
Overige langetermijnbeloningen	0,00	0,00
Totaal	1.691.479,88	1.965.776,79

Er werd geen enkele lening toegestaan aan de belangrijkste bestuurders.

Toelichting 34 - Honoraria van de commissaris

De Vennootschap heeft in 2017 (2016) 478.216,00 EUR (327.220,40 EUR) geboekt in verband met honoraria van de bedrijfsrevisoren van de Vennootschap in het kader van hun mandaat als commissaris.

Dit bedrag is als volgt samengesteld:

	31/12/2017		31/12/2016	
	Commissaris	Netwerk van de commissaris	Commissaris	Netwerk van de commissaris
Controleopdrachten	461.024,80		324.720,40	
Belastingadviesopdrachten	17.191,20			
Overige opdrachten			2.500,00	
Totaal	478.216,00	0,00	327.220,40	0,00

Toelichting 35 - Gebeurtenissen na balansdatum

Geen enkele significante gebeurtenis die invloed heeft op de jaarrekening van de Vennootschap werd waargenomen na de afsluitingsdatum op 31 december 2017.

3. Activiteitensectoren

**GEPUBLICEERDE
SECTORREKENINGEN
2017**

I. Inleiding

De sectorrekeningen zijn opgemaakt overeenkomstig artikelen 27§1 van de wet van 21 maart 1991 en 8§2 van de wet van 15 juni 2015 tot wijziging van de Spoorcodex van 30 augustus 2013. Krachtens die wetten moet de NMBS een apart rekeningenstelsel opmaken voor de activiteiten met betrekking tot haar opdrachten van openbare dienst, enerzijds, en haar andere activiteiten, anderzijds. De toelichting bij de jaarrekening van de NMBS moet voor die activiteiten een aparte balans, resultatenrekening en kasstroom bevatten.

Naast de sectoren Activiteiten opdrachten van openbare dienst ("Activiteiten OOD") en Commerciële activiteiten onderscheiden we de sector Historische schuld. De historische schuld die overblijft na de reorganisatie van de NMBS-Groep per 1 januari 2014 wordt apart gepresenteerd. De resterende schuld ten laste van de NMBS per 1 januari 2014 vloeit immers voort uit een door de Belgische Staat besliste herstructurering en het is niet mogelijk de toerekening aan de andere sectoren na de transfer naar Infrabel te bepalen.

Sinds de filialisering van de goederenactiviteit van de NMBS via Lineas Group is er geen sector Goederen als dusdanig meer. De activiteiten Freight Services zijn opdrachten van openbare dienst en maken deel uit van die sector.

II. Waarderingsregels en regels voor de verdeling over de sectoren

De waarderingsregels en regels voor de verdeling over de sectoren werden door de Raad van Bestuur vastgesteld en zijn hierna samengevat.

Sommige balansrubrieken worden volledig over de sectoren Activiteiten OOD, Commerciële activiteiten en Historische schuld verdeeld op basis van kostenplaatsen of van een gedetailleerde analyse (onder meer voor de vaste activa, de kapitaalsubsidies en de voorraden) of op basis van de effectieven van de sectoren (voor de schulden uit personeelsbeloningen en de sociale schulden).

De gedeelten van de balansrubrieken die rechtstreeks aan de sectoren kunnen toegerekend worden (waaronder voorzieningen voor bodemsaneringen, financiële instrumenten, ontvangen voorschotten op bestellingen in uitvoering, enz.), worden aan deze sectoren toegerekend, terwijl de niet toerekenbare gedeelten opgenomen worden in de sector Activiteiten OOD.

Het bedrag van het kapitaal van de sectoren stemt overeen met de netto activa van elk van die sectoren per 1 januari 2014, indien de netto activa positief zijn. Daarentegen wordt er op die datum een intersectoriële rekening-courant geboekt indien de netto activa negatief zijn. Na 1 januari ondergaan de intersectoriële rekeningen-courant de impact van de kasstromen van de sectoren en van de toerekening van de intersectoriële interesten van de sector Historische schuld aan de andere sectoren.

De activa en passiva van de sector Historische schuld omvatten:

- De schuld beheerscontract met inbegrip van de fair value adjustments en de verlopen en niet vervallen interesten;

- Het saldo van de netto gestorte/ontvangen borgsommen m.b.t. de Credit Support Annexes ("CSA"), met inbegrip van de verlopen en niet vervallen interesten (Market-to-Market – "MTM");
- Het netto saldo van de commissies m.b.t. de alternatieve financiële verrichtingen ("NPV").

Het resultaat wordt aan de sectoren toegerekend op basis van de cost/profit centers in de algemene boekhouding, aangepast met intersectoriële boekhoudbewerkingen, waaronder:

- de verdeling van de niet specifieke exploitatiesubsidies over de sectoren Activiteiten OOD in functie van het cash bedrijfsresultaat van elk van die sectoren;
- de doorfacturatie van prestaties tussen sectoren op basis van elementen van de analytische boekhouding;
- de toerekening aan de sectoren, op basis van de effectieven, van de bedrijfskosten komende van de gemeenschappelijke diensten op plaatselijk niveau, op het niveau van de directies of op het niveau van de vennootschap evenals van het financieel resultaat en van de andere elementen m.b.t. de schulden uit personeelsbeloningen.

De netto financiële kosten van de sector Historische schuld zijn het voorwerp van een reallocatie naar de andere sectoren op basis van het overzicht van de gecumuleerde kasstromen per sector.

III. Sectoriële balansen

• III.1 Balans per 31 december 2017

31/12/2017	Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst	Historische schuld	Eliminatie intersectoriële deelnemingen	Totaal
Activa					
Immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop (met uitzondering van de beëindigde bedrijfsactiviteiten)	519.261.018,22	7.316.467.033,60	0,00		7.835.728.051,82
Deelnemingen in dochterondernemingen, joint-ventures en verbonden ondernemingen	249.230.546,45	242.001.016,88	0,00		491.231.563,33
Intersectoriële deelnemingen	0,00	980.920.846,40		-980.920.846,40	0,00
Handelsvorderingen en overige debiteuren	48.177.287,30	1.073.532.156,65	986.886.009,85		2.108.595.453,80
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	414.818,41	254.150.421,35		254.565.239,76
Overige financiële activa	51.885.762,55	4.747,45	625.305.939,31		677.196.449,31
Belastingvorderingen op het huidige resultaat	0,00	20.942.917,37	0,00		20.942.917,37
Voorraden	17.120.366,75	194.226.255,63			211.346.622,38
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,00	180.807.892,36	207.063.991,67		387.871.884,03
Vaste activa aangehouden voor verkoop (beëindigde activiteiten)	1.602.442,23	0,00	0,00		1.602.442,23
Totaal der activa	887.277.423,50	10.009.317.684,75	2.073.406.362,18	-980.920.846,40	11.989.080.624,03
Passiva					
Kapitaal	684.423.134,44	545.520.057,53	0,00	-980.920.846,40	249.022.345,57
Reserves en overgedragen resultaat	140.142.614,88	-621.455.749,40	-93.571.089,82	0,00	-574.884.224,33
Resultaat van het boekjaar	48.733.778,83	35.731.999,20	3.600.715,29	0,00	88.066.493,31
<i>Eigen vermogen</i>	<i>873.299.528,14</i>	<i>-40.203.692,67</i>	<i>-89.970.374,53</i>	<i>-980.920.846,40</i>	<i>-237.795.385,45</i>
Kapitaalsubsidies	0,00	6.710.008.754,16	0,00	0,00	6.710.008.754,16
Voorzieningen	112.308.625,40	133.930.867,53		0,00	246.239.492,93
Financiële schulden	7.422.954,18	5.004.564,18	3.480.719.283,78	0,00	3.493.146.802,14
Afgeleide financiële instrumenten	274.873,86	5.295.899,97	401.013.323,90	0,00	406.584.097,73
Handelschulden	0,00	423.679.952,13	0,00	0,00	423.679.952,13
Sociale schulden	4.620.346,49	81.315.764,85	0,00	0,00	85.936.111,34
Personeelsbeloningen	24.166.067,08	425.310.576,08		0,00	449.476.643,16
Overige schulden	22.721.927,99	327.529.782,35	61.552.445,55		411.804.155,89
<i>Passiva</i>	<i>171.514.795,00</i>	<i>8.112.076.161,25</i>	<i>3.943.285.053,23</i>	<i>0,00</i>	<i>12.226.876.009,48</i>
Intersectoriële rekeningen-courant	-157.536.899,65	1.937.445.216,17	-1.779.908.316,52	0,00	0,00
Totaal der passiva	887.277.423,50	10.009.317.684,75	2.073.406.362,18	-980.920.846,40	11.989.080.624,03

Historische schuld op 1/1/2014	1.906.832.556,69
Eigen vermogen	89.970.374,53
Historische schuld op 31/12/2017	1.996.802.931,22

• **III.2 Balans per 31 december 2016**

31/12/2016	Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst	Historische schuld	Eliminatie intersectoriële deelnemingen	Totaal
Activa					
Immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop (met uitzondering van de beëindigde bedrijfsactiviteiten)	496.637.967,16	7.253.076.586,45	0,00	0,00	7.749.714.553,61
Deelnemingen in dochterondernemingen, joint-ventures en verbonden ondernemingen	246.648.506,12	242.009.917,31	0,00	0,00	488.658.423,43
Intersectoriële deelnemingen	0,00	980.920.846,40	0,00	-980.920.846,40	0,00
Handelsvorderingen en overige debiteuren	54.578.814,96	1.166.139.882,91	994.940.632,79	0,00	2.215.659.330,66
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	196.419,58	299.344.642,18	0,00	299.541.061,76
Overige financiële activa	51.266.028,69	5.873,49	646.831.607,65	0,00	698.103.509,83
Voorraden	17.130.605,95	194.251.437,03	0,00	0,00	211.382.042,98
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,00	224.124.042,74	82.957.090,96	0,00	307.081.133,70
Vaste activa aangehouden voor verkoop (beëindigde activiteiten)	4.949.020,84	0,00	0,00	0,00	4.949.020,84
Totaal der activa	871.210.943,72	10.060.725.005,91	2.024.073.973,58	-980.920.846,40	11.975.089.076,81
Passiva					
Kapitaal	684.423.134,44	545.520.057,53	0,00	-980.920.846,40	249.022.345,57
Reserves en overgedragen resultaat	215.797.469,95	-452.524.085,65	-60.290.241,30	0,00	-297.016.856,99
Resultaat van het boekjaar	-75.654.855,07	-168.931.663,75	-33.280.848,52	0,00	-277.867.367,34
Eigen vermogen	824.565.749,32	-75.935.691,87	-93.571.089,82	-980.920.846,40	-325.861.878,77
Kapitaalsubsidies	0,00	6.437.538.357,10	71.379,36	0,00	6.437.609.736,46
Voorzieningen	119.800.679,20	148.755.732,31	0,00	0,00	268.556.411,51
Financiële schulden	7.439.833,10	5.430.607,16	3.695.016.056,28	0,00	3.707.886.496,54
Afgeleide financiële instrumenten	420.565,51	7.835.076,30	457.843.074,68	0,00	466.098.716,49
Belastingenschulden op het resultaat van het boekjaar	0,00	184.651,75	0,00	0,00	184.651,75
Handelschulden	0,00	401.646.311,09	-217.157,57	0,00	401.429.153,52
Sociale schulden	4.601.116,03	80.603.884,13	0,00	0,00	85.205.000,16
Personeelsbeloningen	24.372.479,77	426.965.223,86	0,00	0,00	451.337.703,63
Overige schulden	13.459.871,16	387.180.747,60	82.002.466,75	0,00	482.643.085,51
Passiva	170.094.544,77	7.896.140.591,30	4.234.715.819,50	0,00	12.300.950.955,57
Intersectoriële rekeningen-courant	-123.449.350,37	2.240.520.106,47	-2.117.070.756,10	0,00	0,00
Totaal der passiva	871.210.943,72	10.060.725.005,91	2.024.073.973,58	-980.920.846,40	11.975.089.076,81

Historische schuld op 1/1/2014	1.906.832.556,69
Eigen vermogen	93.571.089,82
Historische schuld op 31/12/2016	2.000.403.646,51

IV. Sectoriële resultatenrekeningen

• IV.1 Resultatenrekening 2017

2017	Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst	Historische schuld	Eliminatie intersectoriële deelnemingen	Totaal
Bedrijfsopbrengsten	284.045.527,40	1.177.489.616,92	4.805.928,43	-176.906.300,00	1.289.434.772,75
Omzet	268.664.528,75	1.003.688.935,23	0,00	-181.151.364,84	1.091.202.099,14
Geproduceerde vaste activa	91.760,53	154.391.130,44	0,00	2.203.128,92	156.686.019,89
Overige bedrijfsopbrengsten	15.289.238,12	19.409.551,25	4.805.928,43	2.041.935,92	41.546.653,72
Bedrijfskosten	-224.084.819,70	-2.328.003.050,52	0,00	176.906.300,00	-2.375.181.570,22
Grondstoffen en handelsgoederen	-9.345.843,47	-88.140.603,04	0,00	587.186,98	-96.899.259,53
Diensten en diverse goederen	-161.029.362,23	-1.284.392.300,03	0,00	286.479.633,86	-1.158.942.028,40
Personeelskosten	-51.140.253,82	-939.427.077,72	0,00	-107.868.188,68	-1.098.435.520,22
Overige bedrijfskosten	-2.569.360,18	-16.043.069,73	0,00	-2.292.332,16	-20.904.762,07
EBITDA voor exploitatiesubsidies	59.960.707,70	-1.150.513.433,60	4.805.928,43	0,00	-1.085.746.797,47
waarvan cash	52.861.629,81	-1.155.757.021,01			-1.102.895.391,20
Exploitatiesubsidies	0,00	1.188.181.050,50	0,00	0,00	1.188.181.050,50
Bedrijfsresultaat voor kapitaalsubsidies, afschrijvingen en waardeverminderingen	59.960.707,70	37.667.616,90	4.805.928,43	0,00	102.434.253,03
Cash	52.861.629,81	32.424.029,49	0,00		85.285.659,30
Non cash	7.099.077,89	5.243.587,41	4.805.928,43		17.148.593,73
Kapitaalsubsidies	0,00	381.074.527,61	0,00		381.074.527,61
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op immateriële, materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	-16.806.102,24	-413.827.158,65	0,00		-430.633.260,89
Bijzondere waardeverminderingen op deelnemingen in dochterondernemingen, joint-ventures en geassocieerde ondernemingen	795.056,88	0,00	0,00		795.056,88
Bedrijfsresultaat	43.949.662,34	4.914.985,86	4.805.928,43	0,00	53.670.576,63
Financieel resultaat	4.550.452,46	5.764.117,07	-1.205.213,14	0,00	9.109.356,39
Cash	4.830.681,58	8.308.107,56	-24.984.668,96		-11.845.879,82
Non cash	-280.229,12	-2.543.990,49	23.779.455,82		20.955.236,21
Netto-resultaat van de beëindigde bedrijfsactiviteiten	0,00	0,00			0,00
Netto-resultaat voor belastingen	48.500.114,81	10.679.102,93	3.600.715,29	0,00	62.779.933,02
(Kosten) / opbrengsten van belastingen op het netto-resultaat	0,00	19.516.515,64	0,00		19.516.515,64
Cash	0,00	-2.389,85	0,00		-2.389,85
Non cash	0,00	19.518.905,49	0,00		19.518.905,49
Netto-resultaat	48.500.114,81	30.195.618,57	3.600.715,29	0,00	82.296.448,66
Andere elementen van de gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten	233.664,02	5.536.380,63	0,00		5.770.044,65
Totaal gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten	48.733.778,83	35.731.999,20	3.600.715,29	0,00	88.066.493,31
Cash	57.692.311,39	40.729.747,20	-24.984.668,96		73.437.389,63
Non cash	-8.958.532,57	-4.997.748,00	28.585.384,25		14.629.103,68
Verschillen IFRS-BE-GAAP	741.413,24	-21.139.213,00	-9.036.421,79	0,00	-29.434.221,55
Resultaat BE-GAAP	49.475.192,07	14.592.786,20	-5.435.706,50	0,00	58.632.271,76

• IV.2 Resultatenrekening 2016

2016	Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst	Historische schuld	Eliminatie intersectoriële deelnemingen	Totaal
Bedrijfsopbrengsten	294.122.756,31	1.162.697.096,30	7.146.417,48	-182.417.062,17	1.281.549.207,92
Omzet	257.914.905,11	984.328.810,78	0,00	-183.289.086,46	1.058.954.629,43
Geproduceerde vaste activa	138.734,65	142.066.070,02	0,00	2.550.742,19	144.755.546,86
Overige bedrijfsopbrengsten	36.069.116,55	36.302.215,50	7.146.417,48	-1.678.717,90	77.839.031,63
Bedrijfskosten	-297.416.557,55	-2.292.653.130,77	0,00	182.417.062,17	-2.407.652.626,15
Grondstoffen en handelsgoederen	-11.013.614,91	-69.004.878,16	0,00	218.016,35	-79.800.476,72
Diensten en diverse goederen	-235.021.427,91	-1.251.702.199,10	0,00	281.510.274,86	-1.205.213.352,15
Personeelskosten	-51.838.424,37	-926.631.024,39	0,00	-99.833.028,81	-1.078.302.477,57
Overige bedrijfskosten	456.909,64	-45.315.029,12	0,00	521.799,77	-44.336.319,71
EBITDA voor exploitatiesubsidies	-3.293.801,24	-1.129.956.034,47	7.146.417,48	0,00	-1.126.103.418,23
<i>waarvan cash</i>	64.561.523,26	-1.136.158.020,48	0,00	0,00	-1.071.596.497,22
Exploitatiesubsidies	0,00	1.130.259.144,31	0,00	0,00	1.130.259.144,31
Bedrijfsresultaat voor kapitaalsubsidies, afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.293.801,24	303.109,84	7.146.417,48	0,00	4.155.726,08
<i>Cash</i>	64.561.523,26	-5.898.876,17	0,00		58.662.647,09
<i>Non cash</i>	-67.855.324,50	6.201.986,01	7.146.417,48		-54.506.921,01
Kapitaalsubsidies	0,00	351.161.691,81	0,00	0,00	351.161.691,81
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op immateriële, materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen	-80.151.931,07	-485.840.845,16	0,00	0,00	-565.992.776,23
Bijzondere waardeverminderingen op deelnemingen in dochterondernemingen, joint-ventures en geassocieerde ondernemingen	1.052.590,47	0,00	0,00	0,00	1.052.590,47
Bedrijfsresultaat	-82.393.141,84	-134.376.043,51	7.146.417,48	0,00	-209.622.767,87
Financieel resultaat	8.097.732,16	-10.735.244,64	-40.427.266,00	0,00	-43.064.778,48
<i>Cash</i>	8.559.245,04	-8.950.488,61	-37.041.806,84		-37.433.050,40
<i>Non cash</i>	-461.512,89	-1.784.756,03	-3.385.459,16		-5.631.728,08
Netto-resultaat van de beëindigde bedrijfsactiviteiten	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto-resultaat voor belastingen	-74.295.409,68	-145.111.288,15	-33.280.848,52	0,00	-252.687.546,35
(Kosten) / opbrengsten van belastingen op het netto-resultaat	0,00	-5.158,13	0,00		-5.158,13
<i>Cash</i>	0,00	-5.158,13	0,00		-5.158,13
<i>Non cash</i>	0,00	0,00	0,00		0,00
Netto-resultaat	-74.295.409,68	-145.116.446,28	-33.280.848,52	0,00	-252.692.704,48
Andere elementen van de gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten	-1.359.445,39	-23.815.217,47	0,00		-25.174.662,86
Totaal gerealiseerde en niet gerealiseerde resultaten	-75.654.855,07	-168.931.663,75	-33.280.848,52	0,00	-277.867.367,34
<i>Cash</i>	73.120.768,30	-14.854.522,91	-37.041.806,84	0,00	21.224.438,56
<i>Non cash</i>	-148.775.623,37	-154.077.140,85	3.760.958,32	0,00	-299.091.805,90
Verschillen IFRS-BE-GAAP	9.739.594,50	-183.185,37	18.569.332,41	0,00	28.125.741,54
Resultaat BE-GAAP	-65.915.260,57	-169.114.849,12	-14.711.516,11	0,00	-249.741.625,80

• IV.3 Evolutie EBITDA cash 2016-2017

Het bedrijfsresultaat (excl. exploitatiesubsidies) vóór kapitaalsubsidies, afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingverliezen is tussen 31 december 2016 en 31 december 2017 als volgt geëvolueerd :

EBITDA CASH behalve subsidies	Commerciële activiteiten	Opdrachten openbare dienst	Totaal
2016	64.561.523,26	-1.136.158.020,48	-1.071.596.497,22
2017	52.861.629,81	-1.155.757.021,01	-1.102.895.391,20
Wijziging	-11.699.893,45	-19.599.000,53	-31.298.893,98

Commerciële activiteiten (-11,7 miljoen €), hoofdzakelijk:

- -10,2 miljoen € meerwaarden op de verkoop van activa. In 2017 werden er 7,8 miljoen € meerwaarden geboekt, tegenover 18,0 miljoen € in 2016;
- -5,4 miljoen € daling van de omzet uit verhuringen en prestaties;
- +3,3 miljoen € stationsconcessievergoedingen.

Opdrachten van openbare dienst (-19,6 miljoen €), hoofdzakelijk:

- +46,4 miljoen € stijging van de omzet Binnenlands reizigersvervoer;
- +12,9 miljoen € daling van de personeelskosten Freight Services, hoofdzakelijk ten gevolge de vermindering van de effectieven;
- -29,0 miljoen € ten gevolge van de stijging van de infrastructuurvergoeding;
- -16,0 miljoen € ingevolge de in 2016 door Siemens betaalde vergoeding van 16,0 miljoen €;
- -10,0 miljoen € met betrekking tot de projecten NDS en DICE, waarvan +6,5 miljoen € kosten 2017 voor het project NDS en +3,5 miljoen kosten 2017 voor het project DICE (vertrekprocedure van de treinen). Deze kosten werden in 2017 in resultaat genomen ingevolge de stopzetting van die twee investeringsprojecten, gedeeltelijke stopzetting voor het project NDS en volledige stopzetting voor het project DICE;
- -5,7 miljoen € daling van de facturaties aan Lineas Group;
- -5,0 miljoen € ingevolge de stijging van de kosten voor het onderhoud van de gebouwen;
- -3,1 miljoen € personeelskosten ingevolge de uitgevoerde aanwervingen in het raam van de terreurbestrijdingsmaatregelen;
- -1,6 miljoen € ten gevolge van een lichte stijging van de kost van de aan Lineas Group toegekende "Korting" voor het gedetacheerd personeel.

V. Sectoriële kasstromen

31/12/2017	2017			2016		
	Commerciële activiteiten	Opdrachten openbare dienst	Totaal	Commerciële activiteiten	Opdrachten openbare dienst	Totaal
EBITDA cash	52.861.629,81	32.424.029,49	85.285.659,30	64.561.523,26	-5.898.876,17	58.662.647,09
Financieel resultaat cash rechtstreeks toewijsbaar aan sectoren	1.632.144,36	12.611.620,80	14.243.765,16	5.792.478,64	-516.259,57	5.276.219,07
Belastingen	0,00	-2.389,85	-2.389,85		-5.158,13	-5.158,13
Cash resultaat voor intersectorieel financieel resultaat	54.493.774,17	45.033.260,44	99.527.034,61	70.354.001,90	-6.420.293,87	63.933.708,03
Immateriële, materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen, netto*	-39.594.203,03	-430.160.996,29	-469.755.199,32	-48.437.918,28	-446.814.726,13	-495.252.644,41
Geïnde kapitaalsubsidies*	0,00	728.354.463,17	728.354.463,17	0,00	613.897.710,34	613.897.710,34
Financiële activa, netto	3.623.861,34	-51.973,53	3.571.887,81	549.486,01	-288.773,49	260.712,52
Totaal kasstroom zonder BBK	18.523.432,48	343.174.753,79	361.698.186,27	22.465.569,63	160.373.916,85	182.839.486,48
Behoefte aan bedrijfskapitaal	26.258.215,85	-49.688.986,52	-23.430.770,67	-16.442.082,66	-154.274.520,41	-170.716.603,07
Kasstroom voor intersectorieel financieel resultaat	44.781.648,33	293.485.767,27	338.267.415,60	6.023.486,97	6.099.396,44	12.122.883,41
Intersectoriële financiële resultaten	3.198.537,22	-4.303.513,24	-1.104.976,02	2.766.766,40	-8.434.229,04	-5.667.462,63
Kasstroom	47.980.185,55	289.182.254,03	337.162.439,58	8.790.253,37	-2.334.832,60	6.455.420,78
				8.559.245,04	-8.950.488,61	-391.243,56

* intersectoriële overdrachten inbegrepen

VI. Intersectoriële rekeningen-courant

2017	2017			2016		
	Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst	Historische schuld	Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst	Historische schuld
01/01/2017	-123.449.350,37	2.240.520.106,47	-2.117.070.756,10	-104.417.505,09	2.227.943.681,97	-2.123.526.176,89
Intersectoriële hertoewijzigingen	13.892.636,27	-13.892.636,27	0,00	-10.241.591,90	10.241.591,90	0,00
Kasstroom voor de intersectoriële financiële resultaten	-44.781.648,33	-293.485.767,27	338.267.415,60	-6.023.486,98	-6.099.396,44	12.122.883,42
Intersectoriële financiële resultaten	-3.198.537,22	4.303.513,24	-1.104.976,02	-2.766.766,40	8.434.229,04	-5.667.462,63
31/12/2017	-157.536.899,65	1.937.445.216,17	-1.779.908.316,52	-123.449.350,37	2.240.520.106,47	-2.117.070.756,10

VII. Overheidstussenkomsten

• VII.1 Kapitaalsubsidies

2017	Commerciële activiteiten	Opdrachten openbare dienst	Historische schuld	Totaal
01/01/2017	0,00	6.437.538.357,10	71.379,36	6.437.609.736,46
Nieuw*	0,00	653.544.924,67	-71.379,36	653.473.545,31
In resultaatname	0,00	-381.074.527,61	0,00	-381.074.527,61
31/12/2017	0,00	6.710.008.754,16	0,00	6.710.008.754,16

* intersectoriële overdrachten en dading Infrabel inbegrepen

2016	Commerciële activiteiten	Opdrachten openbare dienst	Historische schuld	Totaal
01/01/2016	0,00	6.104.800.377,68	0,00	6.104.800.377,68
Correctie 2015	0,00	0,00	0,00	0,00
Nieuw*	0,00	683.899.671,23	71.379,36	683.971.050,59
In resultaatname	0,00	-351.161.691,81	0,00	-351.161.691,81
31/12/2016	0,00	6.437.538.357,10	71.379,36	6.437.609.736,46

* intersectoriële overdrachten inbegrepen en werdersamenstelling van subsidies na verkoop

2017	Commerciële activiteiten	Opdrachten openbare dienst	Historische schuld	Totaal
Aanschaffingen activa*	43.028.014,50	433.351.890,05	0,00	476.379.904,55
Inningen van subsidies	0,00	728.354.463,17	0,00	728.354.463,17
Gesubsidieerd percentage	0,0%	168,1%	N.S.	152,9%

* inclusief intersectoriële transfers

2016	Commerciële activiteiten	Opdrachten openbare dienst	Historische schuld	Totaal
Aanschaffingen activa*	53.971.813,00	452.463.231,24	0,00	506.435.044,24
Inningen van subsidies	0,00	613.897.710,34	4.034.000,00	617.931.710,34
Gesubsidieerd percentage	0,0%	135,7%	N.S.	122,0%

* inclusief intersectoriële transfers

31/12/2017	Commerciële activiteiten	Opdrachten openbare dienst
Activa	519.261.018,22	7.316.467.033,60
Kapitaalsubsidies	0,00	6.710.008.754,16
Gesubsidieerd percentage	0,0%	91,7%

31/12/2016	Commerciële activiteiten	Opdrachten openbare dienst
Activa	496.637.967,16	7.253.076.586,45
Kapitaalsubsidies	0,00	6.437.538.357,10
Gesubsidieerd percentage	0,0%	88,8%

• VII.2 Exploitatiesubsidies

2017			2016		
	Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst		Commerciële activiteiten	Opdrachten van openbare dienst
Omzet	0,00	29.257.000,00	Omzet	0,00	28.700.000,00
Exploitatiesubsidies	0,00	1.188.181.050,50	Exploitatiesubsidies	0,00	1.130.259.144,31
Exploitatiesubsidies via het resultaat	0,00	1.217.438.050,50	Exploitatiesubsidies via het resultaat	0,00	1.158.959.144,31
waarvan variabele exploitatiesubsidies	0,00	467.003.646,50	waarvan variabele exploitatiesubsidies	0,00	244.649.204,14

• VII.3 Interestsubsidies

2017		2016	
	Historische schuld		Historische schuld
Interestsubsidies*	26.400.090,79	Interestsubsidies*	26.858.850,25

* in het financieel resultaat begrepen

• VII.4 Vorderingen op overheid - subsidies

	Kapitaalsubsidies	Exploitatiesubsidies*	Interestsubsidies	Totaal
01/01/2017	149.647.427,04	371.762.454,56	12.096.450,70	533.506.332,30
Nieuw	653.473.545,31	1.217.438.050,50	26.400.090,79	1.897.311.686,60
Inningen	-728.354.463,17	-1.090.500.000,00	-26.346.024,89	-1.845.200.488,06
Andere bewegingen		0,00		0,00
31/12/2017	74.766.509,18	498.700.505,06	12.150.516,60	585.617.530,84

*hierbij inbegrepen wat in de omzet geboekt wordt

	Kapitaalsubsidies	Exploitatiesubsidies*	Interestsubsidies	Totaal
01/01/2016	83.627.439,07	384.402.494,98	12.540.907,37	480.570.841,42
Nieuw	683.951.698,31	1.158.959.144,31	26.858.850,25	1.869.769.692,87
Inningen	-617.931.710,34	-1.169.799.184,73	-27.303.306,92	-1.815.034.201,99
Andere bewegingen		-1.800.000,00		-1.800.000,00
31/12/2016	149.647.427,04	371.762.454,56	12.096.450,70	533.506.332,30

*hierbij inbegrepen wat in de omzet geboekt wordt

VIII. Evolutie van de historische schuld

€	31/12/2016	31/12/2017
Netto financiële schuld	2.971.773.517,59	2.639.701.160,53
Prefinancieringen	-689.858.380,24	-668.664.098,36
MtM	-284.539.106,00	-282.839.368,00
NPV	43.137.195,15	38.333.419,49
Fair Value	154.630.828,35	128.140.815,35
GNVI	15.497.791,07	15.206.762,04
Intersectoriële financiële resultaten	-14.139.262,57	-15.244.238,59
Cumul van de kasstromen van de overige sectoren	-196.098.936,85	142.168.478,75
	2.000.403.646,50	1.996.802.931,21
	-3.600.715,29	
Non cash elementen	-31.584.817,69	
Betaalde netto-interesten	40.286.669,75	
Andere financiële resultaten cash	-13.652.241,28	
Intersectoriële financiële resultaten	-1.104.976,02	
Wisselkoersverschillen	2.454.649,95	
	-3.600.715,29	

4. Verslag van het College van commissarissen

Verslag van het College van commissarissen aan de algemene vergadering van NMBS NV van Publieke Recht over de jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2017

Verslag van het College van commissarissen aan de algemene vergadering van NMBS NV van Publiek Recht over de jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2017

In het kader van de wettelijke controle van de jaarrekening van NMBS NV van Publiek Recht (de "Vennootschap"), leggen wij u ons verslag van het College van commissarissen voor. Dit bevat ons verslag over de controle van de jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2017, alsook het verslag betreffende de overige door wet-, regelgeving en normen gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

De bedrijfsrevisoren, leden van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, werden benoemd in hun hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 31 mei 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan. Hun mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Zij hebben de wettelijke controle van de jaarrekening van NMBS NV van Publiek Recht uitgevoerd voor de eerste maal dit jaar.

Op grond van artikel 25 §3 van de wet van 21 maart 1991 werden twee leden van het College van commissarissen benoemd door de algemene vergadering van het Rekenhof van 14 december 2016.

Verslag over de controle van de jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de jaarrekening van de Vennootschap over het boekjaar afgesloten op 31 december 2017 opgesteld in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel. Deze jaarrekening omvat de balans op 31 december 2017, alsook de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op die datum evenals de toelichting. Het balanstotaal bedraagt EUR 11.954.073.725 en de resultatenrekening sluit af met een winst van het boekjaar van EUR 58.632.272.

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de Vennootschap per 31 december 2017, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

KPMG Bedrijfsrevisoren CVBA Burgerlijke vennootschap met handelsvorm en met beperkte aansprakelijkheid / BTW BE 0419.122.548 RPR Brussel
Maatschappelijke zetel: Luchthaven Brussel Nationaal 1K - 1930 Zaventem - België
KPMG Bedrijfsrevisoren, a Belgian civil CVBA/SCRL and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

BDO Bedrijfsrevisoren Burgerlijke vennootschap met handelsvorm en met beperkte aansprakelijkheid / BTW BE 0419.122.548 RPR Brussel
Maatschappelijke zetel: Da Vincilaan 9 Box E.6 - Elsinore Building - 1935 Zaventem - België
BDO Bedrijfsrevisoren Burg. Ven. CVBA, a limited liability company incorporated in Belgium, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.
BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO Member Firms.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's), en het referentiestelsel specifiek aan de vennootschap, zoals opgenomen in de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, alsook meer specifiek op de spoorwegmaatschappijen gerichte wet- en regelgeving. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor de jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van het College van commissarissen voor de controle van de jaarrekening

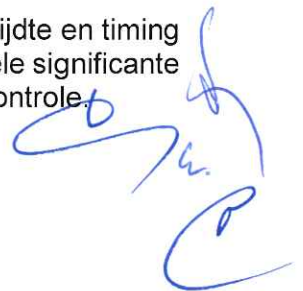
Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit :

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening, en van de vraag of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het bestuursorgaan onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Verslag betreffende de overige door wet-, regelgeving en normen gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag en van de documenten die overeenkomstig de wettelijke en reglementaire voorschriften dienen te worden neergelegd, voor het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van het Wetboek van vennootschappen en van de statuten van de Vennootschap.

Verantwoordelijkheden van het college van commissarissen

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag en bepaalde documenten die overeenkomstig de wettelijke en reglementaire voorschriften dienen te worden neergelegd, alsook de naleving van bepaalde verplichtingen uit het Wetboek van vennootschappen en van de statuten te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig de artikelen 95 en 96 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

Wij drukken geen enkele mate van zekerheid uit over het jaarverslag.

Vermelding betreffende de sociale balans

De sociale balans neer te leggen bij de Nationale Bank van België overeenkomstig artikel 100 §1, 6°/2 van het Wetboek van vennootschappen, bevat, zowel qua vorm als qua inhoud alle door dit Wetboek voorgeschreven inlichtingen en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening verricht en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding gevoerd in overeenstemming met de in België van toepassing zijnde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften.
- De resultaatverwerking, die aan de algemene vergadering wordt voorgesteld, stemt overeen met de wettelijke en statutaire bepalingen.
- Wij dienen u geen verrichtingen of beslissingen mede te delen die in overtreding met de statuten of het Wetboek van vennootschappen zijn gedaan of genomen.

Brussel, 14 mei 2018

Het College van commissarissen

De leden van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren

KPMG Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

Erik Clinck
Bedrijfsrevisor

BDO Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

Felix Fank
Bedrijfsrevisor

Het Rekenhof vertegenwoordigd door

Rudi Moens
Raadsheer in het Rekenhof

Michel de Fays
Raadsheer in het Rekenhof